

ΠΑΝΩΡΑ.

15. ΙΟΥΛΙΟΥ. 1853.

ΤΟΜΟΣ Δ'.

ΦΥΛΛ. 80.

ΜΑΡΙΑ.

(Εκ τοῦ Γαλλικοῦ.)

(Συνέχεια. Ἴδε φυλλάδιον 79.)

Μίαν ὥραν βραδύτερον ἢ ἡμέρα ἀνέτειλε τέλος πάντων, καὶ ἤρχιζον νὰ γνωρίζῃ ὁ εἰς τὸν ἕτερον ἐν τῷ μέσῳ τῶν θλιβερῶν ἐκείνων ἐρειπίων· οἱ στρατιῶται ἐστρατοπέδευσαν εἰς τὸν κήπον, οἱ δὲ δούλοι ἐργάζονται, ἔχοντες ἐπὶ κεφαλῆς τὸν διοικητὴν αὐτῶν, ἑκαπτον τάφρους κατὰ μῆκος τῆς ἀκτῆς καὶ ἑκαπτον ταὺς νεκρούς. Ἄλλη πενθιμωτέρα σκηνὴ παματόνετο ἐντὸς τῆς οἰκίας· ὁ διοικητὴς ἐκεῖτο ἐξηλωμένος ἐπὶ τῆς κλίνης του· αἱ δυνάμεις καὶ τὸ θάρρος, ἅτινα ἀνεῦρεν ἐν καιρῷ τοῦ κινδύνου, ἐξηλείφθησαν ταχέως· κατὰ τὴν ἐναγώνιον ἐκείνην νύκτα εἶχε φθείρει τὸ ἐπίλοιπον τῆς ζωῆς του· ὠχρὸς, ἀκίνητος, ἐξήπλωμένος, ἐκοιμάτο νήδυμον ὕπνον, θάνατον ὁμοιάζοντα. Ἡ Μαρία ἐκέθητο πλησίον του,

καὶ ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ἔθετε μηχανικῶς τὴν χεῖρα ἐπὶ τοῦ ἐλαφρῶς πληγωμένου στήθους αὐτῆς. Τὸ ἀτενὲς, τὸ ἀδακρυ, τὸ σχεδὸν ἀναίσθητον βλέμμα τῆς, ἐμαρτύρει τὴν ἀθυμίαν ἧτις διαδέχεται τὰς ὀρμητικὰς καὶ ὀδυνηρὰς συγκινήσεις. Ὁ δόκτωρ Ἰάντων, ὄρθιος καὶ ἐπὶ τοῦ προσκεφαλαίου τοῦ ἀσθενοῦς στηριζόμενος, παρστήρει μὲ ζαφερὸν καὶ προσεκτικὸν βλέμμα τὰς προόδους τῆς ἀγωνίας ταύτης, τὴν ὅποιαν ἡ τέχνη του νὰ παρατείνῃ κἀν δὲν ἰδύνατο. Οἱ ἄνθρωποι τῆς οἰκίας ἴσταντο βήματα τινα μακρὰν, σιωπηλοὶ καὶ ἐκπληκτοί.

Αἰφνης ὁ διοικητὴς ἐγερθεὶς ὀρμητικῶς,

— Μαρία! ἀνέκραξε μὲ φωνὴν βραχέειαν καὶ πνευστιώσαν.

— Ἐδῶ εἶμαι, ἀπεκρίθη ἡ γυνὴ ἔντρομος, ἰδὼ εἶμαι!

Ὁ διοικητὴς ἔστρεψε πρὸς αὐτὴν τὸ θαλῶδες καὶ θαμβωμένον βλέμμα του, καὶ

— Μαρία! ἐπανέλαβε, φιλάττη μου Μαρία! ἔλθε, πλησίασον, νὰ σὲ ἰδῶ! καὶ ὁ υἱός μου!

Ἡ Παλῆδα παρουσίασε τὸ παιδίον, οὐτινος ἤψατο τῆς κεφαλῆς ὁ διοικητὴς ὡς διὰ τὸ εὐλογῆσαι καὶ

— Πού είναι ο Λοανβιλλιέρ; ηρώτησεν.
 — Εκεί, εις τὴν στοάν εὐρίσκειται, ἀπεκρίθη ὁ δόκτωρ.
 — Ἐγγύθε δια τὴν ζώνη του; ὑπέλαβε μετ' ἀγωνίας ὁ ἀσθενής.
 — Ἐγγυθῶμαι ἐπὶ τῇ ἰδικῇ μου.
 — Τότε ἄς ἔλθῃ, ἄς ἔλθῃ ἀμέσως, ἐψιθύρισε ὁ διοικητής ἐπαναπαύων μετ' ὀρίτης.
 Μετὰ μικρὸν εἰσῆλθεν ὁ Λοανβιλλιέρος στηριζόμενος ἐπὶ δύο ὑπηρέτων· τὸ πρόσωπόν του ἦτο κάτωρον, ἀλλὰ τὸ ζυγὸν καὶ θαρράλεον βλέμμα του ἀνήγγελλον ὅτι δὲν ὑπῆρχε πρόβος θανάτου. Ὁ διουκὴς τῷ ἐνευσε νὰ προσεγγίσῃ τὴν χεῖρα ἣν καὶ περιπτύξῃ ἐντὸς τῆς ἰδικῆς του, εἶπε μετὰ διακοπταμένης, ἀλλ' εὐκρινούς φωνῆς·
 — Δὲν ἔχω πλέον καιρὸν νὰ σὲ ὀμιλήσω, Λοανβιλλιέρ. . . Ὁ ἀδελφὸς Τέρτερος θὰ ἔλθῃ ἔπου καὶ θ' ἴσῃ. Πρέπει νὰ παραχωρήσω εἰς μόνον τὸν θεὸν τὰς τελευταίας σου στιγμὰς. . .
 Ἡ Μαρία ἐκρούετο περιλύπως τὸ πρόσωπόν της ἐπὶ τοῦ προσκεφαλαίου· σπινθηροῦσα πρὸς τὴν δόκτωρα, ἀδύνατον τοῦτο! ἀνέκραξε δὲν ἀποθνήσκου τοιοῦτοτρόπως! Ἔχει ἀκόμη πολλὰς ἡμέρας νὰ ζῆσῃ! μὲ τὸ ὑπεσπέρητε χεῖρας, ἰατρέ!
 Καὶ ὁ μὲν ἰατρὸς ἀπεσύρθη ὀλίγον ὀπισθεν τοῦ ἀσθενοῦς καὶ κατένευσε περιλύπως· ἡ δὲ Μαρία ἐκλάθασε διότι ποτὲ δὲν ἐπίστευεν ὅτι ὁ σύζυγός της ἐπλησίαζε πρὸς τὸν θάνατον, καὶ ἤγγισε νὰ δεῖται εἰς τὸν θεὸν ὑπὲρ αὐτοῦ.
 — Λοανβιλλιέρ, ὑπέλαβεν ὁ διοικητής, μετὰ φωνῆς πνευστικῆς καὶ τόσον χαμηλῆς, ὥστε ὁ κόμης κεκαμμένος πρὸς αὐτόν, μόλις ἐδυνάθη νὰ τὸν ἀκούσῃ. Λοανβιλλιέρ, ἐνθυμίσαι τί σὲ εἶπον χθὲς τὸ ἑσπέρας. . . Εἰς τὴν δικαιοσύνην σου ἀπεροῦμαι. . . εἰς τὴν ἀνδρίαν σου. . . σὲ ἀφίνω εἰς τὴν θέσιν μου. . . Διόκει· σὺ, ἐνός μου εἶναι ἀνήλικος, ὁμοῦ μὲ τὴν μητέρα σου. . . καὶ διατήρησον ἀνεπαφὸν τὴν κληρονομίαν σου. . .
 Ἐσιώπησε, καὶ καταβαλὼν τελευταίαν προσπάθειαν, ἐστρεψέ τὸ πρόσωπον πρὸς τὴν Μαρίαν, προσθεῖσας,
 — Καὶ μίαν ἡμέραν, Λοανβιλλιέρ, θέλεις νυμφευθῆ τὴν γῆραν μου. . .
 Τὸ πρόσωπόν του κόμης ἐγενεν ἔτι ὀχρότερον ἐκλινε πρὸς τὴν κλίνην σιωπηλῶς ἀναστενάξας· ὁ δὲ διοικητής, ἐξῆψε καὶ πάλιν τὴν κεφαλὴν ἀλλ' ἡ χεῖρ του δὲν ἄρῃε τὴν τοῦ κόμης· οἱ πόνοι ἐφαίνοντο μετριώτεροι, βραδεία εἰσπνοὴ ἐξώγκονε τὸ στῆθος του, τὰ δὲ χαρακτηριστικὰ τοῦ προσώπου του ἐπανελάσαν τὸ γαλήνιον ἦθος των. Ἐν ἐνὶ λόγῳ εἶλεγεν ὅτι ἐκοιμήθη. Ἡ Μαρία δὲν εἶχεν ἀκούσει τίποτε· οἱ πόνοι ἐξασθενήσαν τὰς δυνάμεις της, καὶ δὲν ἔβλεπε πλέον, εἰμὴ συγκεχυμένως πᾶς τὰ περίε αὐτῆς συμβαίνοντα· αἱ φρικώδεις ἀνησυχίαι της, καὶ αὐτῇ ἡ ὀδύνη της, ἐξηλείφοντο καταβαλλομένου καὶ τοῦ σώματος καὶ τῆς ψυχῆς αὐτῆς. Ὁ Λοανβιλλιέρ, ὄρθιος ἀπέναντι αὐτῆς πλησίον τοῦ ἐστρουμίου τῆς κλίνης, παρετήρει μὲ ἀπίστευ καὶ ἐκπλη-

κτον ὄμμα πρὸς αὐτοῦ, καὶ συνέσφιγγε μετὰ τῶν χειρῶν του τὴν τοῦ θνήσκοντος, μετ' ἀπίστευτου ἐκπράττους χαρᾶς.
 Στιγμὰς τινὰς μετὰ ταῦτα, ὁ δόκτωρ, ὅστις εἶχεν ἀποσυρθῆ διὰ τὴν ἀρήσῃ πλῆρη ἐλευθερίαν εἰς τὴν τελευταίαν ταύτην συνδιαλέξιν, ἐπλησίασε μὲ ἀνησυχον ἦθος καὶ ἔσυρε τὸ παραπέτασμα· ἄμω δὲ παρετήρησε τὸν διοικητήν, ἀρπάζας μετ' ὀρίτης τὴν χεῖρα τοῦ Λοανβιλλιέρου,
 — Κύριε, ἀνέκραξε, σπεύσατε νὰ φέρετε τὴν Κυρίαν Δ' Ἐνκαμβόικ! σπεύσατε! ἀποσυρθῆτε! δὲν βλέπετε ὅτι τετέλεσται πλέον;
 Γ'.
 Ὁ ἥλιος εἶχε πρὸ ὀλίγου δύσει ὀπισθεν σειρᾶς μελανῶν καὶ διακεχυρισμένων νεφελῶν, τῶν ὁποίων αἱ φανταστικαὶ διακομαὶ ἐξστεινόντο ὡς σκιὰ γιγάντων ἐπὶ τοῦ ζοφεροῦ στεροῦματος, περὶ δὲ τὴν ἐκτεταμένον ὀρίζοντα ἐφαίνετο γραμμὴ φλογιδίου ἐρυθροῦ χρώματος, οἰωνὸς ἀλάνθιστος τῆς καταγιγῆς. Ἄν καὶ ὁ ἀνεμὸς ἦτο γαλήνιος καὶ ἠθάλασσα ὁμοῦ συνετριβέτο ὀρμητικῶς κατὰ τὸν τοῦ φρουρίου τοῦ Ἁγίου Πέτρου ἔλεγεν ὅτι ὑποβρύχιος τρικυμῖα ἐβρυχάτο εἰς τὰς ἀβύσσους καὶ ὑπεκίνοι τὰ κύματα. Ἡ παραλία ἦτον ἐρημος, οὐδὲ ἤκουε τις τὸ μονότονον ἐκείνον ἄσμη τῶν ὁδῶν εἰς τοὺς ὁποίους εἶναι ἀνατεθειμέναι αἱ ἐργασίαι τοῦ ὄρμου, οὔτε τὴν τραχεῖαν τῶν ναυτῶν φωνήν, οὔτε τὰς περιχαρεῖς τῶν παιδίων φωνὰς αἴτινα, ὅταν ὁ καιρὸς ἦτον αἰθρῖος, ἤρχοντο νὰ κολουθῆσωσιν εἰς τὰ χλιαρὰ καὶ βαθεῖα ὕδατα, μὴ δειλιόντα τοὺς καρχιάριας, τῶν ὁποίων αἱ σαρκαστόροι ἀγγελαὶ πλησιάζουσι ἐνίοτε τὰ μέγιστα φῶτά τινά ἐλαμπον μακρόθεν ἐπ' ὕλης τῆς παραλίας, ὅμοιοι μὲ ἐρυθρὰ νέφη ὑπεράνω τῶν ὁπίων ὑψούντο αἱ ἀμαυραὶ τοῦ οὐρανοῦ νεφέλαι· τὸ πᾶν ἦτο βυθισμένον εἰς γαλήνην καὶ ἠρεμίαν, ἐκτὸς τῆς θαλάσσης, τῆς ὁποίας τὰ ἀκίθηκτα κύματα συνετριβάντο κατὰ τῆς παραλίας μὲ τρομερὸν πάταγον.
 Ἡ Μαρία ἦτον ἐστηριγμένη εἰς ἓν τῶν παραθύρων τοῦ φρουρίου, τὸ δὲ βλέμμα της περιεπλανᾶτο μὲ κατηφῆ βραδυασμὸν ἐπὶ τοῦ ἐκτεταμένου ὀρίζοντος φωτισμένου ἀπὸ τὰ ἐκλείποντα τῆς ἡμέρας φῶτα. Ὁ δόκτωρ Ἰάνσων, ὄρθιος ὀπίθην της, εἶχε βλέμμα ἀνθρώπου σκεπτομένου διὰ τὴν λύσιν προβλήματός τινος.
 Τὰ δωμάτια τοῦ Ἁγίου Πέτρου ἦσαν ἐστολισμένον καθὼς τῆς ἐν Μόρναις οἰκίας, μὲ μεγαλοπρεπῆ πολυτέλειαν. Ἡ αἴθουσα τῆς συνεδριάσεως, ὅπου κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην εὐρίσκειτο ἡ Κυρία Δ' Ἐνκαμβόικ, δὲν περιεχε κομψὸν τι, ἢ περιεργὸν τοῦλάχιστον ὁ διευπρεπισμὸς της οὐδὲν τοιοῦτο παρουσιαζέτο τὸ πᾶν ἐν αὐτῇ ἦτον ἀπλοῦν καὶ σοβαρὸν, οὐδεὶς χρωματισμὸς ἐκάλυπτε τοὺς τοίχους, εἰς τὰ παραθύρα δὲν ὑπῆρχον ἕλατοι, ἐμπροσθεν δὲ αὐτῶν ἐκάλυπταντο παραπετάσματα ἐκ λευκοῦ ὀλαστικῶ· πεποικιλμένου μὲ Σινικὰς εἰκονογραφίας. Ἰνδικὸς τὰ

πὸς ἐκάλυπτε τὴν τραπέζην, ἐπὶ τῆς ὁποίας ἦτο σωρός ἐπιστολῶν καὶ ἐγγράφων, ὁμοίων μὲ τὴν τοῦ Γραμματέως τῆς Ἐπικρατείας. Ἡ εἰκὼν τοῦ διοικητοῦ, κρεμαμμένη ἀπέναντι τῆς θύρας, εἶχεν ὑπεράνω αὐτῆς εἶδος τι στεγασμῶτος, καὶ τρόπιον ἐξ ὄπισθεν, ἐκ τῆς περικεφαλαίας δηλαδὴ, τῶν χειρῶν καὶ τοῦ ζώφους τοῦ μακκρίτου, καὶ ὑπεράνω τοῦ ὁποίου ἐσείματα σημάει, ἐπ' ἧς ἦτο κεντημένον ἄνθος κρίνου, τὴν ὁποίαν κρατῶν ὁ σημιοφόρος, προηγεῖτο τοῦ διοικητοῦ κατὰ τὰς ἡμέρας τῆς μάχης. Τὰ παράθυρα τῆς εὐρυχωρίας ταύτης, αἰθούσης ἔβλεπον εἰς ὄχυράματα, τῶν ὁποίων τὸς πρόποδας ἔβλεπεν ἡ θάλασσα· ἀκόμη δὲ καὶ ὅτε ἦτο γαλήνη, ἤκουε τις ἐκεῖ τὴν κωφὴν καὶ ἀκατάπαυστον ταραχὴν τῶν κυμάτων, ὁ δὲ τεθλιμμένος καὶ μελαγχολικὸς εἰς μάτην ἤθελε ζητήσει ἄλλον ὀρίζοντα, ἀπὸ τὴν ἄπειρον ἐκείνην ἔκτασιν ὅπου καὶ οὐρανὸς καὶ θάλασσα ἦνόντο.
 Ἡ Μαρία ἐγκατέλιπε μετ' ὀλίγον τὸ παράθυρον καθίσασα ἀπέναντι τῆς εἰκόνος τοῦ διοικητοῦ. Ὁ δόκτωρ ἦλθε πλησίον της καὶ λαβὼν τὴν χεῖρά της, ἐστήριξε τοὺς δύο δακτύλους του ἐπὶ τοῦ σφυγμοῦ της, ὅστις ἐκτύπα μὲ ἀπίστευτον ταχύτητα. Μετὰ μίαν δὲ στιγμὴν ἡ Μαρία ἀπέσυρε τὴν χεῖρά της κινῶσα μετ' ἀδυναμίας τὴν κεφαλὴν. Ὁ δὲ δόκτωρ σκεφθεὶς ὀλίγον,
 — Εἶθε ἀσθενής, Κυρίε, εἶπε· Δὲν γνωρίζω ὅμως τί ἔχετε.
 — Τί ἔχω, ἰατρέ; ἀπεκρίθη μετὰ βραχυεῖς φωνῆς ἡ Μαρία ὑποφῶρον, φλογίζομαι, ἀποθνήσκω!
 — Τὸ βλέπω, ἐπρόσθεσεν ὁ ἰατρὸς παρατηρήσας αὐτὴν κατὰ πρόσωπον· ἀλλὰ ποῖα ἡ αἰτία;
 — Διότι ὑπέφερα συμφορὰς ὑπερανθρωπίνους, διότι ἔγρασα τὸ πᾶν, διότι εὐρίσκομαι ἐνταῦθα μακρὰν τῶν συγγενῶν μου, ἀσυνβούλευτος, ἀπροσάτευτος, καὶ διότι τρομερὰ εὐθύνη ἐπίκειται ἐπ' ἐμὲ.
 Ὁ δόκτωρ κινήσας τὴν κεφαλὴν, ἐσιώπησε πρὸς στιγμὴν, καὶ ἔπειτα εἶπε μετ' ἠθους τινος ἀπορίας,
 — Ὁ κόμης Λοανβιλλιέρ; χεῖρὶ τὰ πιστά σας.
 — Ὅχι, ἰατρέ, ὄχι, ἀπεκρίθη ψυχρῶς ἡ Μαρία· καὶ ἀνευ τῆς ἀναμνήσεως τοῦ διοικητοῦ, ἀνευ τῶν τελευταίων θελήσεών του, τὰς ὁποίας σέβουμαι ὡς αὐτὸν τὸν θεὸν, ὁ κόμης δὲν ἤθελεν εἶχε ἐδῶ τόσον ἐξουσίαν, εἶναι ἄνθρωπος ἀλαβῶν, ἐκδικητικὸς, γέμυνάπο κρύφια πᾶθη· δὲν τὸν ἐμπιστεύομαι εἰς τὸ παραμικρόν.
 — Σὰς εἶναι ἀφωσιωμένος ἐν τούτοις, εἶπεν ὁ δόκτωρ παρατηρήσας μετὰ προσοχῆς τὴν Μαρίαν· Σὰς εἶναι ἀφωσιωμένος καὶ εἰς ζῶν καὶ εἰς θάνατον· δὲν τὸ παρετηρήσατε;
 — Μὲ ἔσωσε τὴν ζῶν μὲ κίνδυνον τῆς ἰδικῆς του, ἀπῆντησε περιλύπως ἡ Μαρία· τὸ ἐνθυμούμαι.
 — Ἔσως συνεπληρώθη χθὲς ἀπὸ ὁ διοικητῆς τὴν ζῶν, ὑπέλαβεν ὁ δόκτωρ, καὶ ἀπὸ τῶν ἡμέραν ἐκείνην ὁ κόμης σὰς δεικνύει πολλὴν ζῆλον καὶ ἀφοσιώσιν· δὲν δύναμαι νὰ ἐνοήσω ποῖαν αἰτίαν ἔχετε

ν' ἀμφιβάλlete περὶ τῆς δικαιοσύνης του. Τί φοβεῖσθε λοιπὸν ἀπὸ αὐτόν;
 — Τὸν ἔρωτά του, ἀπῆντησεν ἡ Μαρία.
 — Ἄ! ἐψιθύρισε ἐκπληκτος ὁ ἰατρὸς, σὰς ἀνέφερε λοιπὸν τοῦτο;
 — Ὅχι, ἀπεκρίθη ἡ Μαρία θέτασα τὴν χεῖρα ὑπὸ τὴν μαύρην μεταξωτὴν ἐσθῆτά της, δὲν ἐτόλμησεν ἀκόμη.
 — Πλὴν τὸ πένθος σας τελειώνει σήμερον, κυρία, καὶ κατὰ τὴν συνήθειαν ὅλη ἡ οἰκία ἀπέβαλε τὰ μαῦρα.
 — Θέλω τὰ φέρεῖ πολλὴν καιρὸν ἀκόμη, ἀπεκρίθη ἡ Μαρία συνάψασα τὰς δύο χεῖράς της ἐπὶ τῆς καρδιάς της καὶ ῥίψασα μελαγχολικὴν βλέμμα ἐπὶ τῆς εἰκόνος τοῦ διοικητοῦ. Ὁμοῖοι! ἂν ἐκείνος τὸν ὁποῖον ἐχάσαμεν, εἶχε εἰσέτι, δὲν ἤθελεν ὑποφέρει τόσας βασάνους καὶ ταραχὰς! ἤθελεν ζῆ ἡσυχος καὶ εὐτυχῆς πλησίον του· ἡ ἰσρά καὶ πλήρης ἀφοσιώσεως ἀγάπη τὴν ὁποίαν τῷ εἶχα, εἶχεν ἀπομακρύνει ἀπ' ἐμοῦ πᾶσαν ὀδύνην καὶ ἔδω, ὦ θεέ μου! πόσον ὑποφῶρον! Τίποτε δὲν ἐνόησεν ὁ δόκτωρ ἀπὸ τὴν ὀμιλίαν ταύτην, ἥτις ἐξῆρχετο ἀπὸ ψυχῆν καταφθαρθεῖσαν ἀπὸ τὰς ἀναμνήσεις καὶ τὰς λύπας της· ὑπέθεσε μόνον ὅτι ἡ Μαρία ἐροῦετο τὴν ἐπιρροήν, τὴν ὁποίαν ὁ κόμης εἶχεν ἐπὶ τῶν ὑποθέσεων καὶ τοὺς σκοποὺς του· ἡ θέσις ὅμως αὐτῆς πολὺ δεινῆ, οὔτε πολὺ ἐπικίνδυνος τῷ ἐφαίνετο.
 — Ἄ! καλὰ! κυρία, εἶπεν ἀφοῦ ἐσκέφθη ὀλίγον, καὶ ἂν ὁ κόμης ἤθελε συλλάβῃ ἐλπίδας, καὶ ἂν ἤθελε τολμήσῃ νὰ σὰς τὰς φανερώσῃ, τί πρὸς τοῦτα;
 — Διότι τότε πρέπει νὰ καλαίσω κατ' αὐτῷ τοῦ ἀνθρώπου, καὶ νὰ ἐκλέξω ἢ τὸν ἔρωτά του, ἢ τὸ μισὸς του. Ἐ ἰατρέ! τὸν γνωρίζω πολὺ καλὰ εἶμαι πεπεισμένη ὅτι, δὲν θέλει συγχωρήσει τὴν ἄρνησίν μου.
 — Ἔχετε λοιπὸν ἀπόφασιν νὰ τὴν ἀρνηθῆτε; ἠρώτησεν ἀνησυχῶς ὁ ἰατρὸς. Ὁ συλλογισθῆς καὶ λῶς κυρία θλας τὰς συνεπέας. . .
 — Μάλιστα, γνωρίζω τί γίνεταί ἐξω, ἀπεκρίθη ψυχρῶς ἡ Μαρία· γνωρίζω ὅτι ἡ ἀρχὴ μου ἔχει ἐχθροὺς, αἵτινες τὴν προσβάλλουν τυφλῶς καὶ προσπαθοῦν νὰ διεγείρωσιν ἐπανάστασιν· γνωρίζω ὅτι ὁ Λοανβιλλιέρος θεωρεῖ ἐαυτὸν ἰκανὸν νὰ κατευνάσῃ τὰς ταραχὰς ταύτας. Δι' αὐτὴν τὴν αἰτίαν, ἴσα, ἴσα, περιεστοιχίσθη κατ' ὀλίγον ἀπὸ ἐθνοφυλακὴν ἰδικὴν μου, συνισταμένην ἀπὸ συμμορίαν πειρατῶν! Πρὸ πολλοῦ βλέπω θλας αὐτὰς τὰς σκευωρίας.
 — Καὶ βίμως δὲν ἐδυνάθητε νὰ τὰς καταπύσητε. Ποῖον ἔχετε διὰ τὴν πολεμῆσῃ τὴν ἐπιρροήν τοῦ κόμης.
 — Ὅα ἔλθῃ ἴσως ἓνας, ἀπεκρίθη ἡ Μαρία, ῥίψασα διὰ μίαν βλέμμα πρὸς τὸ μέρος τῆς θαλάσσης.
 — Ἄ! ἓνας τὸν ὁποῖον περιμένετε; ἠρώτησεν ἐκ-ὀσμῶς ὁ ἰατρὸς.
 — Ἐνας τὸν ὁποῖον περιμένω πρὸ πολλοῦ, ἀπεκρίθη ἡ Μαρία. Ναι, ἰατρέ, ὑπάρχει εἰς τὸν κόσμον τις τοῦ ὁποῖου ἡ δικαιοσύνη, ἢ ἀφοσιώσις μὲ εἶναι γνωστότατα, τοῦ ὁποῖου ὅλη ἡ ζωὴ ὑπῆρχε τὰ εὐγε-

τά τήν ἐγκρατάσταν τῶν πρώτων εὐρωπαϊκῶν ἐπὶ τῶν Γαλλικῶν Ἀντιλλίων.

Ὁ Λοανβιλλιέρος ἐγράψε γραμμὰς τινὰς καὶ ἐκρυσσε μετ' ἀνωπομονησίας τὸν ἐπὶ τῆς τραπέζης κώδωνα. Μόλις δὲ ἐφάνη ἡ μαύρη καὶ ἀλαλός μορφή ἐνός δούλου, καὶ ὁ κόμης ἐνεχείρισε τὴν ἐπιστολήν ἐπομένως ἐπανελθὼν πρὸς τὴν Μαρίαν, τῇ εἶπε τρόπον τινὰ μειδιῶν,

— Ἴδοὺ λοιπὸν, κυρία, ἡσυχάσατε διὰ τὴν τύχην ἐκείνων τοὺς ὁποίους ἡ καλοκαγαθία σας προστατεύει. Βίβαι ἀληθῆς ὅτι τοῖς ἀποδίδετε πλεοντέραν τιμὴν καὶ εὐτυχίαν, ἀφ' ὅσων ἀξίζουσιν. Οἱ ἄθνητοι εἶναι ἐν γενεῖ ἀνθρώπων κακοήθεις, ἐπιθεσθαρημένοι, μὲ κακοεργήματα, οἵτινες μὴ δυνάμενοι πλέον νὰ ζήσωσιν εἰς τὴν Γαλίαν, καὶ φοβούμενοι τὴν ἀγχοῖν σὺδζέουσι εἰς τὰς ἀποικίας μας. Τὸ πλεῖστον μέρος τοῦ χρόνου δὲν γνωρίζουν τί εἶναι, οὔτε πόθεν ἔρχονται. Ἔχουν πάντοτε ἄπειρα παραμύθια νὰ σὰς εἴπωσι διὰ τὴν ἱστορίαν των, ἀλλὰ κανέν ἔγγραφον διὰ ν' ἀποδείξουσιν τὰ λεγόμενά των. Κατ' εὐτυχίαν τοὺς διορθῶναι ἐδῶ ἀπὸ τοὺς ἀγχοῖς, καὶ τὸ μαστίγιον ἐνός δικαίου τοὺς ἐπαναφέρει εἰς τὴν τάξιν καλλίτερον ἀπὸ τὴν βάρβαν ἐνός φύλακος.

— Μάλιστα, κύριε, ἀπεκρίθη μὲ περίλυπον σοβαρότητα ἡ Μαρία, πρέπει ν' ἀπονέμηται δικαιοσύνην, πλὴν ν' ἀπονέμηται εἰς ὅλους. Ἐνῶστε οἱ ἄθνητοι καὶ οἱ ἴδιοι δούλοι δύνανται νὰ προσφύγουσιν εἰς τὴν ἐξουσίαν μου, καὶ ὀφείλω νὰ τοὺς ὑπερασπισθῶ, ἂν τοὺς κατεταράννηται σκληρῶς οἱ κύριοί των, καὶ δὲν θέλω ἀρνηθῆ εἰς οὐδέν ἐξ αὐτῶν τὴν προστασίαν μου.

— Κανεὶς μέχρι τοῦδε, κυρία, δὲν κατέφυγεν, ἀπεκρίθη ψυχρῶς ὁ Λοανβιλλιέρος.

Ἢ Μαρία τὸν παρετήρησεν ἀκαταμάχητα καὶ — Τίς οἶδαν! ἀπεκρίθη. Βίβαι βεβαίως ὅτι ὅλα τὰ παράπονα ἐκείνη ὅσοι προσέφυγον εἰς τὴν δικαιοσύνην μου, δὲν ἐφθασαν μέχρις ἐμοῦ.

Τὸ εἰς τὰ χεῖρα τοῦ κόμητος περιπλανώμενον μειδίωμα ἐξηλείφθη, καὶ διὰ βλέμματος ἡσυχου καὶ ταχέως παρετήρησε τὴν Μαρίαν, ἥτις ἦτο κατηφής καὶ μελαγχολική· ἀλλ' εἰς τὴν φυσιογνωμίαν τῆς οὐδεὶς κεκρυμμένος σκοτὸς ἐνεφαίνετο. Ὁ φόβος βεταίς εἶχε προσβάλλει τὸν Λοανβιλλιέρον ἐξηλείφθη, αὐτὸς δὲ ἀπεκρίθη ἡσυχῶς.

— Ὅλοι αἱ γραφεῖσαι αἰτήσεις καὶ ἀναφοραὶ, σὰς ἐνεχειρίσθησαν, κυρία. Ἔγμεις ὑπαγορεύετε τὰς ἀπαντήσεις καὶ τὰς ὑπογράφετε ἰδιαίτως. Καὶ τί πλεοντέρον ἐδύνασθε τῇ ἀληθείᾳ νὰ κάμετε, ἢ ἐπιθυμεῖτε καὶ ὑμεῖς νὰ ὑπάγετε, καθὼς ὁ βασιλεὺς Ἅγιος Λουδοβίκος, νὰ καθίσετε ἐν ὑπαίθρῳ, ὑποκάτω δένδρου τινός, διὰ ν' ἀκούσατε τὰ παράπονα τῶν ὑπηκόων σας, καὶ ν' ἀποδώσατε δικαιοσύνην;

— Ἦρεσκεν ἴσως νὰ τὸ κάμω διὰ νὰ ἐμποδίσω τὰς γενομένας ἐπ' ὀνόματί μου ἀδικίας, ἐπέλαθεν ἡ Μαρία μὲ βραχὺν τόνον καὶ ἠρέθη. Ὁ Λοανβιλλιέρος ἐφεικίσεν ἰσχυρῶς, καὶ δεύτερον ἦδη παρε-

τήρησε τὴν φυσιογνωμίαν τῆς Κυρίας Δ' Ἐναμβούκ, μετὰ ψυχικῆς τινος ἀγωνίας.

— Κύριε κόμη, ἐπανέλαθεν αὐτὴ μὲ τὸ ἦθος τῆς συνήθους εἰς αὐτὴν γαληνιαίας μελαγχολίας, αἰσμερναὶ ὑποθέσεις διεξεπεραιώθησαν, καὶ ἦδη μεταβαίνομεν εἰς τὴν αἴθουσαν.

— Μίαν στιγμὴν ἀκόμη παρακαλῶ, κυρία, ἀπεκρίθη ὁ Λοανβιλλιέρος μὲ βραβεῖαν φωνῆν καὶ μὲ συγκίνησιν, τὴν ὑποίαν δὲν ἐδυνάθη ἐντελῶς νὰ κρύψῃ δι' ἐμὲ ἀτομικῶς ζητῶ τὴν ἀράσαν ταύτην.

Ἰσχυρίσεν ἑσωτερικῶς ἡ Μαρία ἀκούσασα ταῦτα πλὴν ἀμέσως τὸ ὄφρυός τῆς ἐπανῆλθε καὶ ἐπρόσμενε μὲ ἀδιαφορίαν τὴν ὁμολογίαν τὴν ὅποιαν προσέλεπε πρὸ τόσου χρόνου.

— Τελειώτατε, κύριε, ἀπεκρίθη μὲ ἀκλόνητον φωνὴν καὶ ἐπανακαθίσασα ἀπέναντι τοῦ κόμητος εἶμαι ἐτοίμη νὰ σὰς ἀκούσω.

Ὁ Λοανβιλλιέρος δὲν ἠπατάτο διὰ τὰ κερτ' αὐτοῦ αἰσθητικὰ τῆς Μαρίας· ἐγνώριζεν ὅτι ἡ γυνὴ αὐτῆ, πρὸς τὴν ὑποίαν ἐστρεφεν ἀκάθεκτον ἔρωτα, τὴν ἐθεώρει μὲ κρυφίαν ἀπέχθειαν· ἐγνώριζεν ὅτι τὴν ἐστράμαζε καὶ ὅτι, διὰ νὰ διαφύγῃ τὴν ἐπιφρόνην του, προσεκάλεσε πρὸς βοήθειάν τῆς ἑτέραν τινὰ τὸν ὁποῖον καὶ ἴσως ἤγάπα· ἀλλ' ἐγνώριζεν ἐπίσης πῶς εἶχεν ἐλευθερωθῆ αὐτοῦ τοῦ ἀντιζήλου, καὶ ἐστηρίχθη ἐπὶ τῆς ὑπεροχῆς τῆς θέσεώς του διὰ νὰ καταβάλῃ τὴν ἀδυσώπητον ἀντίστασιν, τὴν ὑποίαν προσέλεπε.

— Κυρία, ὑπέλαθε καθήσας πλησίον τῆς Μαρίας, ἥτις, ψυχρῶ, ἀκίνητος καὶ μὲ τὸ βλέμμα καμηλωμένον, ἐφαίνετο βυθισμένη εἰς κατηφῆ προσοχὴν, ἄλλοθεν ἐνταῦθα τὴν ἐσπέραν ταύτην διὰ νὰ σὰς ἀναφέρω πράγματα, ἅτινα αὐστηρὰ καθήκοντα μὲ ἀπαγόρευον μέχρι τοῦδε νὰ σὰς εἴπω. Βίβ τὴν θέσιν εἰς τὴν ὅποιαν εὐρίσκειται ἡδὴ ἡ ψυχὴ μου, ὁ θεὸς ἠξέουρε τί ὑπέφερον κατὰ τὸ σιωπηλὸν τοῦτο ἔτος! ἀλλ' ἐπῆλθε τέλος ἡ στιγμή, καθ' ἣν δύναμαι ν' ἀπαιτήσω τὰ δικαιώματά, ἅτινα μοὶ ἐκλήροδοῦσιν ἐκεῖνος τοῦ ὁποίου εἶμαι αἱ θελήσεις ὑπῆρξαν ἱεραὶ δι' ὑμᾶς.

— Ποῖα δικαιώματα, κύριε, καὶ τί ἐννοεῖτε; διέκοψεν εἰπὼσα ἡ Μαρία μ' ἐκπλαζίν πληρῆ φρικίας, καὶ μὲ κίνημα ἀμφιβάλλον. Μάρτυς μου ὁ θεὸς ὅτι δὲν ὑπεσχηθὴν τίποτε.

— Ἰὸ γνωρίζω, κυρία· διὸ καὶ δὲν ἔρχομαι νὰ ζητήσω ὑποσχεθὲν πράγμα· ἔρχομαι νὰ σὰς εἴπω τί συνέβη πρὸ ἐνός ἔτους, ὅτε ὁ δικαίωτός με προσεκάλεσαν πλησίον τῆς κλίνης ἐφ' ἧς ἀπέθανεν. Ἐβθυμείσθη, κυρία, τὴν σκηνὴν ἐκείνην καθ' ἣν δὲν ἤκουέ τις εἰμὴ ὀρήνους καὶ ὀλοφυρισμούς, τὴν θέσιν ἐκείνην ὅπου ἐκάθησθε, καὶ ὅπου μὲ φαίνεται ὅτι σὰς βλέπω ἀκόμη ὄχραν, λειποθυμούσαν, μὲ κλειστοὺς ὀφθαλμούς, καὶ ἀκίνητον ὡς νεκρὸν! Καὶ ἐγὼ ἀσπύτως παρευρισκόμην ἐκεῖ ὁ δικαίωτός ἐπλησίαζεν εἰς τὴν τελευταίαν στιγμὴν του, μὲ ἐξέτεινε τὴν χεῖρά μου καὶ μὲ εἶπε Λοανβιλλιέρε, δίκαιος ἐνόσῳ ὁ υἱός μου εἶναι ἀγγλικός, διατήρησον ἀνέπαφον τὴν κλη-

Ἡ ΚΙΝΕΖΙΚῆ ΕΠΙΘΑΝΑΣΤΑΣΙΣ.

— 0 —

ρονομίαν του, καὶ μίαν ἡμέραν θέλεις νυμφευθῆ τὴν χεῖράν μου.

— Κύριε κόμη! ἀνέκραξεν ἡ Μαρία, κινηθεῖσα καὶ στραφείσα ὁρμητικῶς πρὸς τὴν εἰκόνα τοῦ δικαίου· κύριε κόμη, σὰς ἀκούει ὁ θεός!

— Ὁ θεός καὶ ἐκεῖνος τοῦ ὁποίου ἡ σεισασμία εἰκὼν εἶναι ἐκεῖ, εἶπεν ὁ Λοανβιλλιέρος, στραφεὶς καὶ αὐτὸς πρὸς τὴν εἰκόνα, ἥτις ἐφαίνετο καταδεδάσασα ἐπ' ἀμφοτέρων τὸ ἀκίνητον βλέμμα τῆς. Κανεὶς μάρτυς δὲν ἦκουσεν ὅτι σὰς εἶπον, ἀλλ' ὡς χριστιανός, ὡς εὐγενὴς ὀραίζομαι ὅτι τοῦτο εἶναι ἡ μόνη ἀλήθεια· δὲν σὰς ἀρκεῖ τοῦτο διὰ νὰ μὴ ἀμφιβάλλεται πλέον, Κυρία;

— Σὰς πιστεύω, ἐβόησεν ἡ Μαρία σιγαλῶς καὶ χωρὶς νὰ ἀποστρέψῃ ἀπὸ τὴν εἰκόνα τοῦ συζύγου τῆς τὸ ἀπένεξ καὶ ἀδάκρυ βλέμμα τῆς, σὰς πιστεύω. Ἐκεῖνος ὅστις ὑπῆρξε πρὸς ὅλους δίκαιος καὶ φρόνιμος ἠπατήθη λοιπὸν ἀπ' ἐμὲ, θεέ μου!

Ὁ Λοανβιλλιέρος ἐμάντευσε μᾶλλον, ἢ ἤκουσε τὰς λέξεις ταύτας· πικρὸν μειδίωμα διεχώρησε τὰ χεῖρα του, τὸ δὲ βλέμμα του ἐσπινοροβόλει ὑπὸ τὰς πλαταιαίας ὀφρύς του· ἐν τούτοις γενομένου ἐγραμτῆς αὐτοῦ, εἶπεν ἡσυχῶς,

— Ἐνόσῳ διήρκει τὸ πένθος σας, Κυρία, ὀφείλου νὰ σιωπῶ καὶ νὰ μὴ σὰς γνωστοποιήσω τὰ αἰσθητικὰ μου καὶ τὰς ἐλπίδας μου ἄλλως ἢ διὰ τῶν πράξεών μου. Ἐδυνάθητε ἐν τούτοις νὰ μ' ἐννοήσατε καὶ νὰ γνωρίσατε τὴν σκοπὸν πρὸς ὃν ἐβιάζομαι.

— Μάλιστα, κύριε, ἀπεκρίθη μετὰ κατηφείας ἡ Μαρία· ἐμάντευσε ὅτι μετ' οὐ πολὺ ὄρεϊλα νὰ ἐκλέξω νὰ σὰς θεωρήσω ἢ ὡς δευτέρον μου συζύγον, ἢ ὡς θανάσιμον ἐχθρὸν μου.

— Ὁ Λοανβιλλιέρος ἐκίνηθη ὀλίγον, κατόπιν δ' ἐπανέλαθε μὲ τὴν αὐτὴν ἀταραξίαν.

— Γνωρίζετε τὴν καταγωγὴν μου καὶ τὴν κατὰστασίν μου· ἀμφοτέρω δὲν εἶναι ὑποδέεστερα τῆς τιμῆς τὴν ὅποιαν ἠθροῦσα, καὶ τῆς ὁποίας μ' ἔκρινεν ἔξω ἐκεῖνος ὅστις ὑπῆρξε σύζυγός σας· γνωρίζετε ἤδη τὴν τελευταίαν θέλησίν του καὶ τὰ δικαιώματα ἅτινα μοὶ ἐκλήροδοῦσιν· περιμένω τὴν ἀπάντησίν σας.

— Πρὶν σὰς τὴν γνωστοποιήσω, ἔγω ἀνάγκην νὰ σκεψθῶ καὶ νὰ παρακαλέσω τὸν θεόν, εἶπεν ἡ Μαρία ἐγερθεῖσα. Ἀῦρον, κύριε, θέλετε ἀκούσαί τὴν ἀπόφασίν μου. Οἱ τελευταῖοι οὗτοι λόγοι μὲ τοιοῦτον τόνον ἐπροσφέρθησαν, ὥστε ὀλίγην ἐλπίδα ἀφῆκαν εἰς τὸν Λοανβιλλιέρον. Καὶ ὁμοῦ δὲν ἔδειξεν οὐτ' ἐπιμονὴν, οὔτε ἀπελπισίαν, ἀλλὰ προσέφερε μὲ ἦθος ἰσχύου εὐχαριστήσεως τὴν χεῖρά πρὸς τὴν Κυρίαν Δ' Ἐναμβούκ, ὅπως μεταβῆ εἰς τὴν αἴθουσαν, ἐνθὺ τὴν περιμένει ἡ μικρὰ τῆς συνοδία.

(Ἀκολουθεῖ.)

Οἱ ἀναγνώτται τῆς Πανδώρας θέλουσιν ἴσως ἐκπλαγῆ, ὅτι, ἐνθὺ σταθερῶς καὶ ἐν συστήματός ἀπέσχομεν πάντοτε πᾶσι πολιτικῆς ὕλης, παραδίδομεν ἤδη κατὰ πρῶτον τὸν ὅρον τοῦτον, προκειμένου περὶ τῶν ἀντιπόδων, καὶ τῶν πολλῶν καὶ πολλῶ σπουδαιοτέρων πρὸ τῶν ποδῶν ἡμῶν συμβαινόντων καὶ εἰς συζητήσιν προκειμένων, ἂν βωεξιν εἶχομεν νὰ ὑπερβῶμεν τὰ ἐσαυμμένα. Ἀλλ' ἡ ἐξήγησις τούτου ἐγχεῖται ἐν αὐτῇ ταυτῇ τῇ περιστάσει, ὅτι περὶ ἀντιπόδων γίνεται λόγος· διότι ἡ ἀπ' αὐτῶν ἡμᾶς διαρῶσα τῆς γῆς διάμετρος μεταβάλλει τὰς πράξεις αὐτῶν εἰς θεωρίας, καὶ εἰς μυθιστόρημα τὴν ἱστορίαν αὐτῶν. Προσέτι δὲ, ἡ τὴν Κίναν σήμερον σείουσα ἐπαναστάσις, δὲν πρέπει νὰ θεωρηθῆ ὡς μαομαμένον συμβάν, εἰς ἕνα χρόνον καὶ ἐνα τόπον ἀνήκουστα, ἀλλ' ὡς ἀξία πάσης σπουδῆς ἐφαρμογῆ ἐνός τῶν γενικωτάτων νόμων τῆς ἠθικῆς τῶν φαινόμενων τειρᾶς, καὶ εἰς τῶν πρωτίστων παραγράφων τῆς φιλοσοφίας τῆς ἱστορίας. Βίβαι τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἀκατασχέτου τάσεως τοῦ πολιτισμοῦ, τοῦ χεμιάρου τοῦτου δι' οὐ ὁ πλάστας τρέφει καὶ προάγει τὴν ἀνθρωπιότητα πρὸς τὴν προωρισμένην αὐτῇ τελειότητα, καὶ τοῦ χριστιανισμοῦ, τῆς ἀνομιᾶς καὶ ἀγνωτάτης ἐκφράσεως τοῦ πολιτισμοῦ, εἰς τὸ νὰ κατακτῆσιν λαὸν μετὰ λαόν, καὶ νὰ κατακλύσωσι πᾶσαν τὴν γῆν.

Ἀλλ' ἐγὼ ἐν Ἑυρώπῃ, τῷ προνομιοῦχῳ τούτῳ μικροκόσμῳ τῆς ἠθικῆς ἀναπτύξεως, συνεχῶς μὲς παρεῖμι τῆς ἀρχῆς ταύτης τὰς ἀποδείξεις τὸ πολιτικὸν καὶ κοινωνικὸν καλλαιδοσκοπίον, ἐν ἀδικαίῳ κινήσει καὶ ὑπὸ τοὺς ὀφθαλμούς ἡμῶν τὴν τὸν ἐθνῶν τύχην καὶ κατάστασιν μεταβάλλον, βραδύπορει καὶ διασκηναί ἡ Ἀσία· καὶ ὑπάρχει ἐν αὐτῇ τόπος ἀπέραντος, ἔχων πληθυσμὸν ἴσον πρὸς τὸν τῆς Ἑυρώπης ἁπᾶσι, ἀποτελῶν δὲ, ὡς ἐφαίνετο, μόνος ἐξαρῶσιν εἰς τοῦτον τῆς γενικῆς προόδου τὸν νόμον. Τοῦτο δὲ τόσῳ παραδοξότερον φαίνεται, καθ' ὅσον ἡ Κίνα δὲν ἔμεινεν ἀγευστος πολιτισμοῦ· πολλοὺ γὰρ καὶ δεῖ ἐξ ἐναντίας, ὁ πολιτισμὸς τῆς εἶναι ὁ πρωτότοκος τῶν πολιτισμῶν. Ἐσπαράκοντα αἰῶνας ἂν ἀποδώσωμεν εἰς αὐτὸν, οἱ Κινεζοὶ ἱστοριογράφοι θέλουσι νομίσει ὅτι τοὺς ἀδικούμεν καὶ τοὺς ὑβρίζομεν. Ἀλλὰ μὴ ἀποβλέποντες εἰς τὰ κατ' ἐστῆνησιν ἠθικῆς φιλαυτίας γεγραμμένα καὶ πιστευόμενα ὑπ' αὐτῶν, ἀρκεῖ ν' ἀναφέρωμεν τὰ ἐσχάτως εἰς τὸ βρετανικὸν μουσεῖον πεμφθέντα πολλὰ χαλκᾶ, ἀργυρᾶ καὶ χρυσᾶ νομίσματα, κατὰ τοῦτο ὑπερτέρα ὡς πρὸς τὸ σχῆμα τῶν ἡμετέρων, ὅτι ἐν τῷ μέσῳ ἔχουσιν ὀπίθ, ὅπως διαίρωνται εἰς κλωστήν, καὶ ἐκκλωτῶρον οὕτω μετρῶνται, μέροντα δὲ τινὰ ἐξ αὐτῶν χρονολογίαν χιλίων ἐπτακοσίων ἐτῶν πρὸ Χριστοῦ! Οἱ Κινεζοὶ λοιπὸν ἔσονται νόμισμα χίλια ἔτη πρὸ

τοῦ Φειδάνου, καὶ πεντακόσια ἔτη πρὸ τῶν ἡρωϊκῶν καιρῶν τῆς Ἑλλάδος. Προσέτι δὲ οὐκ αἱ μέγιστα τῶν ἀνακαλύψεων ὅσαι ἐτίμησαν τὸν ἀνθρώπινον νοῦν καὶ ὑπερέβησαν τὸ ἀνθρώπινον γένος, ἡ γραφή, ὁ τύπος, ἡ πυρίτις, δὲν διεδόθησαν μὲν ἐκ Κίνας, ἀλλ' ἐγένοντο καὶ ἐν Κίνα ὁμοίως ὡς καὶ ἀλλοῦ, καὶ πολὺ ἀρχαιότερον. Αἱ ἀνακαλύψεις καὶ ἐφευρέσεις φέρονται λοιπὸν καὶ παρ' αὐτοῖς πικναὶ καὶ ἐξαισιῶς καὶ ἐν Βύρῳ, ἀλλὰ κατὰ τοῦτο διαφέρουσι ὅτι δὲν κερποφοροῦσιν. Ὁ χεῖμαρος τοῦ πολιτισμοῦ πρὸ τετρακισχιλίων ἐτῶν προχέμενος εἰς τὸ ἀχανές ἐκείνου κράτος, φαίνεται εἰς τέλμα μεταβληθεὶς, καὶ οὐδὲν παράγει βρεῦμα προόδου διότι ἡ μὲν πολιτισμὸς καλλιεργεῖται καὶ ἐν τῇ ἕλῃ, ἡ δὲ πρόοδος πρέπει νὰ διέλθῃ διὰ τοῦ πνεύματος. Ἐνώπιον λοιπὸν τῶν ἐπὶ τεσσαράκοντα αἰῶνων ἀμεταβλήτων ἐκείνων ἠθῶν, καὶ πεποιθήσεων, καὶ θεοσκοπευτικῶν ἰδεῶν, καὶ πολιτικῶν διατάξεων, ἐδικαιολογεῖτο ἴσως ἡ ὑπόνοια ὅτι τὸ Κινεζικὸν πνεῦμα εἶναι ἀκίνητον, ὅτι τῆς προόδου ἡ ῥίζη δὲν εὐρίσκει λαβὴν ἐπ' αὐτοῦ.

Ἀλλὰ πρὸ δύο ἐτῶν ἤρπυσε καὶ προοδεύει ἐν Κίνα ἐπαναστάσις ψεύδουσα τὴν τοιαύτην ἀδύνατον θεωρίαν, καὶ ἀποδεικνύουσα ὅτι δὲν ὑπάρχει λαὸς ἐπὶ γῆς δυνάμενος νὰ διαφύγῃ τῶν φυσικῶν νόμων τὸν γενικώτερον, τῆς προόδου τὸν νόμον. Μάτην οἱ Κινεζοὶ, χωριζόμενοι ἀπὸ τῶν λοιπῶν ἀνθρώπων διὰ θαλασσῶν καὶ ἐρήμων, ἤγειρον ὡς φραγμὸν καὶ πρόπυργιον κατὰ πάσης τῆς οἰκουμένης τὸ μακρὸν αὐτῶν τεῖχος. Ὁ Χριστιανισμὸς διέπλευσε τὸν ὠκεανὸν, ὑπερέβη τὰς ἐρήμους, καὶ οἱ σκαπανεῖς καὶ ἱεραπόστολοι αὐτοῦ ἀπὸ βορρᾶ καὶ νότου ὑποσεύουσιν ἡδὴ τὸ τεῖχος, καὶ ἐπὶ τῶν ἐρείπιων τοῦ ἐσχάτου τούτου προπυργίου τῶν ἀπηχαιωμένων ἰδεῶν, θέλουσιν ἐνωθῆ τὰ κύματα τοῦ ἀληθοῦς πολιτισμοῦ ὅστις θέλει κατακτῆσαι τὴν οἰκουμένην. Καὶ δὲν λέγομεν μὲν ὅτι αἱ ἐπὶ τῆς Κίνας, καὶ ἐν γένει ἐπὶ τῆς Ἀσίας ἀπόπειραι τῶν διαφόρων Χριστιανικῶν λαῶν ἔχουσι χαρακτηριστῆρα Χριστιανικόν, οὐδ' ἀγνοοῦμεν ὅτι αἱ ἐμπορικαὶ σχέσεις εἰσὶν ὁ πρῶτιστος σκοπὸς τῶν ἀποστολῶν αὐτῶν. Ἀλλ' ἀδιάφορον ἂν μίαν μόνον ὁπὴ ἀνοιχθῇ εἰς τὸ συνεχές τεῖχος, δι' αὐτῆς εἰσρέει ὁ χεῖμαρρος, καὶ μετ' οὐ πολὺ τὸ καταρρέπτει ὁλόκληρον. Πρὸς διάτρησιν δὲ τῆς ὁπῆς ταύτης καὶ πρὸς διάδοσιν τοῦ Χριστιανισμοῦ, ὅσον παράδοξον καὶ ἂν φαίνεται, ἀληθὲς ὅμως εἶναι, ὅτι πολὺ δραστηριώτερον ἐνεργεῖ μία ἐμπορικὴ συνθήκη ἀπὸ τὰς μυριάδας τῶν βιβλίων ἃς διανέμουσιν αἱ βιβλικαὶ ἐταιρίαι, ἃς δ' οἱ βάρβαροι πωλοῦσιν ἀντὶ ἐνὸς ποτηρίου οἰνοπνεύματος, καὶ πρὸς θρίαμβον τῆς ἀληθοῦς θεοσκοπείας συντελεστικώτερα ἢ ἡ πρεσβεία τοῦ Κ. Λαγρονὲ ἀπὸ πάσης τῆς προσπαθείας τῶν ἱεραποστόλων, οὐς τρώγουσιν ἐψητοῦς οἱ ἄγριοι τῆς Ἀμερικῆς διότι ἡ ἐμπορικὴ συνθήκη, ἄκακος καὶ εἰρηνικὴ ὡς φαίνεται, εἶναι ὅμως ἡ φοβερωτάτη πολεμικὴ τοῦ συστήματος τῆς μονώσεως καὶ τοῦ ἀποκλεισμοῦ, εἶναι ἡ κοινωνικὴ καὶ διεθνὴς ἐκφρασις τῆς αὐτόχρημα Χριστιανικῆς ἰδέας τῆς ἀδελφότητος καὶ τῆς ἀλληλοβοήθειας. Ἄν οἱ Ἰαπωνοὶ βιασθῶσιν

ὑπὸ τῶν Ἀμερικανῶν νὰ συνομολογήσῃσιν συνθήκην εἰρήνης, οἱ λιμένες των δὲν θέλουσι μένει ἀπροσέλαστοι εἰς τὰ κινδυνεύοντα πλοῖα, δὲν θέλουσι φανεύει τοὺς ναυαγούς, δὲν θέλουσι περιφρονεῖ τοὺς Χριστιανούς ὡς βαρβάρους, οὐδὲ θέλουσι βιάζει αὐτοὺς νὰ πατήσῃ τὸν σπαιρὸν πρὶν πατήσῃσιν τῆς Ἰαπωνίας τὸ ἕδαφος.

Οὕτως ἀφ' οὗ ἐπετρέπησαν τοῖς ξένοις ἡ ἐπιπέλασις τῆς Καντώνας καὶ ἡ κατάληψις τῆς Χογκόγγης, καὶ αἱ ἐμπορικαὶ τῶν Ῥώσων ἀποστολαὶ, ἡ νεώχθη τὸ τέως περιόχλειστον οὐράνιον κράτος εἰς τὴν μεγίστην τῶν ἑνωτικῶν δυνάμεων, εἰς τὴν δύναμιν τῶν ἰδεῶν, καὶ ὑπερβύσας ὁ Χριστιανικὸς πολιτισμὸς, ἐκλύθησεν τὸ δι' αἰῶνων ἀσάλευτον ἕδαφος, καὶ παρήγαγε τὴν μεγάλην ἀναστάτῳσιν, ἣτις σήμερον ἀπειλεῖ τὸν οὐράνιον ὄρνον.

Οἱ Κινεζοὶ, ὡς γνωστὸν, εἰσὶ Μόγγολοὶ τὴν καταγωγὴν, ἔθνος ἡμερον καὶ γεωργικόν, ἀσχοῦν τὰς χρησίμους τέχνας καὶ τὰς ἐπιστήμας, μάλιστα δὲ τὴν κατ' αὐτοὺς ὑπερτάτην τῶν ἐπιστημῶν, τὴν καλλιγραφίαν, αὐξόμενον δὲ καὶ πληθυνόμενον κατὰ τὴν ἐντολήν καὶ ὑπὲρ αὐτὴν, ὥστε, μὴ ἐπαρκούσης τῆς ἀπεράντου αὐτῆς γῆς, κατοικεῖ πλωταὶς πόλις καὶ αὐτοῦς τοὺς εὐρεῖς ποταμούς του, νομιζόμενον δὲ εὐδαίμον, καὶ ὃν ἀληθῶς τοιοῦτο, διότι ἄλλην ἀνωτέραν εὐδαιμονίαν τῆς ὑλικῆς ἐκείνης οὐδ' ἐπεθῆμι οὐδ' ἐφαντάζετο.

Μαρδαριὸς μετὰ τῆς οὐτόχου αὐτοῦ.

Ἀλλὰ πρὸ διακοσίων καὶ πινῶν ἐτῶν, ἔθνος βάρβαρον, Ταταρικῆς καταγωγῆς, οἱ Μαντζού, κατελ-

Μαρδαριὸς μετὰ τῆς οὐτόχου αὐτοῦ.

θόντες ἐκ τῶν βορείων ἐρήμων, καὶ ὑπερβύσας τὸ τεῖχος, περιέβησαν τὴν σπαρὴν καὶ τὴν λεπλάσιαν κατὰ πᾶσαν τὴν Κίναν, ἐξέβαλον τοὺς νομίμους αὐτοκράτορας, καὶ ἐκυρίευσαν τὸν οὐράνιον ὄρνον. Ἀγροῖκοι δὲ καὶ ἀπαίδευτοι ὄντες, καὶ χειροβέντας ὑπὸ τοῦ σχετικῶς ἀνωτέρου τῶν κατακτησάντων πολιτισμοῦ παρεδέχθησαν αὐτῶν τὴν γλῶσσαν, τὸ θρησκευμα, τὰ ἔθιμα καὶ τὰ ἤθη, καὶ ἄρχουσιν ἐπ' αὐτῶν τῶ δικικώματι τοῦ ἰσχυροτέρου. Τὸ Κινεζικὸν ἔθνος ἔθνος, ἀφ' οὗτο ἠσθάνθη τὸν μύημα τῶν ἰδεῶν αἰτίνας μετὰ τοῦ Χριστιανισμοῦ ἐξ Βύρῳπης κατήργητο πρὸς αὐτό, ἤρπυσε ἀποσεῖον τὸν μακρὸν αὐτοῦ λήθαργον, καὶ δυσφοροῦν πρὸς τὸν ζυγὸν τῶν ξένων τυράννων, ἤρπυσε ἔπλα ἐν ὀνόματι τοῦ ἀπαραγράτου δικικώματος τῆς αὐτονομίας. Οἱ Κινεζοὶ, ἂν καὶ σχιστοὺς καὶ λοξοὺς ἔχοντες τοὺς ὀφθαλμούς, ἂν καὶ μακροὺς τοὺς μύττακας καὶ μακροὺς τοὺς ὀνοχας, καὶ τοὺς χιτῶνας ποθήρεις, καὶ τὰ ξίφη βραχέα καὶ δύσχηρηστα, ἂν καὶ πυροβόλοις χρώμενοι ἐναυσιμένοι διὰ θραυλλίδων, καὶ ὅλως ἀναξίους τῶν ἐφιουρτῶν τῆς πυρίτιδος, ἔχουσιν ὅμως, ὡς πάντα τὰ κωνοικῶς ὀργανισμένα κράτη, καὶ πεζικόν, καὶ ἰ-

Πεῖος στρατιώτης.

πικὸν καὶ πυροβολικόν, καὶ μάχονται, ὅταν δὲν πρόκειται ν' ἀντιταχθῶσιν εἰς τὴν ἀκαταμάχητον εὐρωπαϊκὴν ἐπιστήμην, οὐκ εὐκαταφρονήτως. Καὶ οἱ μὲν Μαντζού αὐτοκράτορες ἔχουσι στρατὸν ταταρικόν, θρασὺν καὶ ἀκόλαστον, καὶ μάλλον ἐπιφοβὸν τοῖς πολιτῆς ἢ τοῖς ἐχθροῖς, τὸ δ' ἐπαναστάν ἔθνος, ὑπερμαχοῦν τῶν ναῶν καὶ τῶν ἐστιῶν του, καὶ ἐμπνεόμενον ἀπὸ τῆς ἐλευθερίας, ὀργάνισε στρατοῦς ἐθε-

λοντάς, οἵτινες πανταχοῦ σχεδὸν ἀναδαίνυνται νικηταί, καὶ ἐπ' ἐσχάτοις ἐκυρίευσαν καὶ αὐτὴν τὴν πραιτεύουσαν, τὴν Πακίνην. Καὶ δὲν ἐδυνήθησαν μὲν νὰ διατηρηθῶσιν ἐν αὐτῇ, ἀλλ' οὐχ' ἦιτον μετέβαλον μεγάλως τῶν πραγμάτων τὴν φάσιν ἀφ' οὗ κινεζοῦ ὁ πρῶτος τῶν βαρβάρων τῆς δύσεως δὲν ἐδυνήθη νὰ παρουσιασθῇ εἰς τὸν οὐράνιον αὐτοκράτορα εἰμὴ ἀφ' οὗ ἐνεαίκες προτικυνήσας ἐφίλησε τὴν κόνιν. Ἐν σήμερον ὁ οὐράνιος αὐτοκράτωρ καταφεύγει εἰς τοὺς βαρβάρους τῆς δύσεως, καὶ ταπεινὸς τοὺς ἐκλιπαρεῖ, φιλῶν, ἂν ἦναι ἀνάγκη, τρεῖς ἐνεαίκες τὴν κόνιν, νὰ πέμψωσι τοὺς στόλους των ὅπως διατηρήσῃ τὴν ἀκεραιότητά τῆς αὐτοκρατορίας του ὅλως ἀπειλουμένην ὑπὸ τοῦ ἔθνους τοῦ μεταβαλόντος τὰ δεσμά του εἰς ξίφη.

Ἀλλὰ δὲν ἀποδεικνύει ἢν ἀνωτέρω ἠνιττόμεθα τοῦ τάσιν πρὸς τὸν Χριστιανισμὸν, ἢ προσφυγῆ μόνη αὐτῆ τοῦ αὐτοκράτορος πρὸς τοὺς Χριστιανικοὺς λαοὺς, ὡν ἀνγνωρίζει ἤδη τὴν ὑπεροχὴν. Πολὺ χαρακτηριστικώτερον εὐρίσκωμεν αὐτὴν χαρακτηριστικὴν ἐκ τῶν προκηρῶσεων τοῦ ὀπισθενέντος λαοῦ, αἵτινες δεικνύουσι τὸ κίνημα αὐτοῦ αὐτόχρημα ἐθνικόν, καὶ, πολλὰς

Ἰππεὺς στρατιώτης

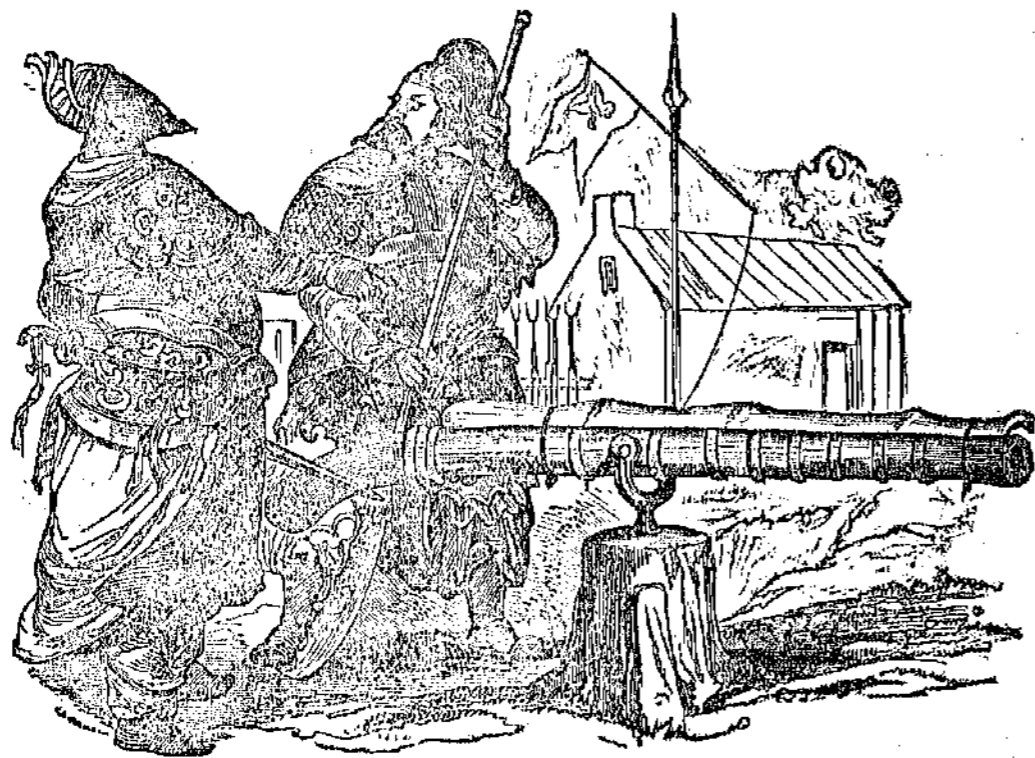
περιέχουσι καὶ περιέργους νύξεις περὶ τῆς κοινωνικῆς καταστάσεως τῶν Κινεζῶν, ἐκφράζουσι συγχρόνως ἀρχαῖς δικαιοσύνης, ἀρετῆς καὶ φιλανθρωπίας, αἵτινες ἀποβρῆουσιν οὐχ' ἐκ τῶν διδασκαλιῶν τοῦ Φῦ ἢ τοῦ Κονφουκίου, ἀλλ' ἐκ καθαρῶτερας ἠθικῆς πηγῆς, ἐξ αὐτοῦ τοῦ Χριστιανισμοῦ.

Ἰδοὺ τί γράφει εἰς τῶν στρατηγῶν αὐτῶν ἐν τῇ προκηρῶσει του·

Φαίνεται ὅτι πάντες οἱ ἐν ἀξιώμασιν εἰσὶ ληκ

στρικώτεροι των ληστών, και πάντες οι Μανδαρίνοι της έξουσίας είναι λύκοι και τίγρεις, ένεκα της άπρυσίνης του αυτοκράτορος, απομακρύνοντος μόν πάντας τους τιμίους πολίτας, προσδεχομένου δε μόνον τὰ σκύβαλα της ανθρωπότητας. Αυτός πωλεί τὰς άρχάς και ύπ' αίτηροκερδείας διακαίονται μικροί και μεγάλοι. Και οι μόν μεγάλοι άχαλινώτως παραδίδονται εις πλσιν καλίαν, οι δέ πτωχοί ούδέμιν έχουσι προσφυγήν κατ' ά κακώσεων, ών φρίκην έμπνέει και ή άπλή εξίστήρησις. . . . Άλλ' ό μέγας έθνικός στρατός συνέρχεται ώς τὰ σύννεφα. Άνεκτίσκαμεν ήδη και ειρήνοποιήσαμεν όση επικρασία, και εις τρίτην εισερχόμενοι, προσκαλούμεν τον λαόν νά μη ταραχθή. Οι γέωργοί, οι έργάται, οι έμποροι, άς μη διακόψωσι τὰς έργασίας των' άς μάλιστα έτοιμαθώσι δε έρόδια και ζωοτροπία άντι έξοφλητέων άποδεικτικών. Άν δ' οι

θής,) και άς μη φοβώνται. Έρωτώ τους άγοράσινας έξ ύμων τίτλους και βαθμούς παρά της Κυβερνήσεως, τί εκέρδησαν; Και εκ των φιλολογικών διακρίσεων όσας εξήγησατε παρά των Τατάρων Μαντζού, τί σως έμεινε; Και έγώ και οι όπαδοί μου έμεθα πολιτικά της μεγάλης κινεζικής αυτοκρατορίας, αναγινώσκουμεν τὰ βιβλία των αρχαίων ήμων σοφών, και δέν ταπεινούμεθα ζητούντες βαθμούς και τίτλους από βαρβάρους Μαντζού. Έπίψατε τὰ διπλώματά των, και άμα κυριεύσω την Ναγκίνην, θέλω συστήσει συναγωνισμούς και εξετάσεις και διανίμει διπλώματα διδακτορικά. Τους δε νεους και τὰ μοναστήρια των Βουδιστών ιερέων, ως και τὰ κτήματα των κυβευτηρίων και των καταγωγίων της ακοηθείας, θέλω τὰ διανίμει εις τους πτωχούς των χωρίων. . . . Όταν συμπληρώσω τον θρίαμβόν επί των

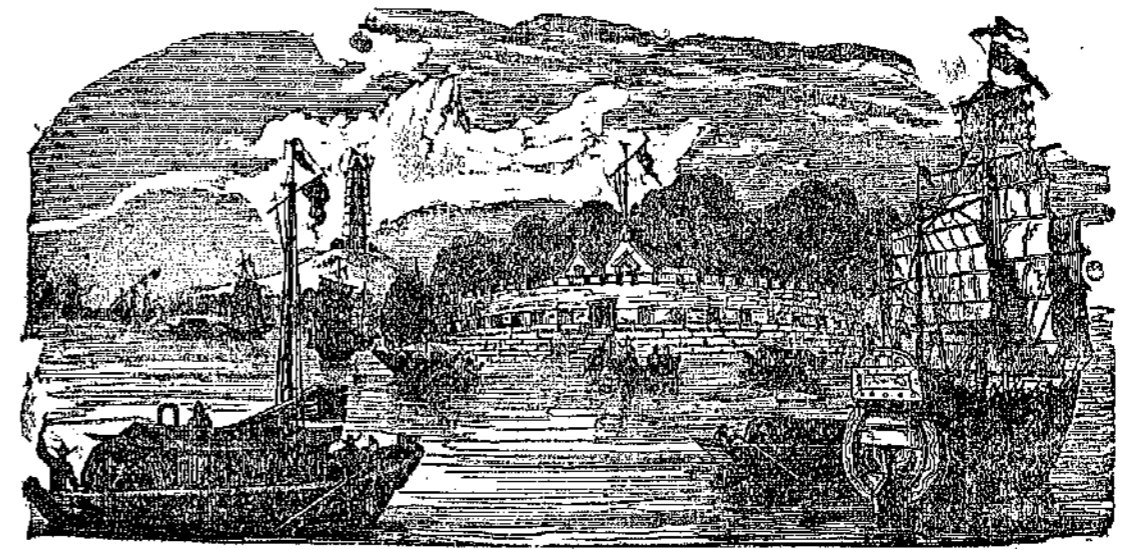
Πηροβολικόν.

λησται των μερών δι' όν διερχόμεθα, ώφελούμενοι εκ της παρουσίας ήμων, κακουργήσωσιν, άς μάλιστα καγαγγελθώσι, και θέλωμεν τους έξολοθρεύσει. • Και εν τή προκηρύξει άλλου στρατηγού. . . . Οσάνεις εκυρίευσα πόλιν, άπεκεφάλισα τους άρπαγας και διεσθαρμένους μανδαρίνους και άρχοντας οίτινες την επίεζον, ούδέποτε δε ήγγισα ούδένα εκ της τάξεως του λαού. Άσχοληθήτε άρα άφίθως σεις και αι οικογένειαι ήμων εις τὰς συνήθειας σας έργασίας. Ήκουσα ότι λησται άγύρται, εκ της διαβάσεως ήμων ώφελούμενοι, περιβόριζον τὰς γυναίκας, διήρπαζόν τὰς οικίας, και συλλαβών πολλούς εξ αυτών, τους άπεκεφάλισα. Οι πιστοί πολίται άς γράψωσιν επί της θύρας των την λέξιν Σισόν, (εύπει

Μαντζού, θέλω επανορθώσει τὰ πάντα κατὰ τὰ αρχαία της Κίνας έθιμα. • Ίδού τίς ό έθνικός και αναμορφωτικός χαρακτήρ της επαναστάσεως ταύτης. Την δ' άπόδειξιν ότι ή ήθική αυτή είναι άπόρροια χριστιανική και ότι ή επανάστασις αληθώς την χριστιανικήν αναπτανσίεσημαίαν, περιέχει τώ άλλο τούτο αξιόλογον άποσπασμα προκηρύξεως δύο στρατηγών οίτινες είδον οι πληρεξούσιοι του έθνικού αυτοκράτορος, ό μόν εν τή δύσει, ή δε εν τή ανατολή. • Ήμείς, Ίάγκ, άρχιστράτηγος της ανατολής, και Σεκού, άρχιστράτηγος της δύσεως, προκηρύττομεν ότι διετάχθημεν υπό του θεού νά κατατρέψωμεν τους δαίμονας και νά σώσωμεν τον λαόν. Κατε

την Παλαιάν Γραφήν ό Μέγας θεός ό έπουράνιος πατήρ έπλασεν εν εξ ήμέραις τον ούρανόν, και την γην, και την θάλασσαν, και τους ανθρώπους, και τὰ πράγματα πάντα. Ό μέγας θεός είναι πατήρ πνευματικός, πατήρ εν πνεύματι, τὰ πάντα ειδώς, τὰ πάντα δυνατός, και πανταχού παρών. Πάντα τὰ έθνη τὰ υπό τον ούρανόν αναγνωρίζουσι την δύναμιν αυτού. Ήρουνώντες τὰ συμβάντα του παρελθόντος, βλέπομεν ότι από της πλάσεως πολλάκις ό μέγας θεός εξέπρασε την όργην του. Άπαξ έβραξε μεγάλην βροχήν επί τεσσαράκοντα ήμέρας και τεσσαράκοντα νύκτας, ήτις παρήγαγε τον κατακλυσμόν. Άλλοτε δε πάλιν ό μέγας θεός ήλθεν εν τή όργη του και ήλευθέρωσε τον Ισραήλ από γής Αιγύπτου. Και εκ τρίτου δε ανέπτυξε την φοβεράν του μεγαλοπρέπειαν, όθεν ό σωτήρ του κόσμου, ό Κύριος Ίησους, ενεδύθη σώμα εν Ιουδαία, και έπαθεν ύπέρ της σωτηρίας του ανθρωπίνου γένους. Και εν τοις έσχάτοις δε χρόνοις έδειξε την αγανάκτησίν του, πέμψας εν 1837 ούρά-

διαφοράν, νά άπειθώσι προς τώ πνεύμα, και νά επανίστανται κατὰ του μεγάλου θεού. Διά τούτο ό θεός τον κατεδίκασεν. Ό δε στρατός ήμων, θέλων νά υπακούσιν εις τὰς έντολάς του θεού, όστις δέχεται πάντας τους ανθρώπους εις τους κόλπους της εύπλαγχνίας του, εκινήθη εις την όδόν του έλέους, ανοίγων πάλιν άδελφικές άγκάλας. . . . (Ό θεός πέμπει τον νόμιμον ήγεμόνα νά άρξη επί του λαού του. Σεις βοηθήσατε νά αναλάβη την έξουσίαν του. . .) • Προφανές είναι ότι ό επαναστατικός λαός της Κίνας βαδίζει την όδόν του χριστιανισμού, δέν είναι βαθείως ό στρατηγός της άύσεως και της Άνατολής βαθείς θεολόγοι εισέτι, αλλ' άπαρακαλύπτως όνομάζουσι τον Χριστόν Σωτήρα του κόσμου, και έσως ό νόμιμος ήγεμών ού τὰ όπλα φέρει ήδη ή νίκη, όταν ενθρονισθή εις Πεκίνην, αναδειχθή ό Κωνσταντίνος λαού τριακοσίων εκατεμμυρίων, και εισαγάγει εν των μεγίστων έθνών της Άσίας εις την όδόν της προόδου, ήν βαδίζει το άριστον μέρος του ανθρωπίνου

Όχυράματα Κινεζικά.

νον άγγελον όπως έξολοθρεύσει τους δαίμονας και τους άσεβεις. Ήπεμψε δε τον ούράνιον τούτον ήγεμόνα όπως αναβή εις τον ούρανόν, και σώση τον λαόν. Από τώ έτος 1848 μέχρι 1851 ό μέγας θεός εύπλαγχνίσθη τὰ δυστυχήματα του λαού, και κατὰ την τρίτην σελήνην του παρελθόντος έτους έπιστάς ό ούράνιος άγγελος, και κατὰ την εννάτην σελήνην Ίησους ό Σωτήρ του κόσμου άπεκαλύφθη διά μυρίων πράξεων τή ισχύος του, φανεύσας πανμνηθείς έχθρους και άσεβεις εις μάχας εκ του συσταθην. Διότι τίς άντιστήσεται, εις του ούρανού την μεγαλειότητα; Πόσον ευδαίμονες είσθε ότι εγεννήθητε κατὰ τους χρόνους τούτους όπως είδατε την δύξαν του! Ό Τάταρος ούτος, ό δαίμων, όστις ήτο δούλος Μαντζού κατ' αρχάς, είναι ό αιώνιος έχθρός της κινεζικής ήμων γενεάς αυτός έδίδαξε πολλούς του λαού νά λαμβάνουσι σχήμα δαιμόνιον, νά λατρεύωσι την

πρόκλησιν των Τατάρων, και θέλει τους όρέξει χειρα βοηθείας όπως έξακολουθώσι καταλίθοντες λαόν παρέγοντα λαμπράς ελπίδας και υπό την έποψιν του πολιτισμού και από την έποψιν της χριστιανισμένης. Τώ καθ' ήμεις όμολογούμεν ότι δέν δυνάμεθα νά θεωρήσωμεν ως αξίων λαών εξημετισμένων τώ υπερβολικόν τούτο σέβας ύπέρ της άκεραιότητας, και ότι πάσαι ήμων αι συμπάθειαι εισίν ύπέρ των μαχομένων ύπέρ του Σταυρού και της ελευθερίας των, και πάσαι ήμων αι άρχαι εναντίον των βαρβάρων και άπίστων τυράννων αυτών, και εναντίον τους λαούς από της κοινωνίας του πολιτισμού αποκλείοντες κινεζικού τείχους.

πρός τὰ παφλάζοντα κύματα ὁ ἦχος τῶν ἱερῶν και-
θῶνων, ἀνῆγγελλε πρὸς ἡμᾶς ὅτι ἐθέσαντο πρὸς τὸν ὕ-
ψιστον οἱ λειτουργοὶ αὐτοῦ ὑπὲρ τοῦ Κυβερνήτου τῆς
Ἑλλάδος.

Καὶ τὸ ἐπέβρας στίφη λέμβων περιεκύκλουν τὸ
δικαστον, καὶ οἱ σωροὶ τῶν ἐν αὐταῖς Ἰακυνθίων, το-
γίζοντας τὰς γλυκυφθόγγους αὐτῶν κιθάρας, προσηγό-
ρουν τὸν Κυβερνήτην δι' ἀσμάτων ἐναρμονίων.

Ὁ Κυβερνήτης, ἀποθὰς εἰς ἀπάκωντρον μέρος τῆς
πόλεως, συνδιελέχθη ὄραν πολλὴν μετὰ τοῦ νκυ-
άρχου τῆς Ἀγγλίας Κόδριγκτων. Ὁ εὐεργέτης οὗτος
τῆς Ἑλλάδος, διαταχθεὶς, ὡς φαίνεται, ὑπὸ τῆς κυ-
βερνήσεώς του, ἀπῆτει τὴν εἰσαγωγὴν νέμων συν-
ταγματικῶν εἰς τὸ νῆον Κράτος. Ὅποιαν ἀπάντησιν
ἔδωκεν ὁ Κυβερνήτης, ἀγνοῶ· γνωρίζω μόνον τί ἀπε-
κρίθη μετὰ δύο σχεδὸν ἔτη πρὸς ἄλλον Ἀγγλον πλοί-
αρχον, προτρέποντα ἐπίσης αὐτὸν νὰ χορηγήσῃ συν-
ταγμα εἰς τὴν Ἑλλάδα. Ὁ πλοίαρχος οὗτος ἦτο ὁ
μετὰ ταῦτα ἐν Ἀθήναις πρέσβυς τῆς Μεγάλης Βρε-
τανίας Κ. Λάγκεν, ἡ δὲ συνομιλία ἐγένετο ἐν Νκυ-
πλίῳ ἐπὶ τῆς φρεγάτας *Μαδαγασκάρ* πρῶτος καὶ
αὐτὸ ὑπασπιστοῦ τοῦ Κυβερνήτου, τοῦ στρατηγοῦ
Καλλέργη, ὅστις μὲ διηγήθη αὐτὴν.

Ὁ μὲν Κυβερνήτης παρρησιάζεται ὅτι αἱ ἐραδιοργα-
νίαι καὶ ἡ γενομένη κατὰ τῆς κυβερνήσεώς του σφο-
δρῶτα ἀντιπολίτευσις, παρελύον τὴν ἰσχύιν τῶν νό-
μων, καὶ διετάρασσον τὴν τάξιν τὴν ὅποιαν ἠγωνίζε-
το νὰ εἰσγάγῃ· ὁ δὲ πλοίαρχος ἀπεκρίθη ὅτι ὑπῆρ-
χε μέσον δραστηριώτατον ἔχον τὴν δύναμιν νὰ κα-
ταστήσῃ τὴν ἐξουσίαν ἰσχυρὰν καὶ νὰ παρακάτῃ αὐ-
τὸ ὅλα τὰ σχέδια τῶν ἀντιπάλων τῆς, καὶ ὅτι τὸ
μέσον αὐτὸ ἦτο τὸ σύνταγμα.

— Ἐγὼ ὅμως, ἀνέκραξεν ἐντόνως ὁ Κυβερνήτης,
ὅστις ἐπροσέκληθη νὰ κυβερνήσῃ τὴν πόλιν τούτου,
ὁ ὅποιος κλυδωνίζεται περισσώτερον καὶ ἀπὸ τῆ
πλοῖόν σας ὅταν εὐρίσκαται εἰς τρικυμίαν, καὶ νὰ τὸν
φῶν εἰς λιμένα σιωπῆρας, οὔτε σκοπὸν οὔτ' ἐπι-
θυμίαν ἔχω νὰ πράξω παρὰ τὸ χρέος μου· δὲν θέλω
νὰ τὸν καταστρέψω ἀντὶ νὰ τὸν σώσω. Τὸ νὰ δώσω
σύνταγμα εἰς τὴν Ἑλλάδα σήμερον, εἶναι ὡς ἂν ἔδι-
δα ξυρόφιον εἰς τὰς χεῖρας τοῦ βρέφους τούτου, προσέ-
θηκε δακρυλοιδεϊτῆσας τὸν δακτατῆ ὑἱὸν τοῦ πλοιάρ-
χου. Ὅπως αὐτὸ θὰ ἔκοπτε τὸν λαϊμὸν τοῦ ἀγνοοῦν
νὰ ξυρισθῆ, ἀπαράλλακτα καὶ ἡ Ἑλλὰς θὰ ἠφανίζετο
μὴ ἐνοοῦσα τοὺς συνταγματικούς νόμους καὶ μὴ δυ-
ναμένη νὰ συμμορφωθῇ μὲ αὐτούς. Μὴ λησμονήτε
Κ. πλοίαρχε, ὅτι ἡ ἀνατροφή τῆς ὑπῆρξε δουλική.

— Ἐπειδὴ δὲν τὸ λησμονῶ, ἐξοχώτατε, ἀπεκρίθη
οὗτος, ἰδοὺ τί θὰ ἐπρατὰ ἀντ' ἡμῶν θὰ εἶδα τὸ ξυ-
ρόφιον εἰς τὸ παιδίον, καὶ ἔπειτα κρατῶν ἐπιμελῶς
τὴν χεῖρά του, θὰ τὸ ὠδήγουν πῶς νὰ ξυρισθῇ διὰ νὰ
μὴ κόψῃ τὸν λαϊμὸν του.

— Κύριε πλοίαρχε! ἐπανέλαβε μετ' ἀγανακτι-
σεως ὁ Κυβερνήτης, δὲν ἤλλα εἰς τὴν Ἑλλάδα διὰ
νὰ μὲ χλευάσῃ ἡ Εὐρώπη· τὸ χρέος μου εἶναι νὰ ξυ-
ρίζωμαι ἐγὼ πάντοτε ἐμπροσθεν τοῦ βρέφους, αὐτὸ
δὲ, ἂν ἔχη ὀρεξίν, ὡς μάθῃ πῶς νὰ μεταχειρίζεται τὸ
ξυρόφιον διὰ νὰ μὴ κόψῃ.

Ταῦτα ἔλεγεν ὁ Κυβερνήτης τὸ 1831. δὲν θέλω
μεν δὲ νὰ ἐξετάσωμεν ἐπὶ τοῦ παρόντος τίς τῶν δύο
εἶχε δίκαιον, καὶ τίς ἀδικον. Ἐνθυμιούμεθα μόνον ὅτι
πρὸ ἐνὸς ἔτους, — τὸν Ἀπρίλιον τοῦ 1830 — αὐτὸς
οὗτος ἐγγράφει πρὸς τὸν Ἀσοπόλδον ὅτι, ἐρχόμενος
εἰς τὴν Ἑλλάδα ἔπρεπε νὰ κυβερνήτῃ συνταγματι-
κῶς, κατὰ τὸ δεύτερον ψήφισμα τῆς ἐν Ἀργεῖ ἐθνι-
κῆς Συνελεύσεως· τὸ δὲ ψήφισμα ἐκεῖνο ἀπῆτει κυ-
βερνησιν θεμελιουμένην καὶ ἐπ' αὐταῖν τῶν βάσεων
τοῦ Ἰραζηνίου συντάγματος.

Ὅσα διὰ τὴν γνώμην τοῦ πλοίαρχου τῆς *Μα-
δαγασκάρ*, ὅλοι γνωρίζομεν ὅτι τὸ μέσον τοῦ προ-
ηλυτισμοῦ τῶν Ἀγγλων, μέσον ἄλλως εὐγενὲς, ἢ
προπαγάνδα αὐτῶν, εἶναι αἱ συνταγματικαὶ ἐλευ-
θερίαι. Αὐτὸς οὗτος ὁ πλοίαρχος, πρέσβυς ἐν Ἐθ-
ναῖς τὸ 1843 ἔτος, ἐπέστειλε πρὸς τὸν στρατηγὸν
Καλλέργη μίαν ἴσαν μετὰ τὸ μεσοκύκλιον τῆς 3.
Σεπτεμβρίου τὸ λακωνικὸν τοῦτο μήνυμα· «Σιδά-
σθητι τὸν βασιλέα, καὶ ζήτησον σύνταγμα. Ἐπ' αὐ-
τοῖς τοῖς δύο ὄροις σὲ ὑπόσχομαι τὸ ὑποστράφημα
τῆς Κυβερνήσεώς μου.»

Μετὰ μακρὰν συνδιάλεξιν ἀπεχωρίσθη ὁ Κυβερνή-
της ἀπὸ τοῦ Κόδριγκτων, ἀπὸ δὲ τοῦ *Πολιμοσιῦ*
οἷτος μετέβη εἰς τὴν Ῥωσικὴν ναυαρχίδα.

Τὴν 28. Ἰουνίου ἀνεχωρίσαμεν ἐκ Ζακύνθου καὶ
τὴν ἐπαύριον ἐβίβισαμεν τὴν ἀγκυραν εἰς τὸν λιμένα
τῶν Μιτῆων, ὅπου ἐστρατοπέδευεν ὁ κατὰ τὴν αὐ-
τικὴν Ἑλλάδα στρατός.

Ὁ στρατὸς οὗτος, συγκρατηθεὶς πρὸ ὀκτώ μηνῶν
ὑπὸ τοῦ ἀρχιστρατήγου Τσάρτε, κατεῖχε τρεῖς θέσεις
ἐν Ἀκαρνανίᾳ, τὰ Μίτῆκα, τὴν Δραγομέστην, καὶ τὸ
Κανδίλι. Ὅλη δὲ ἡ ἄλλη δυτικὴ Ἑλλάς, πλην τοῦ
Βασιλαδίου τὸ ὅποιον ἀνέκτισεν ὁ γενναῖος καὶ φιλελ-
ληνικώτατος Ἀσιτυγῆ, εἶχε βιασθῆ νὰ ὑποκύβῃ εἰς
τὸν ἐχθρόν.

Τὰ κατορθώματα τοῦ στρατοῦ τούτου δὲν ὑπῆρ-
ξαν βεβαίως ἐπιφανῆ ὅσα τὰ τοῦ Μεσολογγίου καὶ
τῆς Κλεισῶνης· εἶναι ὅμως ἀληθὲς ὅτι, καταλαβὼν
τὰς θέσεις ἐκεῖνας καὶ ἐγκρατερήσας μετὰ μεγίστης
ἐπιμονῆς, διευκόλυνε τὴν ἐπέκτασιν τῶν ὄριων τοῦ
νέου Κράτους καὶ πέραν τοῦ Πελοποννησιακοῦ ἰσθμοῦ.

Τέσσαρας ἡμέρας διέτριψεν ἐκεῖ ὁ Κυβερνήτης ἐπι-
σκεπτόμενος, σπουδάζων καὶ διευθετῶν τὸ στρατό-
πεδον τὴν δὲ πέμπτην, ἐπιβὰς εἰς μικρὸν πλοῖον,
ἀπῆλθεν εἰς Κάλαιον.

Ὁ Κάλαιος εἶναι νῆσος μικρὰ, Κάρνος καλουμένη
ὑπὸ τοῦ Στράβωνος, ἀνήκουσα εἰς τὴν συστάδα τῶν
νησιδίων ἅτινα ἀνομάζει αὐτὸς οὗτος Ἰηλεῶνας, καὶ
Τηλεβοΐδας καὶ Γαφείας. Κεῖται δὲ τὸσον πλησίον
τῆς Ἀκαρνανικῆς παραλίας, ὥστε καὶ θαλασσοβατῶν
τίς, ἂν θέλῃ, μεταβαίνει εἰς αὐτήν. Καὶ ὅμως ὑπά-
γεται εἰς τὸ Ἰόνιον Κράτος.

Βίς τὴν μικρὰν λοιπὴν αὐτὴν νῆσον, εἶχε καταφύ-
γει μέγας ἀριθμὸς Ἑλληνικῶν οἰκογενειῶν. Ἰσχυρῶν
δὲ ἐπασχον ἀπορίαν ὥστε ὁ τὰ πάντα προνοῶν Κυ-
βερνήτης ἐνόμισε δίκαιον νὰ μὴ λησμονήσῃ οὐδ' αὐ-
τὰς, καὶ μεταβάς ἐκεῖ παρέδωκε πρὸς τὸν Ἀγγλον
διοικητὴν εἰκοσιπέντε χιλιάδας γροσίων διὰ νὰ δια-

νεμηθῶσι πρὸς τὰς ἐνδεεστεράς. Ἐκείθεν δὲ ἐπανελ-
θὼν εἰς τὴν ναυαρχίδα ἀπέπλευσεν εἰς Πελοπόννησον.

Ὁ Κυβερνήτης, ὡς εἶπον καὶ ἄλλοτε, ἦτο προ-
σνεστάτος, ἡγάπα δὲ καὶ ν' ἀσπεύεται ὁσάκις δὲν
κατεβάρουν αὐτὸν φροντίδες. Τότε ὁ ἀείποτε ἐκτο-
ξεύων φλόγας ὀφθαλμῶς του ἐγένετο μαλακώτερος,
τὸ μέτωπόν του ἐγαληνία, καὶ τὸ στόμα του ἐμει-
δίαι μειδίαμα ἐπαυγιότατον· τότε καὶ ὁ μάλλον ἀ-
τολμος ἐνθαρήνόμενος συνδιελέγετο ἐλευθέρως μετ'
αὐτοῦ.

Ὅτε ἀνεχώρησεν ἐκ Κάλαιου παρέλαβεν εἰς τὴν
ναυαρχίδα χήραν τινὰ στρατιωτικῆς ἡπειρώτου ἑ-
χούσαν τέκνον δέκα ἢ ἑνδεκά ἐτῶν διὰ νὰ τὴν μετα-
φέρῃ εἰς Λίγιναν ἢ Πόρον. Μίαν τῶν ἡμερῶν,
ἰδὼν τὸν υἱὸν αὐτῆς κρατεῖντα φυλλαδίον μαν-
τευόμενον τὰς τύχας, ἔλαβον αὐτὸ καὶ ἐπιβίαι,
ἐπὶ τοῦ ἐργατοκυλίνδρου, ὡς ἐπὶ ἄλλου τρίποδος
δαφνικοῦ, ἀπέβουνα ἐρωτήσεις, δὲν ἐνθυμοῦμαι τῆ
ἀληθεία ὅποιας, πρὸς τὸ καινοφανὲς ἐκεῖνο χρηστήριον.

Φαίνεται ὅτι αἱ διὰ στίχων ἀπαντήσεις αὐτοῦ
ἐφαίδρουν τὸ πρόσωπόν μου, διότι ὁ Κυβερνήτης
παρητήρησας με μακρόθεν, μ' ἐπλησίασε καὶ μὲ
ἠρώτησε μειδιῶν,

— Τί βλέπεις καὶ γελᾷς;

Ἐγὼ δὲ συσταλαῖς ἔκλεισα μετὰ σπουδῆς τὸ φυ-
λάδιον καὶ κατεβίβισα αὐτὸ ἀπὸ τοῦ ἐργατοκυλίνδρου,
χωρὶς διόλου ν' ἀπαντήσω.

— Ὅχι! ὄχι! ἀνέκραξεν ὁ Κυβερνήτης, θέλω νὰ
ἰδῶ καὶ ἐγὼ τί εἶναι.

Καὶ ἀνεσήκωσε τὴν χεῖρά μου· φοβηθεὶς δὲ μὴ μ'
ἐκλάθῃ ὡς πάντῃ ματαιόσπουδον,

— Τὸ φυλλάδιον τοῦτο, ἔσπευσα ν' ἀποκριθῶ,
ἀνίκα εἰς τὸ παιδίον τοῦτο· προλέγει τὴν τύχην
τῶν ἀνθρώπων, καὶ διὰ νὰ περάσω τὴν ὄραν μου,
ἐζήτηον νὰ μάθω καὶ ἐγὼ τὴν ἐδικήν μου.

— Διὰ τί λοιπὸν νὰ μὴ τὸ συμβούλευθῶ καὶ
ἐγὼ; ἐπανέλαβεν ἐκεῖνος. Καὶ ἀνοίξας τὸ φυλλάδιον
μὲ εἶπε νὰ ἐρμηνεύσω πρὸς αὐτὸν πῶς ἐγένετο ἡ
ἐρώτησις, καὶ πῶς ἀπῆντα ὁ χρησμός.

Στραφεὶς δὲ συγχρόνως καὶ πρὸς τὸν ναύαρχον
Ἐυδῆν,

— Πλησίασε, Κ. ναύαρχε, εἶπεν, ἂν θέλῃς νὰ μά-
θῃς τὴν τύχην σου.

Καὶ ὑπήκουσεν ὁ ναύαρχος.

— Εἰς τὸ μαντεῖον τοῦτο, εἶπον, ἐξοχώτατε, δὲν
ἠμπορεῖτε ν' ἀποτεινέτε παρὰ εἰκοσιτέσσαρας ἐρω-
τήσεις, καὶ αὐτὰς ὀρισμέναις· ἀφοῦ δὲ τὰς ἀναγνώσω,
ἐκλέγετε ἐκείνην τὴν ὅποιαν προτιμᾶτε· καὶ τότε
βλέπετε τοῦτον τὸν τροχὸν ἔχοντα περίεξ αὐτοῦ δύο
δέκα ἀριθμούς, καὶ μικρὰν βέλος κινητὸν ἐν τῷ μέσῳ·
ἀδείτε εἰς τὸ βέλος μὲ τὸν δάκτυλόν σας μίαν *chiqui-*
naude. . . .

— Ἐἰ! τὸν φραντσέζον, ἀνέκραξε χλευαστικῶς
δικαίως με, λέγεται ὅμως καὶ *croquisignolo*.

Μ' ἐνέπαιξε δὲ διότι ὅτε ἦλθεν εἰς τὴν Ἑλλάδα
ἐπίστευεν ὅτι, πλην δύο ἢ τριῶν ἐκ τῶν ἐπιφανε-
στέρων πολιτικῶν ἀνδρῶν αὐτῆς οὐδεὶς ἄλλος ἐγνώ-
ριζε τὴν Γαλλικὴν· καὶ, ἂν καὶ ἐπέισθη μετὰ μικρὸν

ὅτι σφαλερὰ ἦτο ἡ ἰδέα του, ἀγνοῶ διὰ τί ἡγάπα νὰ
ἐπανέρχεται εἰς αὐτήν.

— Φθάνει νὰ κτυπήσετε τὸ βέλος, ἐξοχώτατε,
ἀπεκρίθη, καὶ ἂς εἶναι καὶ διὰ *croquisignolo*. Ὅταν
λοιπὸν σταθῇ εἰς τινὰ ἀριθμὸν, θέλω μετρήσει κατὰ
τούτων τὸν τρόπον, — τῆ ἀληθεία δὲν ἐνθυμοῦμαι πλέον
πῶς—καὶ, μεταβαίνων εἰς σελίδα ἀντίστοιχον, θέλω
εὔρει τὴν ἀπόκρισιν.

— Ἀξιόλογα! εἶπεν ὁ Κυβερνήτης σκιρτῶν ὡς
ἂν εἶχε τὴν ἡλικίαν μου· ἀνάγνωσε τὰς ἐρωτήσεις.

Ἐνῶ δὲ ἀνεγίνωσκον, — Στάσου, στάσου ἀνέ-
κραξεν, αὐτὴ ἡ ἐρώτησις μὲ ἀρέσκει. — Ἡ ἐρώ-
τησις ἐκεῖνη ἀπέβλεπεν ἐὰν ἐμελλε νὰ ὑπανδρευθῇ.

Ἐνθὺς ἐστράφη πρὸς τὸν κύκλον, καὶ ἐξίστάσας τὸ
ἀριστερὸν κάλυμμα τοῦ φυλλαδίου, τὸ παρουσίασα
πρὸς αὐτόν, ὅστις μόλις ἐκτύπησε, καὶ ἀνέμνευεν
ἀνυπομόνως ν' ἀκούσῃ τὴν ἀπάντησιν.

Φαντάσθητε πόσον ἐξεκαρδίσθη γελῶν ὅτε ἀνέγνω
μεγαλοφώνως ὡς ἄλλη Πυθία τὴν ἀπάντησιν ταύτην.

α *Νὰ πανδρευθῆς δὲν γυναιόσθηκας ὅσον ποῦ ἦσου·
νέος,*

β *Καὶ τὸ γυρθεύεις ὑατερα πῦγειες γηραλέος;*

Ἐγὼ δὲ τόσον ὥστε μόλις κατάρθωσε νὰ ἐξη-
γήσῃ αὐτὴν εἰς τὸν γελῶντα ἐπίσης, ἀλλὰ μὴ εἰδοῦτα
διὰ τί γελᾷ, ναύαρχον.

Ἀφοῦ τέλος πάντων ἔπαυσε λέγειν καὶ γελῶν,
— Τώρα, μὲ εἶπε, ἀνάγνωσε παρακάτω.

Ἐγὼ δὲ ὑπακούσας ἀνέγνω καὶ τὰς λοιπὰς ἐρω-
τήσεις.

Ἐντοσοῦτο αὐτὸς ἐσιώπα, καὶ ἐξηκολούθει σιωπῶν
καὶ μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν.

— Πξεύρεις, μὲ εἶπεν ἐπὶ τέλους σόνου, ποῖαν
ὄλων τῶν ἐρωτήσεων τούτων προτιμᾶ;

— Ποῖαν, ἐξοχώτατε; ἠρώτησα ἀπαρῶν διὰ τὴν
μεταβολὴν τοῦ ἔθους του.

— Τὴν λέγουσαν ἐὰν θὰ ἐξαναιθῶ ἐκεῖνον ὅστις
εἶναι εἰς τὰ ξένα.

Ἐστράφη καὶ πάλιν πρὸς τ' ἀριστερὰ, καὶ ὁ
χρηματοδοτούμενος ἐκτύπησε τὸ βέλος· ἡ δὲ Πυθία
ἀπῆντησεν ὡς ἐφεξῆς.

α *Πολὺς καιρὸς θέλει διαβεῖ, χρόνοι θεῖ' ἀπερά-
σου·*

β *Ὅ δὲ κλαύσου· τὰ ματάκια σου ὡς νὰ τὸν ἀπο-
λαύσου·*

— Τῆ ἀληθεία, εἶπε μελαγχολικῶς ἀφοῦ ἔκου-
σε τοὺς στίχους τούτους, ἦτο προτιμώτερον ἂν δὲν
ἐσυμβουλευόμην τὸ μαντεῖόν σου. Καὶ στραφεὶς ἀ-
πεσύρθη πρὸς τὴν πρύμναν.

Βίκοσιπέντε ἔτη παρήλθον ἔκτοτε, εἶχον δὲ λη-
σμονήσει καὶ τὴν περίστασιν ταύτην, καὶ ὅτι εἶχον
κατατάξει αὐτὴν μετὰ τῶν ὑπομνημάτων μου,
ὅτε ἡ ἀνάγνωσις βιβλίου τινὸς ἀνεκάλεσεν αὐτὴν
ἐσχάτως εἰς τὴν μνήμην μου.

Τὸ βιβλίον τοῦτο ἐκδόθη τὸ 1851. Ἰταλιστῆ

περιέχει τὰ α Μυστικά ἔγγραφα τῆς ἐν Ἰταλίᾳ Αὐστριακῆς Ἀστυνομίας ἀπὸ τοῦ 1814 μέχρι τοῦ 1848 ἔτους, ὃ τὰ ὅποια κατασχόντες ἐτύπωσαν οἱ ἐπαναστάται Ἰταλοί. Ἐκ τῶν ἐγγράφων τούτων πολλὰ διαλαμβάνουσι καὶ περὶ τοῦ Καποδιστρίου, καὶ περὶ τοῦ Ἰγνατίου, καὶ περὶ τοῦ Μουστοξύδου, καὶ περὶ ἑλλων ὁμογενῶν, καὶ περὶ αὐτοῦ τοῦ Ἑλληνικοῦ ἀγῶνος. Ἐἶναι δὲ εἰς ἄκρον περιέργου διὰ τὴν μικρολόγον φροντίδα δι' ἧς διεργκνεύονται ἢ μᾶλλον παρορμηθύνονται καὶ αἱ πλέον ἀσήμενοι λέξεις, καὶ τὰ πλέον ἄσκοπα διαβήματα. Τὸν ὁπαδὸν, φέρ' εἰπεῖν, τῆς ῥομαντικῆς σχολῆς — della scuola romantica — Βῆτρον, ἐβάπτισαν μέλος ἐταιρίας πολιτικῆς Roma antica καλουμένης!

Κατὰ τινα τῶν ἐγγράφων τούτων ὁ Καποδίστριας, τὸν ὅποιον ἀνομάζουσι «μυθικὸν ἀγύρτην ἢ διπλωμάτην» !! ἐλλῶν ἐκ Βιέννης εἰς Βενετίαν καὶ Παδοῦν περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ 1819 ἔτους μετέβη εἰς Ῥοκουάρον, χάριν ἀναδόξου. Ἐκεῖθεν δὲ ἐμελλε ν' ἀπέλθῃ εἰς Μεδιόλανα διὰ νὰ συνδιελεχθῇ μετὰ τοῦ πρίγκηπος Μαρτινίχ, καὶ μετὰ ταῦτα εἰς Βελβετίαν καὶ Παρισίους.

Ἐν Βενετίᾳ εἶχε σχέσεις πολλὰς, ἀλλὰ μετὰ αὐτῶν «ἐτίμα, ὡς λέγει μία ἀναφορά τῆς 19. Ἰανουαρίου, πρὸ πάσης ἄλλης τὴν τῆς Κ. Ἀλβριζζι Θεοτόκῃ μετ' ἧς, ὡς γνωστὸν, διετέλει σχέσεις ἀφ' οὗ ἐσπούδαζεν ἔτι ἐν Παδοῦν, καὶ ἀνταπόκρισιν φιλοπαθεστάτην — affettuosa. —»

Μήπως ἡ ἐρώτησις ἀπέβλεπεν εἰς τὴν ἀρχαιοτάτην ταύτην σχέσιν, πρὸς ἣν ἐφόλασε τόσην σταθερότητα ὁ συμβουλευθεὶς τὸ μαντεῖον, καὶ μήπως, ἢ ὅχι τόσον εὐνοῦι ἀπάντησις ἐλύπησεν αὐτὸν; ἢ ὑπόθεσις δὲν εἶναι διόλου ἀπίθανος διότι, ποῖα φύσις εὐγενῆς δὲν ἠγάπησε φίλους, καὶ δὲν ἐλάουσε χωρισθεῖσα ἀπ' αὐτῶν, καὶ δὲν ἀνεπόλησεν αὐτοῦ μετὰ πόθου; N. Δ.

Ἡ ΝΕΑ ΕΠΙΣΤΗΜΗ.

Ὁ γνωστὸς φυσιολόγος Κ. Φαραδαίης, συγκαταβῆς εἰς τὰς ἀνθρωπίνους ἀθθενείας, καὶ οἶκτω φερόμενος πρὸς τοὺς κυριευθέντας ὑπὸ τῆς μανίας τῆς κινήσεως τῶν τραπέζων, ἠθέλησε νὰ ἐξετάσῃ τὸ φαινόμενον πρὸς τὴν δῶδα τῆς ἐπιστήμης, καὶ κατεσκεύασε μοχλὸν ἐλαφρὸν ὃν ἔθεσεν ἐπὶ τῆς τραπέζης. Ὁσάκις ἐκάλυπτεν αὐτὸν, ἡ τράπεζα ἐκινεῖτο, ὁσάκις δὲ τὸν ἀπεκάλυπτεν, καὶ προσεῖχεν εἰς τὰς κινήσεις αὐτοῦ, ἡ τράπεζα ἴσταντο. Καὶ ἴσως μὲν τις ἠθέλει νομίζει εἰς ἐκ τούτου ὅτι πρὸς ἐνέργειαν τῆς τῆν τράπεζαν κινήσεως, δυναμῆος, προσαπαιτεῖται μέχρι τινὸς καὶ σύντονος προσοχῆ καὶ θέλησις. Ἀλλ' ὁ Κ. Φαραδαίης ἄλλην δίδει τοῦ πειράματος αὐτοῦ ἐξήγησιν, ἧς ὁμολογοῦμεν ὅτι δὲν ἐννοοῦμεν πολὺ τὴν μετὰ τοῦ πειράματος ἀγέσιν. Ἐξήγησεν ἐξ αὐτοῦ ὅτι αἱ χεῖρες προτρέγουσι τῆς τραπέζης, καὶ ὅτι ἐπιμένως ἢ ἐν ἀγνοίᾳ ἐνέργεια καὶ πίεσις τῶν μυόνων

παράγει τὴν κίνησιν. Παράδοξος ἀγνοία καὶ παράδοξος πίεσις! Ἡ Ἀγγλικὴ ἐφημερὶς ὁ Θεατῆς (Spectator) ἠτις δημοσιεύει τὴν ἀνακάλυψιν ταύτην τοῦ σοφοῦ καθηγητοῦ, προσθέτει τὰς ἐξῆς λέξεις: «Ἀπαιτεῖται ἰδιαιτότητα καὶ σπανιότατη διανοικὴ κατάστασις ὅπως ἀναγνωρίσῃ τις τὸ ἀνεπαρκὲς τῶν ἰδίων αὐτοῦ γνώσεων. Ἐὶ νὰ μὴ κρίνῃ τις ἐσπασμένως εἶναι καθήκον πολλὰκις λησμονοῦμενον καὶ ὑπ' αὐτῶν τῶν δικαστῶν, πολλῶ δὲ μᾶλλον ὑπὸ τῶν φυσιολόγων. Ὁ Ταῦτα ἀπευθύνει ὁ Θεατῆς πρὸς τοὺς πιστεύοντας εἰς τὸν τραπέζων τὴν κίνησιν. Ἦμεῖς δὲ αὐτὰς ταύτας τὰς λέξεις ἀπευθύνομεν πρὸς τὸν Κ. Φαραδαίην, οὗ τὴν ἐπιστήμην βαθέως σέβόμεθα, καὶ παρ' οὗ ἐλπίζομεν ἐμμενέστερας ἐρεῦνας ἐπὶ τοῦ ἀτικεμένου τούτου, καὶ πρὸ πάντων ἐρεῦνας ἀπροσκαλύπτους, καὶ γινόμενας οὐχὶ ἐπὶ σκοπῷ τοῦ ν' ἀπαυδεῖν ἀφεύκτως ὅτι τὸ φαινόμενον εἶναι ἀπᾶν, ἀλλὰ τοῦ νὰ σπουδάσῃ πάντας τοὺς νόμους αὐτοῦ, καὶ νὰ ἀνεύρῃ τί εἶναι.

Ὅταν πρὸ ὀλίγου ἐγράφομεν περὶ τῆς κινήσεως τῆς τραπέζης, ἐλέγομεν ὅτι ἴσως ἡ καινιούδης ἐκείνη ἀπόπειρα εἶναι μεστὴ σπουδαίων ἀποτελεσμάτων, ἴσως νῖον μᾶς ἀνοίγει ἐπιστήμης ὄριζοντα. Σήμερον δὲ δὲν λέγομεν πλέον ἴσως, ἀλλ' ἐκφράζομεν τὴν πληρεστάτην ἡμῶν πεποιθήσιν ὅτι ὑπάρχει ἐπιστήμη νέα, ἐπιστήμη ἀπέραντος, μυστηριώδης ἐν τῇ ἀρχῇ αὐτῆς, σπουδαιότατη ἐν τοῖς ἀποτελέσμασιν, ἄρτι δ' ἐναρχομένη, καὶ μέλλουσα ἀπροσδόκητον καὶ παράδοξον φῶς νὰ ἐπιχρῶσῃ ἐπ' ὅλων τῶν ἀνθρωπίνων γνώσεων, πολλὰ τῶν παραδεδογμένων ν' ἀνατρέψῃ ἐκ θεμελίων, πολλὰ τῶν ἀπιστευτῶν καὶ ἀκατανόητων νὰ κυρώσῃ ὡς ἀληθῆ, καὶ κατὰ πολὺ νὰ μεταβάλλῃ τοῦ ἀνθρώπου τὴν τύχην ἐπὶ τῆς γῆς. Δὲν ἔχομεν τὴν ἀξίωσιν νὰ διαγράψομεν οὔτε τὴν ἐκτασιν. οὔτε τοὺς νόμους, οὔτε τὴν φιλοσοφίαν τῆς ἐπιστήμης ταύτης, ἠτις μὲν ὑποφώσκει ὅτι ἀξιοῦμεν εἶναι νὰ βεβαιώσωμεν θετικώτατα τὴν ὑπαρξιν αὐτῆς, ἀποκρούοντες τῶν ἐξ ἀγνοίας Πυθωνιστῶν τὰς ἀγνήσεις, ἀδιαφοροῦντες διὰ τῶν κουφοτέρων τοὺς χλευασμοὺς καταγγέλλοντες δ' εἰς τὴν ἀνθρωπότητα τὴν ἐξ ὀκνηρίας ἀναλησίου τινῶν ἀκαδαιμαϊκῶν, οἵτινες ἐνοχλοῦνται ἐκ τῆς ἀνάγκης τοῦ ν' ἀναθεωρήσωσι τὰ ἐπιστημονικὰ των ἐφόδια, καὶ ν' ἀνανεώσωσι κατὰ νέους τύπους τὰ διδακτορικά των διπλώματα, ἀποτεινόμεθα πρὸς τοὺς δραστηριωτέρους καὶ εὐλακρῆς ἔρους, τοὺς τὴν ἀνατολὴν πάσης νέας ἀληθείας οὐχὶ ὡς συνταράττουσαν τὸν ὕπνον τῶν βλασφημοῦντας, ἀλλὰ μετὰ χαρὰς ὡς νέαν τῆς προνοίας εὐεργεσίαν ἀσπαζομένους, καὶ προσκαλοῦμεν αὐτούς νὰ προσέξωσιν εἰς τὴν νέαν ταύτην ἀποκάλυψιν, καὶ νὰ τὴν μελετήσωσιν ἀξίως τῆς ἀκατάληψτου αὐτῆς ἐπιστημολογίας. Ὅτι δὲ ταῦτα λέγοντες δὲν παραφερόμεθα εἰς ὑπερβολὰς, θέλουσι συνομολογήσῃ ὅσοι ἀναγνώσωσι τὰ ἐπόμενα, καὶ θέλουσι νὰ πιστεύσωσι ὅτι δὲν γράφομεν ταῦτα παίζοντες· οὐδ' ἔχομεν δὲ τὴν συνήθειαν νὰ ἐκδέταμεν τι δημοσίᾳ πρὶν ἐνδομύχως πεισθῶμεν περὶ τῆς ἀληθείας αὐτοῦ. Οὐδεὶς σήμερον ἀγνοεῖ, καὶ οὐδεὶς μετὰ πάς μν'

ρίας ἐκασταχοῦ γανομένης δοκιμᾶς, ἀμφιβάλλει, ἐκτός ἂν ἔχῃ ἰδιαιτέρων ὀρεξιν ν' ἀμφιβάλλῃ εἰσέτι, ὅτι ἡ τράπεζα καὶ πᾶν ἄλλο ἐλαφρὸν σκεῦος, διὰ τῆς κατὰ τὸ μᾶλλον ἥττον χρονίας ἐπιθέσεως τῶν ἀλληλουουμένων χειρῶν, σπρέφεται, καὶ τοῦτο ἄνευ ὤσεως, ἀνευ ἐκουσίας ἢ ἀκουσίας μηχανικῆς τῶν μυόνων ἐνεργείας, καὶ κινεῖται καθ' ἣν διεύθυνσιν τῷ ἐπιβῆλαι ἢ θέλησιν. Ἀνατρέξομεν ἄρα ὅτι διὰ τῆς θέλησεως ἐβιάσασιν κλιθεῖσαν δις ἐπανειλημμένως ν' ἀναστῇ εἰς ἀνακλιντήριον. Ἀλλὰ τὸ αὐτὸ πείραμα ἐπανειλημμένως ἐπὶ τραπέζης, τετραπόδος, καὶ ἡ τράπεζα ἀνέστη καὶ αὐτὴ ἀλληλοδικαδῶς εἰς δύο ἀνακλιντήρια, καὶ διαταθῆσα ἠγέθη ν' ἀναστῇ εἰς τὰ γόνατα ἐπὶ τῶν παρευρισκομένων κυρίων, ἀλλὰ τὴν ἀνεκλίσαμεν. Ἠγεῖρετο δὲ εἰς τοὺς δύο πόδας, ἔθετον αὐτοῦ ἐπὶ τῆς ὑψηλοτέρης θέσεως, ἐστρέφετο ἔπειτα ἐπ' αὐτῶν, καὶ ἀναβιβάζε καὶ τοὺς δύο ἄλλους.

Καὶ ταῦτα μὲν πάντα ἦσαν ἀληθῆς θαυμάσια, καὶ ἔτι κατ' ἐκείνα ὅπως ὄρωσιν νύξιν εἰς βαθεῖαν τῶν σπουδαίων μελέτην· ἀλλ' ὅπως δῆποτε, ἐδύνατο νὰ ἐξηγηθῆται καὶ διὰ συστήματος προχειροῦ καὶ εὐκαταλήπτου, καὶ ἐκ τῶν ἐνόντων στοιχείων τῆς ἐπιστήμης. Ἐννοοῦμεν πῶς ἐκ τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος, ὡς ἡ ἀναπνοῆ, ὡς ἡ ἀδῆλος διαπνοῆ, ὡς ἡ θερμότης, οὕτω δύναται νὰ ἐκρέῃ καὶ ἕτερον τι βευστὸν ἀόρατον καὶ ἀσάθημιστον, ζωϊκὸς μαγνητισμὸς ἢ ὅπως ἄλλως, πρὸς νὰ κληθῇ, ἴσως αὐτὸ τὸ νευρικὸν βευστὸν, ἔχον δύναμιν ὠστικὴν, καὶ ὑπεῖκον ὡς αὐτὸ εἰς τὴν θέλησιν. Ἀλλὰ τινες τῶν ἐν Εὐρώπῃ ἐφημερίδων, διηγούμεναι τῆς τραπέζης τὰ θαύματα, δὲν περιωρίζοντο περιγράφουσαι μόνως αὐτῆς τὰς στροφὰς καὶ τὰς διευθύνσεις, ἀλλὰ καὶ ἄλλα ἐξέθετον πολὺ τούτων παραδοξότερα, ὅτι ἡ τράπεζα προκαλουμένη ἐκτύπη διὰ τοῦ ποδὸς ἀριθμοῦς, ὅτι ἀπεκρίνετο εἰς διαφόρους ἐρωτήσεις διὰ τοῦ αὐτοῦ τρόπου, ὅτι δι' ἀριθμῶν ἀντιπροσώπων εἰς τὰ γράμματα διήθηρου λέξεις, καὶ ἄλλα παρόμοια. Ἄν ταῦτα εἶχοντο καὶ μικρὰ; τινος ἀληθείας, διέφευγον πάντα τὰ μέχρι τοῦδε γνωστὰ καὶ παραδεδογμένα, ἀπεκάλυπτον νέαν δύναμιν, νέαν ἐνέργειαν ἐν τῇ φύσει μετέχουσαν νοημοσύνης καὶ γνώσεως, νέαν ἐξήγησιν τῶν πλείστων περὶ ἡμᾶς φαινομένων, νέαν ἐπιστήμην, νέον κόσμον ἐν γένει. Ἀλλ' ὁμολογοῦμεν ὅτι ἐξελάσομεν τὰ τοιαῦτα ὡς ὑπερβολὰς εὐενθουσιάζων ἀνθρώπων, οἵτινες οὐδέποτε γνωρίζουσι μέτρον, καὶ οὐδέποτε παραδέχονται ἀλήθειαν μὴ ἐπικεκοσμημένην ὑπὸ μυθίων ψευδῶν. Ἀλλ' ἀφ' ἑτέρου, προσθεύοντες τὴν ἀδυναμίαν τῆς πλάσεως, καὶ ὅτι δὲν πρὸς τὴν παντοδυναμίαν τῆς πλάσεως, καὶ ὅτι δὲν πρέπει οὐδὲν ἐκ τῶν προτέρων καὶ ἀνεξετάστους ν' ἀρνώμεθα, ὅσον καὶ ἂν εἰς τὴν ἡμετέραν κρίσιν γεννᾷ διαταγμὸν, ἠθέλησαμεν νὰ ἰδῶμεν διὰ τῶν ἰδίων ἡμῶν ὀφθαλμῶν καὶ νὰ ψηλαφησῶμεν διὰ τῶν ἰδίων ἡμῶν δακτύλων.

Συνελθούσης λοιπὸν παρ' ἡμῖν συναναστροφῆς ἐξ ὑποκειμένων παρεχόντων πᾶσαν ἐγγύησιν καὶ εὐλακρῆς καὶ ἐμμενέσεως, οὔτε ἐκείνους οὔτε ἄλλους ἠθόντων ν' ἀπατήσωσιν, ἀλλὰ διακαιόμενων ὑπὸ τῆς

ἐπιθυμίας τοῦ νὰ ἐξιχνιάσωσι τὴν ἀλήθειαν, ὑποκαίμενων μάλιστα, ὡν τὰ πλείστα καὶ κυριώτερα οὐδ' αὐτὴν τὴν στροφὴν τῆς τραπέζης εἶχον ἰδῆ ποτὲ, καὶ ἀμφιβολίας εἶχον περὶ αὐτῆς, συνπλέχθη περὶ τὴν τράπεζαν ἡ ζῶσα ἄλυσιν. Μετὰ μίαν ὀραν περιπέου ἡ τράπεζα ἐκινήθη, ἐστράφη παντοίως καὶ διευθύνθη πολλαχῶς. Ἦπειτα τὴν διετάξαμεν, καὶ ἐστάθη μετὰ ταῦτα δὲ, πεπεισμένοι ὅτι δὲν ἔβλει μᾶς ὑπακούσει, διότι εἴμεθα βέβαιοι ὅτι δὲν ὑποδοκῶμεν τὴν ὑπακοήν της, τῇ εἶπομεν νὰ κτυπήσῃ τρία, καὶ ὅ! . . . ἔμεινα, τὸ ὁμολογῶ, ὡς ἐμμενέμενος, φωνὴ ἐκπλήξεως διέφυγεν ὅλων τὰ στήματα, μεμακροῦσμένοι ἀναμνήσεις ὅλων τῶν δαιμονικῶν προλήψεων ὅσας ποτὲ ὡς παιδιὰ ἠκούσαμεν, ἤρχισαν νὰ μᾶς ἐπιφοιτῶσιν. . . Ἡ τράπεζα, ὑψώσασα ἐλαφρῶς τὸν ἕνα της πόδα, ἐκτύπησεν ἐν, δύο, τρία. Ἦ ἔπομεν ἔπειτα νὰ κτυπήσῃ δέκα, καὶ ἐκτύπησε δέκα, καὶ ὅσα τῇ ἐλέγομεν τὰ ἐκτύπηματ' ἀκριβείας ἠτις θὰ ἔτιμα τὸν ἀριστον πᾶν λογιστῶν. Ἐπὶ τῇ ὑπόθεσι ἡμῶν μὴ τις καὶ ἀκουσίως ἐπέεζε τὸ χεῖλος τὸ ἀντικείμενον τῷ αἰρουμένῳ ποδί, ἐλύσαμεν πρὸς ἐκεῖνο τὸ μέρος τὴν ἄλυσιν καὶ ἡμῶς εἰς πρώτην ἐπιταγὴν οὐχ ἥττον ἐπανελάθεν ἡ τράπεζα τὰς ἀριθμητικὰς κρούσεις της.

Ἀλλὰ μέχρι τοῦδε ἐπανελάμβανε μόνον ἀριθμοὺς προμελετημένους. Ἐνθαβρῦθέντες ἡμῶς ὑπὸ τοῦ πρώτου τούτου ἀπροσδοκῆτου ἀποτελέσματος, ἀπρητήσαμεν νὰ ἀναλάβῃ αὐτὴ ἡ τράπεζα τὴν λογιστικὴν ἐργασίαν, καὶ τὴν ἐρωτήσαμεν πόσοι ἦσαν οἱ περὶ αὐτὴν ἰστάμενοι, καὶ ἐκρούσεν ἑξ' ἀκριβῆς! Πόσαι χεῖρες ἦσαν ἐπ' αὐτῆς; καὶ ἐκρούσε δώδεκα! πόσοι δάκτυλοι καὶ ἐπισπεύσασα τὸν χρόνον τῆς κρούσεως, ἀπεκίθη μετὰ μεγάλης ταχύτητος ἐξήκοντα. Ἠρωτήθη ἐκ πόσων γραμμάτων σύγκειται τὸ ὄνομα Κλέων, καὶ ἐκρούσε πέντε, καὶ εἰς πολλὰ ὅμοια ὁμοίως ἀπήντησεν, εἰς τὰ πλείστα μὲν ἐπιτυχᾶν οὐσα ἀκριβέστατα τῆς ἀληθείας, εἰς τινα ὅμως καὶ ἀποτυγχάνουσα.

Ἄλλ' ὅσων μέχρι τοῦδε ἠρωτήσαμεν, ἐγνωρίζομεν ἡμεῖς αὐτοὶ τὰς ἀπαντήσεις ἐκ προοιμίων, καὶ ἠδύνατο νὰ περᾶσθῃ ἡ ὑπόνοια ὅτι ἂν ὅχι οἱ μυῶνες ἡμῶν, ἀλλὰ καὶ τὸ ὑποτιθέμενον ἐν ἡμῖν μαγνητικὸν βευστὸν, παθαινόμενον ὑπὸ τῆς ἡμετέρας θέλησεως, μετέδιδε τὴν ἀπόκρισιν εἰς τὴν ἀδρανῆ τράπεζαν. Ἀλλ' ἐκτοτε ἐσκληρύνομεν τὸ αἰτεῖσθαι. Παίζοντες μᾶλλον ἢ σπουδάζοντες, καὶ ὡς προκαλοῦντες αὐτὴν, γινώσκοντες δὲ ὅτι ἀδύνατα ἐξήτομεν, τὴν ἠρωτήσαμεν περὶ πραγμάτων εἰς ἡμᾶς ἀγνώστων, οἷον πόσοι ἦσαν οἱ ἐν τῇ αἰθούσῃ παρόντες, καὶ ἡ τράπεζα εἶπε δεκατέρας. Μετρήσαντες δὲ τότε ὅλους, μεγάλους, μικροὺς, παιδιὰ, παρόντας ὑπερέστατον, εὔρομεν. . . τῷ ὄντι δεκατέρας! Ἠρωτήσαμεν τί ὄρα εἶναι; καὶ εἶπεν ἑνέα! καὶ πόσα λεπτά; ἀπεκίθη ταῖσκα. Ἠρωτήσαμεν δ' ἀμέσως τὰ μόνω δύο ἐν τῇ αἰθούσῃ ὠρολόγια, καὶ τὸ μὲν ἔλεγεν 9, καὶ τέταρτον, τὸ δὲ 10 παρὰ τέταρτον, ὡστε ἡ τράπεζα εἶπεν ἀκριβῶς τὸν μέσον ὄρον, ἴσως τὴν ἀλήθειαν. Ἠρωτήσαμεν πόσα κέρματα εἶχεν εἰς

τόν κλόπον του κύριος τις ἐκ τῶν παρεστῶτων, ὁστις δὲν ἦτον βέβαιος ὅτι εἶχε τι εἰς τὸ βαλάντιόν του. Ἡ τράπεζα ἀπεκρίθη ἄνευ λόγου. Ὁ Κύριος ἠνώθεσε τὸ βαλάντιόν του, καὶ ὄλοι μετ' ἐκπλήξεως ἐμετρήσαμεν τρεῖς δραγμάς, τρία δεκάλεπτα, τρία πεντάλεπτα! Καὶ περὶ ἡλικίας διαφόρων ἐκ τῶν παρόντων, καὶ κατὰ τὴν ἡμερολογίαν ὄλων ἀπάντη ἡ τράπεζα πάντοτε δίδουσα αὐτοῖς ἐν ἔτος περισσώτερον καὶ ἂν μὲν ἐπρόκειτο περὶ κυριῶν μόνων, ἔως ἐπετρέπετο νὰ ὑποπτεύσωμεν ὅτι ἡ πονηρὰ ἢ ἀδιάκριτος τράπεζα ἦτον φιλαληθεστέρα καὶ εὐκρινεστέρα τοῦ δέοντος. Ἄλλ' ὁ χαρακτήρ τῶν ἐρωτηθέντων πολλάκις ἀπέκρουε τὴν τειχίαν ὑπόνοιαν, καὶ ἡ μεθοδικὴ ἐπιμονὴ τῆς τράπεζας ἦτον παράδοξος, καὶ ἔως εἶχε φυσιολογικὸν τινα λόγον. Ἄξιον δὲ περιεργείας εἶναι καὶ ὅτι, ὁσάκις ἢ αὐτὴ ἐρώτησις τῇ ἀπειθεία, πάντοτε, ἢ καὶ σχεδὸν πάντοτε, ἐδίδοτο ἢ αὐτὴ ἀπόκρισις. Τοῦτο δὲ πρὸ πάντων ὅταν τῇ ἐξηγεῖτο ἢ ἀποκρίθῃ διὰ τοῦ *Nai* ἢ *Nei*, καὶ μὲν κρούουσα ἀπαξ, ὅχι δὲ, δις, καὶ ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ἀντικειμένου πολλάκις τ' ἀνάπαυαν. Ὁμοίως, τιθεμένην εὐστοχῶς τῶν ἐρωτήσεων, περιεργάζετο λεπτομερῶς καὶ κεντρικὰ διάφορα ἀντικείμενα, ἐπαναλαμβάνοντα ἀκριβοστάτα πάντοτε τὰς αὐτὰς πληροφορίας. Ἠθελοῦμεν δὲ νὰ συλλαβῆσθαι καὶ ὄνομα, καὶ εἰς τὴν ἀπόπειραν ταύτην ἐνόησε μὲν ἀπευχόμενον, ἄλλοτε δ' ἢ ἐπιτυχία ὑπερέβη πασαν προσδοκίαν, διότι ἤρχισαμεν νὰ δυσπιστῶμεν πρὸς τὰ αἰσθητήρια ἡμῶν, ὅταν ἡ τράπεζα ἐρωτηθεῖσα ἀπλῶς περὶ τινῶν περιστάσεων ἐσυλλαβήσθαι γράμμα πρὸς γράμμα ὀνόματα ἢ παντάπασι δὲν περιεμένομεν καὶ κεκαηκότες ἤδη ἐγκατελείψαμεν τὰς δοκιμάς, ὡς καὶ τὴν ἐπαύριον ἐπαναλάβομεν ἐπίσης ἐπιτυχῶς, ἀλλ' ἐπ' ὀλίγον ὤραν, καὶ χωρὶς εἰς ὁδὸν νεώτερον πείραμα νὰ προδῶμεν, διότι ἡ ἀκανόμητα ἡμῶν ἐντελῶς ἐκνευροσισμένους, καὶ ἡ τράπεζα ἔκρουε τόσον ἀδρανῶς καὶ τόσον βραδέως, ὥστε ἔλεγες αὐτὴ ἐκοπίασεν. Ἄξιον δὲ σημειώσεως ἦτον καὶ ὅτι, μέχρις οὗ ἡ ἐρώτησις ἐκφραστῆ καὶ ἀκριβῶς, ἀποφασιστῆ δηλαδὴ διακρινόμενος τί εἶναι τὸ ζητούμενον, ἢ τράπεζα ἠρέμα, ἐπειτα δὲ ἤρχισεν ἀρέτως, καὶ ἐπὶ τινῶν μὲν ἐρωτήσεων, ὡς ἂν ἦν βεβαία, ἔκρουεν ἰσχυρῶς, ἐπὶ ἄλλων δὲ τινῶν βραδύτερον, καὶ ὡς ἂν ἐδίσταζεν. Ἐρωτηθεῖσα πολλάκις ἂν ἡμπορῆ νὰ προειπῆ περὶ τῶν μελλόντων, ἀπεκρίθη πάντοτε καταφατικῶς καὶ εἰς πολλὰς περὶ αὐτῶν ἐρωτήσεις ἔδωκε χρησμούς, ὧν τὴν ἀλήθειαν μόνον αἱ μετὰ ταῦτα ἡμέραι δύνανται νὰ κρούσωσιν, ὧν ὅμως τὸ συνῆδες ἦτον παντὸς θυμασμοῦ ἄξιον.

Τ' ἀποτελέσματα ταῦτα εἶναι παράδοξα ἀναμφιβόλως, ἀπίστευτα! Ἄλλ' ὅστις διὰ τοῦτο ἀπιστεῖ πρὸς αὐτὰ ἔχει πρόχειρον τὴν ἐξέλεγχιν ὡς δοκιμάσθαι. Συζητήσις περὶ τῆς ἀληθείας πράγματος προκειμένου τῷ βουλομένῳ, εἶναι ἀβέλτερον, σχολαστικὴ καὶ γελοία. Ἄλλ' ἂν αὕτη εἶναι ἀναμφισβήτητος, ὅτι ὅμως πρόκειται εἰσεῖτι εἰς ἀμφισβήτησιν, καὶ ἀρῶσι σπουδῆς ἐπιμελοῦς, καὶ μεγάλης, εἶναι ἢ

ἐκθεσις τῆς μυστηριώδους ταύτης δυνάμεως, τὰ ὅρια μέχρις ὧν καὶ οἱ νόμοι. καθ' οὓς ἐνεργεῖ, ὡςτε ἔως διὰ τῆς ὁδοῦ ταύτης φθάσῃ τὸ ἀνθρώπινον πνεῦμα εἰς ἀνακάλυψιν καὶ αὐτῆς τῆς φύσεως, καὶ ἡμᾶς τὴν μεγίστην καὶ συνεπειῶν μεσοσταθῆν τῶν ἀνακαλύψεων.

Τα θεύματα ταῦτα ὄσων αὐτόπται ἐγενόμεθα μάρτυρες ὁμολογοῦμεν ὅτι βαθύς μᾶς ἐταπεινώσασεν, διότι ἀφ' οὗ ὁ ἀνθρώπινος νοῦς κομπάζων ἐκάρηεν ὅτι ἡ φύσις κείνου τοῦ λοιποῦ ἐνώπιον αὐτοῦ ὡς βέβηλος ἠεωγμένη, ἀφ' οὗ ὁ σοφὸς τῶν σοφῶν, ὁ Οὐμ-βόλδος, ἐξέδωκεν ἐν τῷ *Kōsmō ton oionōn* τὸ τελευταῖον γράμμα τῆς ἐπιστήμης, βλάπομεν ἤδη ὅτι μόλις ἢ βρεφικὴ ἡμῶν χεὶρ ἀκράς τινὰς γωνίας κατώρθωσε μέχρι τοῦδε νὰ ἀπὸ τοῦ ἀπείρατου παραπετάσματος, καὶ ὅτι μόλις ἤδη ἀρχονται ἐπὶ τοῦ ὄριζοντος ἡμῶν ἀνατέλλουσι νέαι ἀλήθειαι, ἀνθήκουσι κατὰ τὰ φαινόμενα εἰς κύκλον ἀνώτερον. Ἢ τοιούτη συναισθησις δὲν ἦτον δυνατὴ νὰ μὴ καταστρέψῃ ἐν ἡμῖν πᾶσαν δοκησιστροφὴν ἀπιστίαν, νὰ μὴ καταστήσῃ καὶ ἡμᾶς ἐρακτικιστοὺς, καὶ προσημοτέρους νὰ μὴ ἀπο-βίπτωμεν ἄνευ ἐλέγχου καὶ ἐξετάσεως τὰ ἀφ' ὧν ἔμπροσθεν εἰμὲθα διατεθειμένοι ν' ἀποστρέφωμεν τὸ πρόσωπον μετ' εἰρωνείας, ἂν ὄχι καὶ μετὰ περιφρονησεως. Τοσαῦτα εἶναι ὅσα ἀνθρώποι, οὓς οὐδὲν δικαίωμα ἔχομεν νὰ θεωρήσωμεν ὡς προληπτικῶς ἢ ὡς ἀπατεῶνας, διαδίδουσιν ὡς συμβαίνοντα συνεχῶς πολλοῦ, καὶ πρὸ πάντων ὡς παρατηρηθέντα ἐν Ἀμερικῇ, φαινόμενα ὑπερφυσικά, δηλαδὴ μὴ ὑπαί- γόμενα εἰς τοὺς νόμους τῆς φύσεως, ὡς ἡμεῖς, ἔως ἐν τῇ ἀγνοίᾳ ἡμῶν, τοὺς νομιζόμεν.

Ἐἰς Ἱεροσόλυμ τῆς Βιδελεβέργης, Κἀπης καλοῦ-μενος, συνέλεξε καὶ ἐξέδωκε ἐν 1811 διάφορα ἐγ-γραφα ἀφορῶντα τὴν διήγησιν ὅτι ἐν 1761 - 8, εἰς χωρίον τι διέβησαν ὁδῶν καλούμενον τῆς Προυνσουίτης, παρὰ τὴν κλίσην νέας κήρης ὑφαντοῦ τινος ἠκούοντο κροῦήματα εἰς τὸν τοῖχον ἢ εἰς τὸ ἔδαφος, καὶ τὰ αὐτὰ ἐπαναλαμβάνοντο ὅπου καὶ ἂν μετεπιθῆ ἡ κλί-νη, καὶ εἰς πᾶσαν κλίσην εἰς ἣν ἡ κήρη ἐκείνη μετε-τιθετο, ἐντὸς τῆς οἰκίας ἢ καὶ εἰς ἄλλην οἰκίαν, καὶ ὅταν προσέτι ἐστῆ εἰς ἄλλο χωρίον. Ὅτι δὲ τὰ κροῦήματα ταῦτα κατ' ὀλίγον κανονικώτερα γενί-μενα, ἀπεκρίνοντο ἐρωτώμενα ἀπαρράλλετως ὡς τὰ τῶν ποδῶν τῆς τράπεζης, πολλάκις ἔψαλλον ἤχος γνωστοῦς, ἄλλοτε ἤλαττοῦντο καὶ ἄλλοτε ἐπαλλήλα-σιάζοντο, ἢ δὲ κέρη τότε ἦν εἰς ὑποβάσιος κατὰ-στασιν. Ὀλίγη προσοχὴ ἐδόθη κατ' ἀρχὰς εἰς τὸ διή-γημα τοῦτο· ἀλλ' ἤδη πολλοὶ ἄνθρωποι ἀναφέρονται ὡς ἐπαναλαμβάνοντα τὰ τοιαῦτα φαινόμενα. Ἐν τῇ βο-ρείῳ Ἀμερικῇ μάλιστα κατέστησαν συνεχέστατα, καὶ κατὰ χιλιάδας μετροῦνται οἱ λέγοντες ὅτι ἐγ-ναν μάρτυρες αὐτόπται αὐτῶν. Συνήθως ὑπάρχουσι τινες ὧν ἡ διάθεσις καὶ ἡ φυσιολογικὴ κατάσταση εἶναι τοιαύτη, ὥστε, ἂν καλῶς ἐνοήσωμεν, ἀφ' οὗ μείνωσιν ἐπὶ τινὰ κερὸν εἰς τὴν μαγνητικὴν τρά-πεζαν, γίνονται ἀγωγοὶ τῶν ἀοράτων (mediums of the invisibles). Τότε, παρουσιάζονται, ἀκούονται ἐντὸς τοῦ δωματίου κρότοι διάφοροι εἰς τοὺς τοίχους

εἰς τὸ ἔδαφος, εἰς τὴν ὄροφν, εἰς τὰ ἐπιπλα, καὶ τὰ ἐπιπλα κινούνται καὶ πολλάκις ἀναπηδῶσι μέχρι τῆς ὄροφης καὶ μεταβαίνουν αὐτομάτως ἀπὸ τό-που εἰς τόπον, καὶ οἱ κρότοι ἐρωτῶσιν εἰς ἀποτει-νομένης πρὸς αὐτοὺς ἐρωτήσεις, καὶ δι' ἀφραδίτου οὗ ἔλασον γράμμα ἐκφράζεται διὰ τοῦ ἀντιστοι-χοῦντος ἀριθμοῦ, συνδεδουσι τακτικῶς συνδιαλέξεις, οἱ δὲ ἀγωγοὶ πολλάκις ὁμιλοῦσι πάσας τὰς γλώσ-σας, ἢ: δὲν ἠξέουρουσι, ζωγραφουσι, τραγωδοῦσι χωρὶς νὰ μίθωσι κτλ. καὶ γίνονται κέντρα πολλῶν ὁμάδων ἀνθρώπων, *λητηριῶν* λεγομένων (searchers) οἵτινες δι' αὐτῶν θέλουσι νὰ ἐλθῶσιν εἰς κοινωνίαν μετὰ τῶν ἀοράτων ἢ τῶν πνευμάτων. Ἀγγλῆς τις κυρία, Ἄννα Βλακουέλλ καλούμενη, ἐπαναλοῦσα ἐκ Νεοδοράκου, γράφει ἐκ Λονδίνου τὴν 2 ἀπριλίου τοῦ ἐνεστῶτος ἔτους, ὅτι δυσπιστῶσα πρὸς τὰ τοι-αῦτα ἀκούσματα, ἦλθεν εἰς τὴν οἰκίαν κυρίας τινός, Στᾶνς λεγομένης, ἣτις εἶχεν ὡς ἀγωγὴν νέαν κήρη, λεγομένην Κ. Ἄνδεν. Ἀφ' οὗ ἐκάθησαν ἐπ' ὀλίγον πε-ρὶ τὴν τράπεζαν, ἤρχισαν τὰ ἐπιπλα νὰ κρούωσι καὶ νὰ τρίξωσι, καὶ ν' ἀκούωνται κρότοι. Ἢ Κ. Βλα-κουέλλ ἐπεκκλήσθη κατὰ δίδονα ἀποθανόντα ἢ ἀπόντα τινὰ φίλον τῆς, καὶ ὁ φίλος τῆς ἀπεκρίθη διὰ τῶν κρότων, καὶ εἰς ὅλας τὰς ἐνδιαθέτους ἐρωτή-σεις τῆς ἀπεκρίθη κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον μετ' ἀκα-τηνοῦτος ἀκριβείας· τέλος δὲ προσέειπε ὅτι οἱ ἀο-ράται καὶ τὰ πνεύματα ἐξέφρασαν τὴν εὐχαρίστη-σιν ὅτι οἱ ἀνθρώποι ἤρχισαν νὰ τὰ ἐνοῶσι, καὶ προσέθηκεν ὅτι μέχρι τοῦ τέλους τοῦ ἔτους ἐλπίζουσι νὰ κατορθώσωσι νὰ συνομιλῶσιν ἐντελῶς μετὰ τῶν ἀνθρώπων.

Ἐνοεῖται ὅτι δὲν ἐγγυώμεθα τὰ διηγήματα ταῦτα, καὶ τοι γινόμενα ὑπὸ κυρίας ἀξιοτίμου, καὶ ἂν ἄλλων μαρτύρων θεωρουμένων ὡς φερεγγύων. Ἄλλ' ὁμολογοῦμεν ὅτι προτιμῶμεν ἀντὶ νὰ γε-λάσωμεν νὰ ἐρευνησωμεν μάλλον, καὶ νὰ ἐξικρι-σώμεν. Ἐν Ἀμερικῇ καὶ φαίνεται ὅτι τὸ πρᾶγμα θεωρεῖται ὡς σπουδαιότατον, καὶ οἱ πιστεύοντες εἰς αὐτὸ ὑπολογίζονται εἰς πλείονας τῶν ἑκατὸν χιλι-ᾶδων, ὧν τετρακισμῦριοι, πολλοὶ ἐξ αὐτῶν, καὶ ἐκ τῶν ἀνωγῶν προσέτι, ἄνδρες καὶ ἐπὶ παι-δείᾳ καὶ κοινωνικῇ θέσει δικεκριμένοι, ἐν μόνῳ τῷ Νεοδοράκῳ. Καὶ ὁ ἐνθουσιασμοῦς αὐτοῦ ὑπὲρ τῆς ἀ-νακαλύψεως ταύτης χωρεῖ εἰς τοσοῦτον, ὥστε καὶ εἰς ἠθροικίαν ἤδη μετεβλήθη. Δύω ἰσρεῖς, Σκότ καὶ Ἄρβνς καλούμενοι, ἀνεχώρησαν μετ' ἀποικίας, καὶ ὑπὸ τῶν κρότων ὀδηγούμενοι, ὧν θεωροῦσιν ὡς αὐ-τοματῶν τὸν ἄγ. Ἰωάννην, ἀπῆλθον εἰς ἐρημὸν τινα τῆς Βιργινίας, ὅπου ἐσῴστησαν πολιτείας διοικουμέ-νην κατὰ τὰς ἀρχὰς τῆς καθαρῶτερας ἠλικίης καὶ καθ' οὓς νόμους τοῖς ἀποκαλύπτουσιν οἱ κρότοι, πολι-τείας δὲ ἦτις σήμερον εὐήμεραι.

Ἐπὶ τούτου δὲ τοῦ ἀντικειμένου εἶναι εἰς τὸν ὑπερτατον βαθμὸν τεταμένη ἢ κοινὴ περιέργεια, καὶ πάμπολλα γράφονται βιβλία, ἐν οἷς καὶ πολλὰ παρατρέφωδα λέγονται. Οὕτω συγγραφεὺς τις ἐν Νεο-δοράκῳ, Οὐάρος λεγόμενος, γράφει ἐν τῇ πραγματείᾳ αὐτοῦ *Supernat theology* ἐπιγραφόμενη, ὅτι κατὰ

τὰ διὰ κρότων ἀποκαλυφθέντα διδάγματα τῶν ἀο-ράτων, ἕκαστος πλανήτης σύγκειται ἐξ ἐπτὰ ἐπαλ-λίλων σφαιρῶν, ὧν ἡ ἀνωτέρα εἶναι πάντοτε ἕλης λεπτοτέρας τῆς ὑπ' αὐτὴν τεθειμένης· ὅτι θάνατος δὲν ὑπάρχει ἀλλὰ μόνον μετάβασις ἀπὸ σφαίρας εἰς σφαῖραν, μέχρις οὗ καὶ τὴν ἑβδόμην αὐτὴν ὑπερβάν-τες φθάσωσι μέχρι τοῦ θεοῦ. Ἄλλ' ὅτι μόνον οἱ καλοὶ μεταβαίνουν, οἱ δὲ κακοὶ ἐνδιατρίβουσιν εἰς τὰς κατωτέρας σφαίρας μέχρις οὗ βελτιωθῶσιν. Ἐν ταῖς ἀπωτέρας τῆς γῆς, αἱ ψυχαὶ ἐξακολουθοῦσι περὶ τοῦ τῆν ἐπίγειον αὐτῶν ζῶν, ἀλλ' αὐλώτερον. Σπουδά-ζουσιν ὅμως γλώσσας, καὶ ἐπιστήμας, καὶ πολλά-κις εἰς χοροὺς συμπλεκόμεναι, καὶ διάφορα ἀποτε-λοῦσαι σχήματα, μάλιστα δὲ τὸ σχῆμα τοῦ σταυροῦ, καὶ σχῆμα ἐμφαίνον τὸ ἅγιον τοῦ Χριστοῦ ὄνομα, κατέρχονται οὕτως εἰς τὴν γῆν, καὶ διὰ κρότων ἀπο-καλύπτονται τοῖς ἀνθρώποις. Καὶ οἱ μὲν ἀνωτέρας σφαίρας κάτοικοι εἰσιν ἀόρατοι τοῖς κατοικοῦσι τὰς κατωτέρας καὶ ὑλικωτέρας, οὐχὶ δὲ καὶ αὐτοὶ ἐκείνοις. Ἢ ἐναντίας ὅταν τις ἀποθνήσκῃ καὶ ἡ ψυχὴ αὐτοῦ ἀναβῆναι ἀπὸ τῆς γῆς εἰς τὴν σφαῖραν τὴν ὑπερέ-ραν, τὰ ἐν αὐτῇ πνεύματα, ἐνδεδυμένα ἄνθη καὶ λίθους πολυτίμους, (διότι ἐκεῖ ἡ λεπτὴ, εὐπλαστος καὶ εὐπειθὴς ὕλη λαμβάνει αὐτομάτως πᾶν σχῆμα ἐπιβαλλόμενον αὐτῇ ὑπ' ἀπλῆς τῆς θελήσεως) δέ-χονται τὴν νέαν προσωπῆτον ἐν χαρᾷ καὶ χοροῖς, καὶ πνυτοῖσι θαύματα. Καὶ τὰ ἐν τῇ γῇ δὲ προσφιλεῖ ζῶν, οἱ κύνες, αἱ γαλαῖ, τὰ κανάρια πτηνά, μετα-λαβόντα διὰ τῆς ἀγάπης μέρους τῆς ψυχῆς τοῦ κει-κρημένου αὐτῶν, ἀποκτῶσι τὸ πλεονέκτημα τῆς μέ-χρι τίνος συμμεταβάσεως εἰς τὰς ἀνωτέρας σφαίρας ὅπου τὰ ἀνευρίσκομεν.

Καὶ ταῦτα μὲν εἶσι προφανῶς, ἢ καὶ πιθανώτατα ὄνειροπολήματα, κατάχρησις τοῦ πρὸς τὰ ἄκρα καὶ τὰς ὑπερβολὰς φερομένου ἀνθρώπινου πνεύματος· καὶ ἢ ἐν Νεοδοράκῳ κυβέρνησις ἠναγκάσθη μάλιστα ἐπ' ἐσχάτοις νὰ παρεμβῆ πρὸς ἀναχαλίτισιν τοῦ κακοῦ, καὶ παραπέμπουσα εἰς τὰ δικαστήρια τοὺς ἐξ ἐπαγ-γέλματος εἴτε ἀγαθῆ εἴτε κακῆ τῇ πίστει ἀναπα-κριτὰς τούτους τῶν ἀοράτων, οἵτινες, ὡς ἐκφράζε-ται τὸ διάταγμα, συνταράττουσι τὴν κοινωνίαν, ἐμ-πνεύουσι τὴν ὀλιγομίαν τῶν νόμων εἰς πολλοὺς, καὶ αἰτία ἐγένοντο τῆς φρενοβλαβείας πολλῶν. Ἄλλ' ὅσον κατακριτέαν καὶ ἀνάξιαν ἀνδρῶν ἐμβριθῶν θεωροῦ-μεν τὴν ἀβυσσάνιστον παραδοχὴν πάντων τῶν ἀτό-πων τούτων φαντασιοκοπημάτων, τόσον ἀσυγχωρή-του ἀναληθείας καὶ δοκησιοφίας καὶ ὀκνηρῆς ἀμα-θείας θεωροῦμεν ἀπόδειξιν τὴν ἐκ τῶν προτέρων ἀπόβιβσιν φαινομένων ὡς εἶτι καὶ ἄλλο ἀξίον βαθυ-τάτης μελέτης, καὶ εἰς ἐκάστου προκειμένων τῆν πρόχειρον ἐρευναν.

ΚΙΝΗΣΙΣ ΑΨΥΧΩΝ
ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΩΝ.

Αξιότιμε φίλε Κ. Ν. Α.

Ἡ διὰ τῆς ἐπαφῆς περιστροφή τῶν ἀντικειμένων ἢ ἐπασχολοῦσα τὴν περιέργειαν, τοῦ μὲν εἰπεῖν, τοῦ κόσμου ὅλου, δὲν ἄδύνατο νὰ μὴ κινήσῃ καὶ ἡμῶν τὴν περιέργειαν· ἐπομένως ἐπανελάθωμεν καὶ ἐνταῦθα τὰ περὶ τῶν ὁ λόγος πειράματα, ἀλλὰ δις μόνον ἐπίτυχον, πλὴν ἐκνήθησαν καὶ ἀψυχα καὶ ἐμψυχα ὄντα. Τὸ φαινόμενον τοῦτο τὸ ὁποῖον θεωρεῖται γενικῶς ὡς ἀποτέλεσμα ἀνθρωπίνου μαγνητισμοῦ, ἐγὼ ἀπειναντίας δὲν δύναμαι νὰ θεωρήσω παρά ὡς τακτικὸν ἀποτέλεσμα τῆς συνήθους δυνάμεως τῆς ἀνθρωπίνης θελήσεως. Ἄν τὴν δύναμιν ταύτην θέλωμεν νὰ θεωρήσωμεν ὡς μίαν τῶν πηγῶν τοῦ ζωϊκοῦ μαγνητισμοῦ, τότε καὶ τὰ περὶ τῶν ὁ λόγος φαινόμενα εἶναι βεβαίως ἀποτελέσματα τοῦ αὐτοῦ μαγνητισμοῦ· ἀλλ' ἂν ἡ θέλησις παράγῃ ἰδιαιτέραν τινα δύναμιν, οὐδεμίαν ἀμφιβολία, ὅτι τ' ἀναφερόμενα φαινόμενα εἰσὶν ἀποτέλεσμα αὐτῆς καὶ μόνως καὶ οὐχὶ τοῦ ζωϊκοῦ μαγνητισμοῦ. Κατὰ τοὺς ὁρθοὺς κανόνας τῆς φιλοσοφίας, ὅταν μία, καὶ μάλιστα ἡ συνήθης αἰτία, ἀρκῆ πρὸς ἐξήγησιν τοῦ αἰτιατοῦ δὲν πρέπει νὰ ζητῶμεν τὴν λύσιν αὐτοῦ ἐξ ἄλλων αἰτιῶν, καὶ ἐν ἔργῳ δεξιότατον ἀκριβοῦς τὰ περὶ τῶν ὁ λόγος φαινόμενα καὶ θέλωμεν ἰδεῖν ὅτι οὐδὲν ἄλλο ἀπαιτεῖται πρὸς πραγματοποίησιν, ἢ σταθερὰ καὶ ἐπίμονος τοῦ ἐκτελούντος τὸ πείραμα θέλησις, καθότι ἡ διὰ τῆς ἐπαφῆς κίνησις ἐκτελεῖται ἅμα ἡ θέλησις ὑπάρχει, ἀδιάφορον, ἂν ὁ ἐραπτόμενος εἶναι τοῦ ἐνός ἢ ἄλλου φύλου, τοῖος δὲ ἢ τοῖος δὲ ηλικίας, μᾶλλον ἢ ἄλλως κρῆσις, οὐδὲ ἀπαιτεῖται ποσὸς νὰ σχηματισθῇ ἄλλως χεῖρων, ἀρκεῖ μόνον νὰ ὑπάρχῃ, ὡς εἶπον, ἡ θέλησις, καὶ τὸ κινήσομενον ἀντικείμενον οὐ μόνον νὰ μὴ ὑπερβαίῃ τὰς φυσικὰς δυνάμεις τοῦ ἐραπτομένου ἢ ἐραπτομένου, ἦτοι ἡ ἀντίδρασις νὰ μὴ ὑπερέχῃ τῆς ἐνεργούσης δυνάμεως, ἀλλὰ νὰ ἴσῃ καὶ πολὺ μικροτέρα αὐτῆς. Οὕτως ἐάν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ἀτόμου τινος θέτῃτε τὰς χεῖράς σας μετ' ἑωρᾶν καὶ ἐπίμονον ἀπόφασιν νὰ τὸ κινήσετε, ἐπεὶ βέβαιον ἔστι, ἂν ταῦτα δὲν ἀντίσταται, θέλετε οὐ μόνον τὸ κινήσει κατὰ τὴν ὁποῖαν προτίθεσθε διεύθυνσιν, ἀλλὰ προσέτι ἡ κίνησις θέλει ἐξακολουθεῖ ἢ παύει κατὰ τὴν θέλησίν σας, καὶ λαμβάνει μίαν ἢ ἄλλαν διεύθυνσιν συμφώνως πάντοτε μετ' τὴν θέλησίν σας. Τὸ αὐτὸ θέλει συμβῆ καὶ ἐν τῷ ἀντικείμενον εἶναι ἀψυχον πλὴν εὐκίνητον τι ἢν αὐτὸ ἀπαιτεῖται εἰς τοῦτο νὰ θέσητε καθ' ἓνα ἢ ἄλλον τρόπον τὰς χεῖράς σας ἐπὶ τῆς κεφαλῆς, ἢ ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου, ἢ νὰ μὴ φέρετε ἡλεκτραγωγὰ ἀντικείμενα, ἀρκεῖ μόνον νὰ ἐράπτεσθε αὐτοῦ. Ἐάν ὁμοίως τὸ αὐτομὸν ἴφ' οὐ γίνεται τὸ πείραμα ἀντίσταται, τότε δυσκόλως θέλετε τὸ κινήσει, πάντοτε ὅμως τὸ αὐτομὸν τοῦτο θέλει αἰσθανθῆ ἐπιδημῶν τῶν τινῶν πρὸς τὸ μέρος πρὸς τὸ ὁποῖον προτίθεσθε νὰ τὸ στρέψετε, καὶ μόνον διὰ τῆς ἀντιδράσεως τῆς θελήσεώς του

ἀδυνατίζει ἢ ἀφανίζει κατὰ τὴν ἐνέργειαν τῆς ἰδικῆς σας θελήσεως, τοῦδ' ὅπερ δὲν δύναται νὰ συμβῆ εἰς τὰ ἀψυχα ὄντα, ἢ μόνον ἀνίστανται διὰ τῆς ὕλικῆς ἀντιδράσεως. Σημειωτέον δὲ ὅτι ἐν τῷ πείραμα γίνῃ ἐπὶ πυξίδος, τὸ κινῶσιον αὐτῆς θέλει κινήσῃ χωρὶς ποσῶς νὰ δείξῃ ἢ ἐμπεριεχομένη μαγνητικῆ βελόνη ἐλάχιστον σημεῖον τῆς παρουσίας μαγνητικοῦ ἕσυχου. Ὁ ἀπαιτούμενος δὲ καιρὸς ἵνα ἀρχίσῃ εἰς τὰ περὶ τῶν ὁ λόγος πειράματα ἢ κινήσις, ὡς καὶ ἡ ταχύτης τῆς κινήσεως ταύτης, εἶναι πάντοτε ἀνάλογος ἐν ἀντιπεπονητοῖς λόγοις μετ' τὴν ἰσχύον καὶ ἐντασιν τῆς θελήσεως καὶ τὴν ἐκτασιν τῆς γινομένης ἐπαφῆς, καὶ ἐν ὁρθῷ λόγῳ μετ' τὴν ἐνέργειαν τῆς ἀντιδράσεως, ὅπερ συμφωνεῖ κἀλλιστα μετ' οὓς γνωστοὺς τῆς μηχανικῆς νόμους· ὁ δὲ κόπος καὶ κόρασις ἢν δοκίμαζι οἱ ἐνεργῶν εἶναι πάντοτε ἀνάλογα ἐν ὁρθῷ λόγῳ τῆς διαρκείας τοῦ πειράματος καὶ τῆς ἐντάσεως τῆς θελήσεως, καὶ ἐν ἀντιπεπονητοῖς τῆς ἐκτάσεως τῆς ἐπαφῆς καὶ τῆς ἀντιδράσεως, ὅπερ συμφωνεῖ ὡς αὐτοὶς μετ' οὓς γνωστοὺς φυσιολογικῶς νόμους. Ἀλλὰ θέλετε ἴσως μ' ἐρωτήσῃ πῶς ἡ δύναμις τῆς βουλήσεώς μας δύναται νὰ ἐπενεργήσῃ ἐπὶ τῶν ἀντικειμένων διὰ μόνως τῆς ἐπαφῆς; ὁμολογῶ δὲ τοῦτο εἶναι καὶ ἔσεται διὰ παντὸς ἀδύλον ἀλλὰ μᾶλλον γνωρίζωμεν πῶς ἐνεργεῖ διὰ τῆς ὀψήσεως; καὶ ποῖον ἄρα λόγον ἔχομεν ἐκ τῶν προτέρων νὰ θεωρήσωμεν ὡς ἰκανὴν μὲν τῆς κινήσεως αἰτίαν τὴν ὀψήσιν, ἀνίκανον δὲ τὴν ἐπαφήν; Ἐκ τῶν ἀποτελεσμάτων καὶ μόνον κρίνομεν περὶ τῆς ὀψήσεως· ἐξ αὐτῶν ἐπομένως πρέπει νὰ κρίνωμεν καὶ περὶ τῆς ἐπαφῆς, οὐδ' ἀντίκειται νὰ υποθέσωμεν ὅτι ἡ κινήσις τῆς δύναμης ἢ μεταβαίνουσα διὰ τῆς ὀψήσεως ἀπὸ τοῦ σώματος μας πρὸς τὸ ὁποῖον ὀψοῦμεν ἀντικείμενον, μεταβαίνει ὡσαύτως καὶ διὰ τῆς ἐπαφῆς εἰς αὐτὸ τὸ ὁποῖον ἐραπτόμεθα, ἀφοῦ ἡ πείρα μᾶλλον ἀποδεικνύει ὅτι ἡ μόνη ἐπαφή ἀρκεῖ νὰ κινήσῃ τὰ ἀντικείμενα. Ταῦτα ἐπὶ τοῦ παρόντος περὶ τοῦ σπουδαίου τούτου ἀντικειμένου εἰς τὸ ἴσως ἀκολουθῆς ἐπανέλθωμεν. Ἐπισημαστέον δὲ δεχθῆτε τὴν διαβεβαίωσιν τῆς πρὸς ὑμᾶς ἐξαίρετου ὑπολήψεώς μου, μετ' ἢ ἔχω τὴν τιμὴν νὰ ἴμαι.

Ἐν ᾠρᾷ τὴν 16 Μαΐου, 1853.

Ὁ φίλος σας
Ι. ΔΕ-ΚΙΓΓΑΛΛΑΣ.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΤΩΝ ΚΟΡΑΣΙΩΝ
ΑΝΑΤΡΟΦΗΣ.

(Ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ.)

ὑπὸ τῆς Πολιτικῆς Κοινοῦ.

Ἐκ τῶν ἡθῶν καὶ διαθέσεων τῶν μητέρων ἐξαρτᾶται ἡ μόρφωσις τοῦ τέκνου, καὶ ἐντούτοις πολλοὶ εἰσάτει ὑποθέτουσιν ὅτι τὸ θεῖον γένος πρέπει νὰ ἐκπαιδεύηται ὀλίγον, καὶ δὲ εἰς μόνον τὰ ἀρρενα

ἀρρενα πεφροντισμένη ἀνατροφή καὶ μεγάλη παιδεία διὰ τὸ κοινὸν καλὸν καὶ, μολοντί ἡ ἀγωγή τῶν ἀρρένων εἶναι οὐχ ἥττον ἀτελής τῆς τῶν κορασιῶν τοῦλάχιστον ὑπάρχει πεπονησις, ὅτι ἔχον τις πολλὴν μάθησιν δύναται νὰ ἐπιτύχῃ εἰς τὰ τῆς πολιτείας. Οἱ μεγαλύτεροι νόμοι δὲν ἠδυνήθησαν νὰ κανονίσωσι τὰ περὶ τοῦ τρόπου τῆς ἀγωγῆς· Πότους βλέπει τις διδασκάλους καὶ διδασκῆρας; Πίσας δὲ πᾶνας δι' ἐκτύπων βιβλίων, διὰ συζητήσεως ἐπισημαστικῶς, διὰ μεθόδου τοῦ μανθάνειν τὰς γλώσσας, καὶ δι' ἐλογίαν παιδευτῶν; ἄπασαι δ' αὐταὶ αἰμεγάλα προπαιδαγωγικὰ ἔχουσι συνέχως πλεονάζον ἐπιδείξειν ἢ ὀφέλειαν δεικνύουσιν ὅμως τὴν ὑψηλὴν ἰδέαν ἣν ἔχουσι περὶ τῆς ἀνατροφῆς τῶν ἀρρένων. Διὰ τὰ κοράσια, λέγουσιν, ὅτι δὲν πρέπει ν' ἀποκρίσθωσι εὐρείαν μάθησιν, διότι ἡ φιλοπραγμοσύνη διεγείρει εἰς τὴν ψυχὴν αὐτῶν κενδοσύνην εἶναι ἰκανὸν δι' αὐτὰ νὰ γυροῦσιν νὰ κυβερνώσι μίαν ἡμέραν τοὺς ἑαυτῶν οἶκους, νὰ πείθωνται εἰς τοὺς συζύγους τῶν καὶ καὶ μὴ πολυπραγμονῶσι πρὸς ὑποστράξιον δι' οὗτοῦ λέγουσιν ὅτι πολλὰς γυναῖκες ἢ παιδεία κατέστητε γελῶσαι ἢ παρεδόξους, καὶ νομίζουσι δικαίον ν' ἀφίνωσι τυφλῶς τὰ κοράσια καὶ ὀδηγῶνται ὑπὸ μητέρων ἀμαθῶν καὶ ἀσυνέτων. εἶναι μὲν ἀληθές, ὅτι ἀπαιτεῖται προτοχὴ μὴ ἀποδοῦσι ματαιόφρονες. Αἱ γυναῖκες ἔχουσι συνήθως τὸ πνεῦμα ἐπὶ μάλλον ἀδύνατον καὶ περιεργον, ἢ οἱ ἄνδρες· δὲν ἀρκεῖ λοιπὸν νὰ ὑποχρεώμεν αὐτὰς εἰς σπουδὰς δυνάμενας νὰ ἐπιβαρύνωσι· καὶ νὰ διεγείρωσιν ἐν αὐταῖς ἀλαζονείαν. Αἱ γυναῖκες δὲν προοίσιαι νὰ κυβερνήσωσι κράτος, οὔτε νὰ ἐκστρατεύσωσιν, οὔτε ν' ἀναμιχθῶσιν εἰς τὰ ἐκκλησιαστικὰ, ἢ νὰ ἐπέμωσιν εἰς τὰ πολιτικὰ. Ὅθεν δὲν εἶναι ἀναγκαζία εἰς αὐτὰς ἐκτεταμένην γνῶσιν ἀνήκουσιν εἰς τὴν πολιτικὴν, εἰς τὴν στρατιωτικὴν τέχνην, εἰς τὴν νομικὴν, εἰς τὴν φιλοσοφίαν καὶ εἰς τὴν θεολογίαν. Τὰ πλεῖστον μάλιστα τῶν μηχανικῶν τεχνῶν δὲν ἀρκεῖ εἰς αὐτὰς, διότι εἶναι προωρισμένα εἰς μετρίαν ἀσχίσην. Τὸ σῶμα, καθὼς καὶ τὸ πνεῦμα αὐτῶν, εἶναι μὲν ἀσθενέστερον τοῦ τῶν ἀνδρῶν, ἀλλ' ἢ ὡς εἰς ἐπρόκειται αὐτὰς μετ' τὴν ἐπιδείξιόν τε, τὴν καθαρότητα καὶ τὴν οἰκονομίαν, ἐν ἀπασχολῆ αὐτὰς εἰς τὰς ἡσύχους ἐργασίας τῶν οἰκογενειῶν τῶν, οὐ γὰρ τὴν γυναῖκα δεῖν ἐν τοῖς πολιτικοῖς, ἀλλ' ἐν τοῖς οἰκονομικοῖς εἶναι. (Στοῦ. Θεόφρ.) Ἀλλὰ τί ἔπεται ἐκ τῆς φυσικῆς ἀδυναμίας τῶν γυναικῶν; Καθόσον αὐταὶ εἰσὶν ἀδύνατοι, κατὰ τοσοῦτον πρέπει νὰ ἐνισχύωνται διὰ τῆς ἀνατροφῆς. Ἡ γυναικεία φύσις οὐδὲν χεῖρων τῆς τοῦ ἀνδρὸς οὐσα τυγχάνει, γνώμη δὲ καὶ ἰσχύος δέεται· ὥστε εἴτις γυναῖκα ἔχει, βαρῶν διδασκῆτω ὅτι βούλοισ' ἂν αὐτῇ ἐπισταμένη χρῆσθαι· λέγει ὁ Ξενοφῶν ἐν Συμπ. κεφ. Α'. Δὲν ἔχουσιν ἄρα γε αὐταὶ νὰ ἐκπληρώσωσι καθήκοντα, καὶ καθήκοντα, ἅτινα εἰσὶν ὡς βάσεις καὶ τὰ θεμελίω ἀπάσης τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς; μόνη ἡ γυνὴ δὲν εἶναι ἡ καταστροφὴ καὶ τὸ στήριγμα ὅλοκληρου τοῦ οἴκου; Γυναικὸς ἐσθλῆς ἐστὶ σωσίειν οἰκίαν. Γυνὴ γὰρ οἶκος πῆμα καὶ σωτηρία.

λέγει σοφὸς τις. Μόναι αἱ γυναῖκες δὲν κανονίζουσι καὶ διευθετοῦσι καὶ τὰ ἐλάχιστα τῶν οἰκιακῶν; μόναι αὐταὶ ἀκολουθῶν δὲν ἀποφασίζουσι περὶ παντὸς ἀφορῶντος τὰ μέγιστα ἀπασαν τὴν ἀνθρωπότητα; αἱ γυναῖκες δὲν εἰσὶ λοιπὸν ἢ πρωτοστὴ αἰτία τῶν καλῶν ἢ κακῶν ἡθῶν ὅλων σχεδὸν τῶν ἀνθρώπων; Γυνὴ συνετὴ, φιλόπονος καὶ τιμῶσα τὰ θεῖα εἶναι ἡ ψυχὴ μεγάλης τιμῆς οἰκίας, αὕτη παραιοῦσιν τὴν τάξιν εἰς τὰ πρόσκαιρα ἀγαθὰ, καὶ προπαιδαγωγεῖ τὰ πρὸς σωτηρίαν. Καὶ αὐτοὶ οἱ ἄνδρες, εἰτινὲς ἔχουσιν ἄλλαν τὴν ἐξουσίαν εἰς τὸ κοινόν, δὲν δύναται διὰ μόνως τῆς ἀποφάσεώς των νὰ πραγματοποιήσωσι μόνον τι ἀγαθόν, ἐάν αἱ γυναῖκες δὲν βοηθήσωσιν αὐτοὺς εἰς τὴν ἐκτέλεσιν. Ὁ κόσμος, ἡ κοινωνία τῶν ἀνθρώπων δὲν εἶναι ἰδανική, εἶναι συνάθροισις πασῶν τῶν οἰκογενειῶν, καὶ τίς δύναται μετὰ πλείονος καὶ ἀκριβοτέρως φροντίδος νὰ πολιτίσῃ καὶ ἐξευγενίσῃ τὴν κοινωνίαν, ἢ αἱ γυναῖκες αἰτινὲς, ἐκτὸς τῆς φυσικῆς ἐξουσίας αὐτῶν, καὶ τῆς ἀδολοκίμου οἰκουρίας, ἔχουσι προσέτι τὸ πλεονέκτημα νὰ γεννῶνται ἐπιμελείαι, προσεκτικαὶ καὶ ἐν τοῖς ἐλαχίστοις, εὐφροεῖς, νοήμονες καὶ πιστικαὶ; οἱ δὲ ἄνδρες δύνανται νὰ ἐλπίσωσι δι' ἑαυτοὺς καὶ νὰ αἰσθανθῶσι γλυκύτητα τινα ἐν τῇ οἰκιακῇ ζωῇ, ἐάν ἡ στενωτέρα αὐτῶν συνοδεία, ἣτις εἶναι ἡ σύζυγος, προξενεῖ εἰς αὐτοὺς πικρίας; ἢ Ποῖος γάμος χωρὶς ὁμονοίας καλῆς; ἢ (Στοῦ. Μουσ.) καὶ, Ὁ γυναικὸς ἀγαθῆς μακάριος ὁ ἀνὴρ, καὶ ὁ ἀρρεμῆς τῶν ἡμερῶν αὐτοῦ διπλάσιος. (Σοφ. Ἰησοῦ υἱοῦ Σειράχ κεφ. § 1.) Τὰ δὲ τέκνα τὰ μέλλοντα ν' ἀποτελέσωσιν ἅπαν τὸ ἀνθρώπινον γένος, ὅποια θέλωσιν ἀποθῆ, ἐάν αἱ μητέρες διαφθέρωσιν αὐτὰ ἀπὸ τῆς βρεφικῆς αὐτῶν ηλικίας; Ἐν τούτων ἔπεται ὅτι αἱ ἀσχολίαι τῶν γυναικῶν εἰσὶν ἐπίσης ἐπιμελείαι εἰς τὴν πολιτείαν, ὡς καὶ αἱ τῶν ἀνδρῶν· ἐπειδὴ αὐτὰς πρέπει νὰ τακτοποιήσωσιν οἰκίαν, νὰ καταστήσωσι σύζυγον εὐδαίμονα, καὶ νὰ ἀναβέβωσι καλῶς τὰ τέκνα αὐτῶν· καὶ διότι ἡ ἀρετὴ εἶναι ἐπίσης ἀναγκαζία εἰς τὰς γυναῖκας, ὡς καὶ εἰς τοὺς ἀνδρας. Ἐκτὸς δὲ τοῦ καλοῦ ἢ τοῦ κακοῦ, τῆς ὀφελείας δηλ. ἢ τῆς βλάβης, ἦν δύναται νὰ ἐπιφέρωσιν εἰς τὴν κοινωνίαν, αἱ γυναῖκες ἀποτελοῦσι τὸ ἥμισυ τοῦ ἀνθρωπίνου γένους. Ἐπὶ τέλους δὲ πρέπει νὰ παρατηρήσωμεν, ἐκτὸς τοῦ καλοῦ, ὅπερ προξενούσιν αἱ γυναῖκες, ἐάν αὐταὶ εἶναι καλῶς ἀνατεθραμμένα, καὶ τοῦ κακοῦ, ὅπερ ἐπιφέρουσιν εἰς τὸν κόσμον, ἐάν στερωθῶνται ἀνατροφῆς, ἣτις μόνη διεγείρει εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ ἀνθρώπου τὴν ἀρετὴν, εἶναι ἀναντιρρήτον· ὅτι ἡ κακὴ καὶ σφαλρὰ ἀνατροφή τῶν γυναικῶν ἐπιφέρει μείζονα βλάβην, παρά ἢ τῶν ἀνδρῶν, ἐπειδὴ αἱ ἀκατασταταὶ αὐτῶν πηγάζουσι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐκ τε τῆς κακῆς ἀγωγῆς ἢ ἐλαθῶν ἀπὸ τῶν μητέρων των, καὶ τῶν παθῶν, ἅτινα ἄλλαι γυναῖκες ἐνέσπειρον αὐτοῖς εἰς ἡλικίαν ἄωρον. Ὅποιαὶ ραδιουργίαι παριστῶνται εἰς τὴν ἱστορίαν! ὅποια ἀνατροπαὶ νόμων καὶ ἡθῶν! ὅποιοι πόλεμοι αἱματώδεις! ὅποιοι νεωτερισμοὶ κατὰ τῆς Ὀρχηκείας!

οποῖαι ἀνατρεπτικαὶ ἐπικρατεῖων οἷς ἐκ τῆς διαφθορᾶς τῶν γυναικῶν ! Ἴδου πᾶν ὅ,τι ἀποδεικνύει ὅτι ἐπωφελεστάτη ἡ καλὴ ἀγωγή τῶν κορασίων ὡς ἀκροφθῶμεν δὲ καὶ περὶ τῶν μέσων αὐτῆς.

Ἡ ἀμάρθια νεανίδος τινος φέρει ἀηδίαν καὶ κούρασιν εἰς τὴν ψυχὴν αὐτῆς, ἀγνοοῦντος ἀθώως ἀνασχολήσεως ὅταν δ' αὐτὴ φθάσῃ εἰς ἡλικίαν τινὰ χωρὶς ν' ἀσχολῆται εἰς ἔργα μόνιμα καὶ ἐμβριθῆ, δὲν δύναται νὰ ἔχη οὔτε φιλοκαλίαν οὔτε κλίσιν εἰς τὰ ὠφέλιμα. Πᾶν ὀτισποῦδαῖον φέρει εἰς αὐτὴν κούρασιν καὶ μελαγχολίαν πᾶν ὅ,τι ἀπαιτεῖ προσηλὴν φαίνεται εἰς αὐτὴν ὀχληρὸν, ἢ δὲ πρὸς τὰς ἡδονὰς κλίσις, ἧτις εἶναι ἰσχυρὰ κατὰ τὴν νεότητά, καὶ τὸ παράδειγμα τῶν οὐκ ἐπιθυμῶν αὐτῆς, αἰτίνες εἰσὶ βεβουθημέναι εἰς τὴν διασκεδάσιν, τὰ πάντα καθιστώσιν εἰς αὐτὴν ἐπιφοδὸν τὸν τακτικὸν καὶ φιλόπονον βίον. Δεινὸν ἢ ἀγνοία καὶ πολλῶν κακῶν ἀνθρώποις αἰτία. (Λουκιαν. περὶ διαβ.) Πολλὴν κακίαν ἐδίδαξεν ἀργία. (Σοφ. Ἰησοῦ υἱοῦ Σειράχ. κεφ Α'. § 27.) Κατὰ τὴν πρώτην ταύτην ἡλικίαν ἢ νεῖνις δὲν ἔχει πείραν οὔτε ἐξουσίαν, νὰ κυβερνήτῃ κατὰ τὴν οἰκίαν τῶν γονέων τῆς, οὔτε γνωρίζει μάλιστα τὴν ἐκ τῆς ἀσχολίας ὠφέλειαν, ἐκτός ἂν ἢ μήτηρ αὐτῆς λάβῃ πρόνοιαν νὰ ἐξηγήσῃ εἰς αὐτὴν τὰς λεπτομερεῖς ἐκάστης ἐργασίας· ἐὰν ἢ οἰκογένεια αὐτῆς εἶναι ἐκ τῶν εὐκαταστάτων, δὲν θέλει ἐργάζεσθαι εἰμὴ ὄρακτινὰς τὴν ἡμέραν, διότι ἤκουσε, χωρὶς νὰ ἤξεύρῃ διατί ὅτι ἡ ἐργασία εἶναι ἔντιμον εἰς τὰς γυναῖκας, ἀλλ' ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον πράττει τοῦτο ἀπὸ συστολῆς, καὶ δὲν θέλει συνειδηθῆναι ποτε εἰς ἐργασίαν διαρκῆ.

Ἐν τοιαύτῃ καταστάσει, τί ὄρα θέλει πράξῃ ἢ νεῖνις αὐτῆ; ἢ συνοδίᾳ μητρὸς, ἧτις παρατηρεῖ αὐτὴν, καὶ τὴν ἐπιπλήττει, ἧτις νομίζει ὅτι ἀντιφέρει αὐτὴν καλῶς μὴ ἐπιτρέπουσα εἰς αὐτὴν οὐδὲν καὶ γίνεται σοδάρᾳ μετ' αὐτῆς, ἧτις τὴν ἀναγκάζει νὰ ὑποφέρῃ τὰς φαντασίας τῆς καὶ φαίνεται αἰετοπτε φορητὴ εἰς αὐτὴν μετὰ τὰς οἰκιακὰς μερίμνας, ἢ συνοδίᾳ, λέγει τοιαύτης μητρὸς τὴν Ὀλίβει καὶ τὴν στενοχωρεῖ. Περιστοιχίζεται δὲ αὐτὴ ἀπὸ γυναικῶν κολακευτικῶν, αἰτίνες, προσπαθοῦσαι νὰ ἐλαύσωσι τὴν ἀγάπην τῆς δι' εὐχαριστίαςων χαμερπῶν καὶ ἐπιβλαβῶν, ἀκολουθοῦσαι πάσαις αὐτῆς τὰς φαντασίας καὶ τὰς ὀρέξεις ἡμιλοῦσαι πρὸς αὐτὴν περὶ παντός ὅ,τι δύναται νὰ προξενήσῃ ἀποστροφὴν τοῦ καλοῦ. Ἡ τῶν λόγων χάρις, ἢ ἢ μὴ προσωπίουσα, ἔργῳ ζημία γίνεται. (Δημοσθ. Δημοτ. προσίμ.) Κρεῖττον εἰς κόρακας, ἢ εἰς κόλακας ἐμπροσθεῖν· οἱ μὲν γὰρ νεκροὺς, οἱ δὲ ζῶντας ἐσθίουσι. (Διογ. Λαέρτ. Ἀντισθ.) Ἡ εὐσέβεια καὶ τὰ θρησκευτικὰ καθήκοντα φθίνονται εἰς τὸ κοράσιον ἀσχολία ἐπίμογθος καὶ κανὼν τις ἐχθρὸς πασῶν τῶν ἡδονῶν· εἰς τί λοιπὸν θέλει τὸ κοράσιον ἐκεῖνο ἐνασχοληθῆ; εἰς οὐδὲν ἐπωφελεῖς, ἢ δὲ ἀργία αὐτὴ καθίσταται μάλιστα ἕξις ἀνάτος.

Ἐντοσοῦτω ἰδοὺ μέγα τι κινδόν, τὸ ὅποσον δὲν δύναται τις νὰ ἐλπίζῃ ὅτι θὰ ἀναπληρώσῃ διὰ πραγμάτων στερεῶν· πρέπει λοιπὸν ἀντ' αὐτοῦ νὰ ληφθῶσι τὰ μέγιστα. Ἐν τῇ ἀργίᾳ ταύτῃ ἢ νεῖνις ἐμπύπτουσα

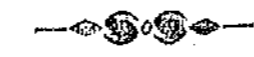
καθίσταται ὀκνηρά. ἢ δὲ ὀκνηρία, γυνώσκεις οἷα τῆς ψυχῆς, γίνεται ἀνεξάντλητος πηγὴ ἀνάτος. Σώμα ἀργίᾳ τήκεται, ψυχὴν δὲ ἀμελετησίᾳ ἀσκήσιος τὸν αὐτὴν ἀειρόντων πρὸς τὸ θεοειδέστατον (Στοβ. Εὐσέβ.) Ἰσθὲι νὰ κοιμᾶται ἐν τρίτον πλεόν· τοῦ πρέποντος, πρὸς δικτήρησιν ἐντελοῦς υγιείας· ὁ δὲ μακρὸς οὗτος ὕπνος γυνώνεται καὶ ἀποκαθιστᾷ αὐτὸ τρυφηλότερον, ἐκθέτων αὐτὸ εἰς τὰς ἐπαναστάσεις τοῦ σώματος· ἐνθ' ὁ μέτριος ὕπνος, συνοδευόμενος μετὰ τακτικῆς τινος καὶ ὀρισμένης γυμνάσεως, καθιστῶσι τὸν ἀνθρώπον φαιδρὸν, εὐρωστον καὶ ῥωμαλέον, ὅπερ ἀναμφιβόλως ἀποτελεῖ τὴν ἀληθῆ σωματικὴν εὐεξίαν, χωρὶς ν' ἀναφέρωμεν τὰς ἐκ τούτου ὠφελείας τοῦ πνεύματος, τὸ διανύστασθαι νύκτωρ καὶ πρὸς υγιείαν καὶ οἰκονομίαν καὶ φιλοσοφίαν χρήσιμον. (Ἀριστ. Οἰκον. κεφ. 5.) οἱ μέτριοι πόνοι εὖ ποιοῦσιν ἔχειν τὰ σώματα. (Ἠλλάτ. ἐκ τοῦ διαλ. οἱ ἐρασταί.)

Ἡ μαλακότης αὐτῆ καὶ ἡ ἀργία ἐνούμενα μετὰ τῆς ἀμάρθιας, γεννώσιν κλίσιν ὀλεθρίαν πρὸς τὰς διασκεδάσεις καὶ τὰ θεάματα, καὶ ἐκ τούτου ἡμέτερος καὶ ἀκόρεστος περιέργεια.

Οἱ πεπαιδευμένοι καὶ οἱ ἀσχολούμενοι εἰς πράγματα σπουδαῖα ἀνθρώποις, ἔχουσι κοινῶς περιέργειαν μετρίαν· ἀκούμενοι δὲ εἰς ὅ,τι γνωρίζουσι, καταφρονοῦσι πολλὰ αἴτινα ἀγνοοῦσι· βλέπουσι τὸ ἀνωφελεῖς καὶ τὸ γελοῖον τῶν περισσοτέρων πραγμάτων, αἴτινα οἱ μικροὶ καὶ οὐδὲν ἐπιστάμενοι νέες προσπαθοῦσι νὰ μανθάνωσιν.

Ἐκ τοῦ ἐναντίου δὲ ἡ φαντασία τῶν ἀπειθεῶν καὶ ἀέργων νεανίδων πλανᾶται πάντοτε. Δι' ἐλλείψιν τροφῆς στερεῆς ἢ περιέργεια αὐτῶν περιστρέφεται ἐνθερμῶς περὶ τὰ μέγιστα καὶ ἐπικίνδυνα ἀντικείμενα. Ὅσαι δ' ἔχουσι πνεῦμα ἀποκαθίστανται οἰκμαῖαι, καὶ ἀναγινώσκουσι βιβλία, δυνάμενα νὰ τρέψωσι τὴν ματαιοφροσύνην τῶν ἡδύνοτων εἰς τὰς μυθιστορίας, τὰς κοιμηθῆς, τὰς διηγήματα χιμαιρικῶν συμβεβηκότων, εἰς τὰ ὅποια ἀναμινύονται ὁ βέβηλος ἔρως καὶ καθίστανται τότε φαντασιώδεις, εἰσέχουσαι δ' εἰς τὴν μεγαλοπρεπῆ γλῶσσαν τῶν ἡρώων τῆς μυθιστορίας, λαμβάνουσι πρὸς τοῖς ἄλλοις ἐσφαλμένην ἰδέαν περὶ τοῦ κόσμου· διότι ὅλα ταῦτα τὰ ὄρατα καὶ φανταστά ἀερώδη αἰσθήματα, ὅλα ταῦτα τὰ γυναικῶν πάθη, ὅλα ταῦτα τὰ συμβεβηκότα, τὰ ὅποια ὁ μυθιστοριογράφος ἐπενόησε πρὸς τέρψιν, οὐδεμίαν σχέσιν ἔχουσι πρὸς τὰς ἀληθεῖς αἰτίας, αἰτίνες προξενούσιν ἐνέργειαν ἐν τῇ κοινωσίᾳ καὶ ἀποπερατοῦσι τὰς τοῦ ἀνθρώπου ὑποθέσεις, οὔτε εἰς τοὺς λαλῶντα σμῆνονους ὑπολογισμοὺς, τοὺς ὑπάρχοντας εἰς πᾶσαν αὐτοῦ ἐπιχείρησιν.

(Ἀκολουθεῖ.)

Ο Κ. ΟΥΒΙΚΙΝΗΣ

ΚΑΙ

ΟΙ ΕΝ ΤΟΥΡΚΙΑ ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΙ.

—o—

Ἡ ἐφημερίς τῶν Σουλτῆσεων ἀνέρισε πέντε στήλας τοῦ ἀπὸ 21 Ἰουνίου φέλλου αὐτῆς εἰς καταχώρητον ἔργον περὶ τῆς κριστάσεως τῶν ὑπὸ τοῦ Τούρκου Ἑλλήνων, συγγραφέτος ὑπὸ τινος κυρίου Οὐβικίνης καλουμένου. Λέγομεν δὲ ταῦτα, διότι δὲν ἐγνωρίζομεν, καὶ πρῶτον ἐκ τῆς ἐφημερίδος ἐμάθεμεν, ὅτι ὁ Κ. Οὐβικίνης εἶναι συγγραφεὺς ἀξιόλογου συγγράμματος περὶ Τουρκίας, τῶν πόρων καὶ τῆς ἐπιτορικῆς αὐτῆς διοικήσεως. Ἄλλ' ἠμυλογοῦμεν ἕτι εὐκόλως παραγοροῦμεθα διὰ τὴν ἀγνοίαν ἡμῶν ταύτην, ἂν τὸ σύγγραμμα οὐκ εἴη τὸ ἀβρον, καὶ οὐδ' εἰς τοῦτο ὁ ἀνελαμβάνομεν τὸν κόπον ν' ἀπαντήσωμεν, ἂν ἢ ἐμβριθῆς τῶν Σουλτῆσεων ἐφημερίδων δὲν εἴη νομίζει ὅτι δύναται νὰ τὸ υἰοθετήτῃ.

Ἐπειδὴ ἐν τοῖς λεξικοῖς τῶν ζῶντων συγγραφῶν μάλιστα ἐξητήσαμεν μέχρι τοῦδε τὸ ὄνομα του, διὰ τοῦτο ἴσως, δὲν θέλωμεν φανῆ κατακρητέοι, ἀγνοοῦντες τί καὶ πόθεν ὁ Κ. Οὐβικίνης, καὶ ἂν δὲν εἶναι ἐκ τῶν ἀμυθίων ἐκείνων τῆς Τουρκίας παροίκων, οἵτινες οὔτε Ἴταλοὶ εἰσιν ὧν φέρουσιν ὀνόματα, οὔτε Ἕλληνας, ὧν διαστρέφουσι τὴν γλῶσσαν, οὔτε Τούρκου ὧν τινες ἔχουσι τὰ αἰσθητά. Ἄλλ' ἀμφιβόλουμεν περὶ τοῦτου, διότι ὁ Κ. Οὐβικίνης εἶναι συγγραφεὺς διακεκριμένος, τὸ παραδεχόμεθα ἐπὶ τῇ ἐγγυήσει τῆς ἐφημερίδος τῶν Σουλτῆσεων, φιλολόγος παραθῆτων καὶ τὸν Ὀμηρον καὶ τὸν Ἰουθενάλην, καὶ πολλὰ εἰδὼς πλὴν μόνων ἐκεῖνων περὶ ὧν γράφει, ἐκτός ἂν ἐκ συστήματος ἀπορῶσιν τὸ ἐλάττωμα ὁ ἀποδίδει εἰς τοὺς Ἕλληνας, ὅτι μινύουσι πάντοτε τὸ ψεῦδος μετὰ τὴν ἀλήθειαν, αὐτὸς προτιμᾷ ἀμικτον νὰ παραθέτῃ τὸ ψεῦδος.

Καὶ πρῶτον μὲν αἱ στατιστικαὶ αὐτοῦ γνώσεις πολὺ ἐλλείπονται τῶν φιλολογικῶν. φέρε ἴδωμεν. Ἐν τῇ ἀμέσῳ, λέγει, τοῦ Σουλτάνου ἐπικρατεῖ ὑπάρχουσι 17 ἑκατομμύρια Τούρκοι καὶ 10 ἑκατομμύρια μὴ Τούρκοι. Καὶ πρῶτον ἐπεθυμοῦμεν νὰ γνωρίζωμεν τίνας ἔνεκα ἢ τοιαύτη διέκρισις τῆς ἀμέσου καὶ ἐμμέσου ἐπικρατείας; Τὸ θέμα τοῦ συγγραφέως εἶναι νὰ ἐρευνήσῃ ἂν ἐν τῷ παρόντι ἀγῶνι οἱ χριστιανοὶ καὶ ἰδίως οἱ Ἕλληνας δύνανται καὶ θέλωσι νὰ φέρωσιν εἰς αὐτὴν ἀντιπερισπασμόν. Ἐπρεπε λοιπὸν κυρίως νὰ θεωρηθῇ ἐν τῇ φουλεῖ αὐτῶν, ἐν τῇ εὐρωπαϊκῇ Τουρκίᾳ, τίς εἶναι ἢ πρὸς τοὺς Τούρκους ἀναλογία αὐτῶν, καὶ συγκρούσεως συμπεσοῦσης, τίς τῶν δύο πληθυσμῶν ἔσται ἐνταῦθα ὁ ἐπικρατέστερος. Ἡ ἂν ἤθελεν ὁ Κ. Οὐβικίνης ν' ἀναπαρραβᾷ τὰς δυνάμεις ἐν γένει τῶν χριστιανῶν πρὸς τὰς δυνάμεις ἐν γένει τῶν Τούρκων, διατὶ ὀμίλει περὶ μόνων τῶν ἀμέσων τοῦ Σουλτάνου ἐπαρχῶν; Διότι ἴσως αἱ ἐμμέσως αὐτῶ ὑποκείμεναι δὲν θέλωσι τῇ προσφέρει τὴν βοήθειάν των

προβόλους; Τοῦτο εἶναι ἀληθὲς διὰ τοὺς Τούρκους ἀλλὰ διασχυρίζομεθα ὅτι εἶναι ψευδὲς διὰ τοὺς χριστιανούς ὡς πρὸς τοὺς δουλοῦλους των.

Ἐστῶσαν λοιπὸν 17 ἑκατομμύρια Τούρκων. Ἄλλὰ μὴ Τούρκων μόνον 10 ἑκατομμύρια! Οὗτοι δὲ διαρῶνται εἰς τέσσαρα ἔθνη, εἰς Ἑβραίους, εἰς δύο φυλάς καὶ θρησκείματα Ἀρμενίων, καὶ εἰς Γραικοὺς καὶ ὀρθοδόξους, συμποσομένους εἰς 6 ἑκατομμύρια καὶ τετρακοσίας χιλιάδας, ὑποδιαιρουμένων δὲ τοὺς τελευταίους τούτους εἰς Σλάβους ἦτοι Σέρβους, Βουλγάρους, Βοσνιακοὺς, καὶ εἰς κυρίως Γραικοὺς ἢ Ῥωμαίκοις (!) λέγει ὁ Κ. Οὐβικίνης, ὥστε φαίνεται ὅτι οὔτε ἡ φιλολογία δὲν εἶναι ὁ κυρίως κλάδος αὐτοῦ. Εἰς 2 ἑκατομμύρια καὶ τετρακοσίας χιλιάδας συμποσοῦνται οἱ Γραικοὶ ἐν γένει· ἐξ αὐτῶν δὲ οἱ μὲν Βούλγαροι εἰσὶ 3 ἑκατομμύρια, οἱ δὲ Σέρβοι 900,000, οἱ Ζινζάροι 400,000, οἱ Μικροβουνῖται 300,000 ὥστε διὰ τῶν δύο πρώτων πράξεων τῆς ἀριθμητικῆς βλέπει ἕκαστος ὅτε ὁ ἀριθμὸς τῶν Ῥωμαίκων περιορίζεται εἰς 1,800,000, ἂν καὶ ὁ Κ. Οὐβικίνης ἐν τῇ ὀρθῇ ἐλευθεριότητος τοῖς ἐπιτρέπει νὰ συμποσωθῶσι καὶ εἰς 2 ἑκατομμύρια. Ἄλλ' ἡμεῖς ἀποκρούομεν τὰ ἐχθρῶν ἄδωρα ὄρακ, τὰς εἰκοσὶν αὐτῆς μυριάδας τῶν φανταστῶν ἐπικοῦρων. Ἐκ τούτων δ' ἀφαίρετέοι 600,000 καθολικῶν, ὥστε κυρίως Ῥωμαίκων, ὡς λέγει ὁ συγγραφεὺς τοῦ ἐπισήμου συγγράμματος, τῶν ἀντολικῶν ὀρθοδόξων Ἑλλήνων, ὡς ἠθέλωμεν εἰπεῖ ἡμεῖς, ζῶσιν ἐν Τουρκίᾳ 1 ἑκατομμύριον, 200 χιλιάδες!! Καὶ ἐν τούτοις διὰ τῶν δακτύλων τοῦ Κ. Οὐβικίνης μεταξύ ὑπολογίζοντος διαβρέουσι 1 ἑκατομμύριον καὶ 50 χιλιάδες ψυχαί, διότι 6,400,000 Γραικῶν, 2,400,000 Ἀρμενίων καὶ 150,000 Ἰουδαίων ἀποτελοῦσιν ὁμοῦ οὐχὶ δέκα ἑκατομμύρια, ἀλλὰ 8,950,000.

Ἴδου δὲ ἤδη καὶ οἱ ἡμέτεροι ὑπολογισμοί, οὗς θαρρόντως ἀντιτάττομεν τοῖς τοῦ συγγραφέως.

Ἐν ταῖς τόποις ἐν οἷς πρόκειται περὶ συναγωνισμοῦ τῶν ἐθνικῶν, περὶ τοῦ ἂν οἱ κρατοῦντες ὑπερέβωσι τῶν κρατομένων καὶ δύνανται νὰ συνεχώσωσιν αὐτοὺς, ἦτοι ἐν τῇ Εὐρωπαϊκῇ Τουρκίᾳ, ταῖς νήσοις, καὶ τὰς ἀκταῖς τῆς ἐλάσσονος Ἀσίας, ἡμπεριλαμβανομένων καὶ τῆς Κωνσταντινουπόλεως,

Τούρκοι.	3,000,000
Βούλγαροι, οὐχὶ Σλάβοι, ἀλλὰ ἄλλης καταγωγῆς μέγος μὲν τὴν Σλαβικὴν μέγος δὲ τὴν Ἑλληνικὴν παραδεχθέντες καὶ ὀμιλοῦντες	4,000,000
Σλάβοι, ἦτοι Σέρβοι, Μικροβουνῖται, κλ.	1,000,000
ἀάκας, Βλάχοι, καὶ Μολδαυοὶ, πᾶν ἄλλο ὄντες Σλάβοι, τούλάχιστον.	3,500,000
Ἕλληνας ἐν στερεῇ, νήσοις καὶ μικρῇ Ἀσίᾳ μετὰ τῶν χριστιανῶν Ἀλβανῶν καὶ τῶν Κουτζοβόλγων.	5,200,000
Ἕλληνας ἐλεύθεροι.	1,200,000

Ὁ Κ. Οὐβικίνης, ὃς ὁ κλάμος εἶναι ἀνυπερβότος πρὸς τὰς μυριάδας καὶ τὰ ἑκατομμύρια, ἀγνοεῖ καὶ ὀλοκλήρους ἐθνικότητας· διότι, παρασιωπῶντες τοὺς δάκας, οἵτινες ἴσως κατ' αὐτὸν δὲν ὑπάρχοντες εἰς τοὺς ἀμέσως ὀνηκούς τοῦ Σουλτάνου, ἐρωτῶμεν τί ἔργων οἱ Ἀλβανοὶ καὶ οἱ Κουτζοβόλγοι, ὧν εἰ μὲν

συμποσούνται εις 800,000, οι δε εις 250,000; Πρέπει να και αυτοι ν' αφαιρεθωσιν απο τουσ Ρωμαιοσ; Τότε ολοι οι Ελληνες της Τουρκιασ μενουσιν εκατον πενηντα χιλιαδες, οσοι δηλαδη κατοικουσιν εν μονη τη Κωνσταντινουπολει! Το συμπέρασμα επρεπε να μας το ειπη ο επισημος συγγραφευς δια να το δεχθωμεν.

Αλλ' ενταυθα εγκαταλειπων, αυτυχωσ δι' αυτασ, τασ λοιπασ εθνικότητασ, ο συγγραφευς εξεταζει ιδιωσ τοσ Ελληνασ, και εμβαθυνων εις αυτων την φυσικη, το πνευμα, τον χαρακτηρα και τα αισθηματα, καταστρωνει μετα μαθηματικασ ευφιασ συνεχη κατασκευαν αναλογιασ, καθ' ην οι αρχαιοι Ελληνες εχουσι προς τουσ διεφθαρμενουσ νεωτερουσ Ελληνασ, ωσ οι διεφθαρμενοι νεωτεροι Ελληνες εχουσι προς τουσ εξηχρειωμενουσ και ανανδρουσ βωμολοχοσ η σχισματικουσ Γραικουσ της Ανατολησ. Ηναι δε η ευκαταληπτοσ τουτου αιτια, οτι οι Γραικοι οσοι εισιν απογονοι ουχι των Ελληνων, αλλα των νοθων Γραικοβωμολοχων, συρφετου γραμματικων, φτηνων, γεωμετρων, αλιεπων, ζωγραφων, υψωσκόπων, σχοινοεκατων, ιατρων, μαγων, παντα ειδωτων! Αλλ' ο Κ. Ουδικινησ ειναι τυφοντι αδικοσ. Αν ηθελε να ριψη εν βλεμμα περιε του, θα εβλεπε οτι και μετα τον Ιουδεναλην εισετι δεν απισθεσθη εντελωσ η ταξισ των ανωρτων, και των επαγγελωμενων τα παντα ειδωτων, ουτε ειναι αφεστικωσ αναγκη να ζητηθη μεταξυ μνησ της απογονιασ των παρακλονησαστων τον Κωνσταντινον εις το Βυζαντιον, και εισινεσ κατα την δόξαν του φαίνονται μόνοσ επιζήσαντεσ αφ' ου απήλθην ολον το λοιπόν ελληνικόν έθνοσ. Ωσ απόδειξιν δε της μαθηματικησ του προαισθησ φέρει, οτι εις την σάλπιγγα της φιλικησ εταιριασ ανταπερίβησαν μόνοσ οι κάτοικοι της Αττικησ και της Πελοποννησου, οι δε λοιποι βωμολοχοι έμειναν εις άδριατικην άγρην, τη μεν δεξι ούδε σπινθηρ πατριωτικησ διακαίει πλέον την ανανδρόν των ψυχών, τη δε δεξι ευχαριστουσνται εις τασ άλλωσ των και εις την πατρικην κυβέρνησιν των δεσποτων των, ωσ καταδολεσταισ, και υφιστινεσ τουσ περιηρονοσ, και προ πολλου θα συνεχιωσούντο μετ' αυτων, αν μόνη η διαφορα του θρησκείματος δεν τουσ διέειρινε, και δεν υπέβαλε τασ αντιπαθείασ... γράφομεν, και η χείρ ημων τρέμει υπ' άγανακτήσασ! Ο Κ. Ουδικινησ ολωσ απησρολημένοσ εις την δια του Γραικου εξόχουσιν του Ομήρου, δεν ησκαίρησε να σπουδάση ολίγον και την σύγχρονον Ιταλικήν. Ηθελε μάθει οτι μεταξυ των ουσ υφίξει βωμολοχων, υπάρχουσιν οι Σουλιώται, οτινινασ ιακινήσ απέκτασιν δόξαν ωσπερ να παραγορηλώσιν αν το όνομά των δεν εσβασε μέχρι του Κ. Ουδικινησ εισιν οι Σάμοιοι και οι Κρηται, οτινινασ επραξαν άριστα τον αρχαιον Ελληνον, αν και καταγώνται από τουσ σχοινοδάττεσ του Βυζαντιου, και οτινινασ διετήρησαν την ην ανδρείουσ κατέκτησαν ανεξαρτησίουσ των, μέχρι του 1828, οτε τοισ αρχαιησ δια πρωτοκώλλουσ εισιν οι πολεμισται της Ησπιδασ και του Αθωσ μοναχοι, οτινινασ τον στανιμοσ φέρουσι, και το πυροβόλον, εξετίθειαν την επαγχα-

σταν μέρη των εσχατιών της Μακεδονιασ, και εστησαν την σημαίαν της ελευθεριασ εις μέσοσ αποπτον από του Ελλησπόντου εις τέλος οι Κυδωνιεσ και οι Θεσσαλοι και οι ηρωικεσ Φαριανοι, και οι Χιοι, ών αντισεφύδρησ τασ συμφοράσ αντι να επιγύσση αυτοισ δάκρυα χριστιανικησ ευπληγγιλιασ, πρέπει να εχη την καρδιαν απεξηραμένην προσ παν αισθημα ευγενέσ. Ναί, δεν ενεκαρτέρησαν ίσως οι Χιοι η άλλησ τισ πόλισ μέχρι τελουσ εν τω άγώνη, αν και η Χιοσ αυτη μάλιστα κατά το τέλοσ; αυτοσ ένοσλοσ; πάλιν ευρέθη και αφωπλίσθη υπό των πρωτοκόλλων. Αλλα θέλει να μάθη ο Κ. Ουδικινησ διατι δεν ενεκαρτέρησαν; Διότι οι άνδρεσ αυτων εσφάγησαν, διότι αι γυναικεσ και τα παιδια αυτων ημικλωτισθησαν. Και θέλει ακόμα ν' ακούση και τινεσ ιστορίασ δυναμένασ να πω χρησιμεύουσιν εις μέλλοντα άρθρα του, περι του πωσ πάμπολλοι εξ αυτων εσφάγησαν; Πολλάκισ εξαμύλωμασ τινα των ευρωπαϊκων κοινωνιων, εκ των παρσιτικων εκίνουσ όντων άτινα πρέχουσιν οπου σσφραίνονται εθνηταιουσ, σκίβαλα των εθνων πάντων, εις ουδέναν ανήκοντα εθνησμόν, την του δήματου δε διαφοράν εις άσπονδον μίσοσ μετατρέποντεσ κατά των υφθιδοσων, καθολικησ τινεσ της ανατολησ, ών το ειδόσ ελπίζομεν προς τιμήν της ανθρωπότητοσ οτι δεν σώζεται πλέον, η και ότι δεν εκτείνεται επέκεινα των άτομικων εξαίρεσων, αυτοι επρόδιδον εις τουσ δημίουσ τα θύματα. Μεγαλοφρόνωσ έκραζον εν ταισ όδοισ τουσ κρυπτομένουσ, και τοισ ανήγγελλον άριζιν πλοίου σωτήροσ μέχρι ου τουσ ειλικουσ εκίθι; της κρύπτησ των, και τότε τουσ παρέδιδον τοισ παραφυλάττουσιν οθωμανοισ, και προέτρεπον αυτοισ να τουσ ρονεύουσιν, και επήγγηρον εις την θέαν του αματωσ των, και ουτω χιλιαδες θυμίων εσφάγησαν. Και ναί μεν τα θύματα δεν όμιλοσιν πλέον οπωσ καταγγίλωσιν των προδοτων την αισχροτήτα, και το αίμα αυτων φωνάζει μόνον προς τον μέλλοντα ποτε να σταθμίση τασ πράξεισ εκάστου. Αλλ' οι υλετέριεσ εκείνοσ δεν συνεπλήρωσαν εντελωσ το έργοσ των, οι ανεπιδέξεισ! Από τα έξησ των θυμιων διεφυγον άσμενη χιλιαδες μαρτυρεσ των αισχροργιων των. Αν οι Τουρκοι εσφάξουν ολονσ τουσ Ελληνεσ, λέγει ο Κ. Ουδικινησ, σήμερον δεν θα ειχον τουσ κατ' αυτων γυγγίζοντεσ και εξαπισταμένουσ, και αινίτιεσται οτι η βεστισ των θα ήταν ευχερεστέρα εις την Ευρώπην!

Όταν εσφραγίζοντο τα ιερά εκείνη θύματα του πατριωτικουσ των, ίσως επεριηρονοσντο, ωσ λέγει ο υδριστησ των, υπό των θυμιων των, αλλ' αυτοι όνθσκαντεσ απέδιδον πάσαν αυτων την περιφρόνησιν εις τουσ αναξίουσ εκείνοσ του όνόματοσ χριστιανου και ανθρωπου οτινινασ τουσ παρέδιδον εις τον πέλεκυ.

Αλλ' ο κύριοσ Ουδικινησ προσέθει οτι πάντεσ οι εν Τουρκία Ελληνεσ, ο κομπορήμων και κόλαξ αυτόσ λαόσ, ο πόσων ηθικωσ κατώτεροσ του έμβροθουσ, φιλόφρονοσ, φιλοξένουσ, ανεκτικουσ οθωμανουσ, ώρτασ να ζήνι, και ειναι τυφοντι λίαν εμφορεσθημένοσ εκ της πόχησ τουσ διακρίνει έμμοσ μεταξυ των όμολογώντων εν ευτυχία των, των άραιοιωμένων ψυχησ και σώματι τουσ Οθωμανάσ, και μεταξυ των δια λόγουσ

κρυπτομένων εναντιών αυτοισ. Οι πρώτοι εισιν τα λείψανα των Φαναριωτων, ο κληροσ και οι έμποροι.

Καλωσ όμιλει περι λειψάνων των Φαναριωτων ο Κ. Ουδικινησ διότι η ελλοτε μεγάλη, πλοσισ και άκαμία εκείνη τάξι, έπεσον όλα υπό τον πέλεκυ του δήμου, ευγενήσ απροχή της ελευθεριασ, ησ ετέλειται ην συνωμοσίουσ, λείψανα δε μόλισ αυτησ τινά διεφυγον την πινωλεθρίαν, αλλα ταυτα δεν ειδεν ο συγγραφευς του άρθρου εν Τουρκία κλίνοντα γόνυ ενώπιον των σφραγισάντων τουσ γοναίσ αυτων. Τα λείψανα ταυτα ήσαν ο Δημ. Σούτσοσ, ο εν Ακκία μεθ' επτά πληθών πεσών αφ' ου επτά εχθροισ εθανάτωσεν ο Νέγρησ, ο επί ψιθύροσ αποθνήσκον εις το έδαφοσ της Ελλάδοσ ύπερ ησ ένομιυέθει και ηγωνίζετο ο Μωροκορδάτοσ, ο εν Βουλκίσ και στρατοισ άριστοσ, και μεγάλαισ αναδείξασ τη Ελλάδι ύπαρσισίασ, και ο Βίκτοσ, εις των άριστων της ύπουργων, και οι Σούτσοι, οι τιμήσαντεσ τον Παρνασσό αυτησ, και πάντεσ εν ενί λόγω κλαίοντεσ έφυγον την γην εν η άταρα κίνται τα όστα των γονιων των, και έσπευσαν προς την Ελλάδασ των συμπαθιων και όνειρων των ανδ' εις η δύω παρέμειναν υπό περιστάσων αναχατισθέτεσ, ουτοι τζίν δεν αποτελοσιν βεβαίωσ.

Ο δε κληροσ ειναι αυτόσ εκείνοσ οτινι κατ' όλον το διάστημα των τριων δουλειων αιώνων διετήρησε την παρακαταθήκην της ελληνικησ γλώσσησ, της ελληνικησ παιδείασ, και των ελληνικων φρονιμάτων, οτινι απήθην επί σταυρου και άγχόνησ, εύλογων το έθνοσ, καταβαίνον εις τον άγώνη, και οτινι πρώτοσ εν Ακκία και άλλωσ υψωσε και ήγειρεσ την σημαίαν της ανεκτάσασ. Ηναι δε ψευδέστατον οτι ο εν Τουρκία ελληνικόσ κληροσ βδελύττεται και φοβείται την κατέσασιν του Ρωσικου κληρου. Εξ έναντιασ την ζήλωει, διότι την γνωρίζει καλλίτερα από τον Κ. Ουδικινησ, και Ρωσσοσ μεν δεν θέλει να γίνη διότι ειναι Ελληνησ, υπερετάτη όμως ειναι η ευχή του να ευημερήσση ποτε δσον της Ρωσσιασ ο κληροσ. Η τάξι των ευπόρων τέλοσ ειναι η ευγενήσ εκείνη ητισ υπέρ πάσαν ίσωσ άλλην έδωκε δείγματα της άμψησ και ζωτικότητοσ του ελληνικουσ αίσθηματοσ, και του γενναιοτέρου πατριωτισμοσ, δι' ελευθεριωτάτων δωριων την πατρίδα ευεργετουσντοσ, και τιμώντεσ το ελληνικόν όνομα. Ταυτά εισιν τα στοιχειά της φιλοσοφίαν των Ελληνων μεριδοσ.

Οι δε κατά των Τουρκων κρυπτοόμενοι, οσοι φωνασκούσ μόνον, και έλεγεία σφράπτουσι, διότι εισιν λιθέσ ψεύττεσ και φλύαροσ, αλλ' οσπερ δυσχερεσιστημένοσ ειναι, ουτε λόγον έχουσιν οπωσ διαρεστώνται. Και ενταυθα ο Κ. Ουδικινησ φέρει και αποδείξει ητισ εις ημασ χρησιμεύει μόνον οπωσ αποδείξη τουσ διακεκριμένοσ τουτου συγγραφευσ την λογικήν, ίσωσ έμοσ, και το δεινότερον του τρόπου του σκέπτεσθαι, τον τρόπον του αισθηθεσθαι αυτόσ, και το εκτιμήν τα ήθικα καθήκοντα. Μάσ διηγείται πωσ τρεισ μήν τα ήθικα καθήκοντα. Μάσ διηγείται πωσ τρεισ φίλοι τουσ απήντησαν εν Μιτυλήν, έμπορόν τινα Ελληνα, οσπισ ενωσ ειχε τον άγρόν του εσπαρμένον χωρίσ οι Οθωμανοι να τον υφείσωσ, τον ολίγον του ε-

σπαρμένον, χωρίσ οι Οθωμανη να τον διαρπάσωσιν, την οικογένειάν του περι έαυτον, χωρίσ οι Οθωμανοι να την αιχμαλωτισώσιν, ειχε την άγνωστούσιν να εξανίσταται κατά την τυραννίασ των Οθωμανων, και να επιθυμή των Ελληνων την ελευθεροσιν. Επαναλαμβάνων, δε η πλάττων οσα ο έμποροσ εν πατριωτικωσ ζήλω και έμπιστευτικησ συνδιαλέξει ειπεν εις όμοθροσκούσ Ευρωπαίουσ, ο διακεκριμένοσ συγγραφευσ αναφέρει ολόγραφον και το όνομα του ανθρωπου, άδικασρόν οτι τον εκθέτει ούτω, και μάλιστα κατά τασ παρούσασ περιστάσεσ, εις τον εσχατον των κινδύνων. Και ευτυχωσ μεν ο Κ. Ουδικινησ τοσκότην έχει άμάθειαν των κατά την ανατολήν, ωσπερ ουτε εν κίριον όνομα δεν τω ειναι δυνατόν να γράψη μετ' άριβείασ, αλλα το ανίκανοσ τουτου δεν εξέρρομεν πωσ μάσ επανέφερον εις την μνήμην την άπαισίουσ εικόνασ των εν Χίω σφραγών, περὶ των ανωτέρωσ ειπομεν.

Διαιροσνται δε κατά τον συγγραφευ ημων οι τουσ φιλιππικουσ σφράπτοντεσ κατά των Τουρκων εις τρία στρατόπεδα, άτινα και εις άλλωσφραγίαν, έλπίζει καν, θέλωσιν τραπή, αν ποτε επετογγαχεν ο κατ' επιφάνειαν κοινόσ αυτων σκοπόσ. Και το μεν αυτων προσέθει την σύστασιν ανεξαρτήτου βωμολοχου (δηλ. γραμμικησ σχηματικησ) αυτοκράτορουσ, αλλα τουτου φαίνεται οτι νομίζει αναξίον λόγου, διότι ουδεμίαν προαίθετι περι αυτου παρατήρησιν. Το δε θέλει να προσετήρησ το βυζαντιον εις την Ρωσσίαν, κόμμα ισχυρόν, ενδρυνμένοσ εις τασ πόλιεσ και υφίρεπον εις τασ κλύμασ, συγγένον τησ εικόνασ του αυτοκράτορουσ μετά της εικόνασ της Παναγίασ, μόνουσ δ' εχθροισ έχων τουσ άρμηρεσ! Οσοσ εν η η μόνη σχέσισ των Ελληνων μετά των Ρωσσωσ ειναι η του θρησκείματοσ, εχθροι μεν αυτησ εισιν οι άρχηγοι του θρησκείματοσ, ζήλοσ δε οι λαοι, οτινινασ εκτόσ θρησκευτικων συμφερότων έχουσι και κοσμικήν, και φυσικώτερον ήτον, προκειμένοσ περι απλών όνειρων, να όνειρευώνται την θεραπειάν αυτων δι' εντελοσ ανεξαρτησίασ. Αλλ' όχι, υπέρχει και έτέρα σχέσισ μετά της Ρωσσιασ, χορηγούσα τησ ζωισ αυτησ μεγάλην δύναμιν επί του ελληνικουσ λαου της Τουρκιασ. Η σχέσισ δ' αυτη προέρχεται εκ του οτι, εν η τοιαυτη πολλάκισ εν Ευρώπη επικρατεί άριστισ περι των πραγμάτων της ανατολησ, και εκαστοσ, οσπισ νομίζει οτι γνωσκει τα πάντα, γράφει περι αυτων, οτι φθόσει και συντελεί εις το να παρατέρη την κοινήν γνώμην, η Ρωσσία μετά φρονίσεωσ εξεταζει, και κριθίωσ γνωρίζει, και ανεμρίσκει τασ πληγήσ, και χύνει βάλσαμον επ' αυτων, και επαγγέλλεται σωτηρίαν. Οι χριστιανοι της ανατολησ δυσκόλωσ δύνανται να εννοήσωσιν την αξίωσίν τινοσ οτι πρέπει να άποστέρωνται τουσ υποστηρίζοντεσ και βοηθούτεσ αυτούσ, και να άγαπώσιν τουσ άποκροσόντεσ η λαιώροισντεσ αυτούσ, η πάσασ τασ ελπίδασ των προσέξουσιν άνασπάντασ. Αλλα και το κόμμα τουτοσ, το ρωσσεκόν, επίφοβον δεν ειναι, κατά τον Κ. Ουδικινησ, εις την Τουρκίαν, διότι οι Ελληνεσ έχουσιν γοργήν την γλώσσωσιν, ουχι δε και την χείρασ και φέρι και παρ-

δειγμα, ετι ελθόντος του Πρ. Μεντζικώφ εις Κωνσταντινούπολιν, αυτοι δὲν ἐπικέντησαν.

Τὸ δὲ τρίτον στρατόπεδον εἶναι κατ' αὐτὸν τὸ τοῦ ἐλλήνισμου, ἅτοι τὸ θέλον τὴν προσαρτησιν τῆς Τουρκίας εἰς τὴν Ἑλλάδα. Ἀλλὰ τοῦτο ἔχει κήρυκας μόνον τινὰς κληρηγιάτας τοῦ πανεπιστημίου τῶν Ἀθηνῶν, καὶ ὁπαδούς μόνον ἐξηγημένους τινὰς μαθητάς. Ὁ Κ. Οὐβικίνης εὐκόλως παρηγορεῖται, καὶ δὲν ἠξύνεται ὅτι θυμῶν περὶ μαθητῶν καὶ κληρηγιάτων, θυμῶν καὶ περὶ ἄλλης τῆς πνευματικῆς κοινωνίας τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους, θυμῶν περὶ τὸν ἰσχυρότερον ἀγωγὸν δι' οὗ μεταδίδονται αἱ ἰδέαι καὶ τὰ αἰτιώματα, ὁμιλεῖ περὶ τῆς μαγικῆς ἐκείνης πηγῆς, ἣς τὰ νέματα ἔχρουσι τὴν ἀκατανήτητον ιδιότητά νὰ δζύνωσι τὰς ἀλύσεις εἰς ζήρη.

Τέλος δ' ἐπιστέφει τὰς ἐθνογραφικὰς ταύτας παρατηρήσεις του ὁ Κ. Οὐβικίνης, λέγει ὅτι οὐδέποτε συμπραχίς μεταξὺ τῶν χριστιανικῶν λαῶν τῆς Τουρκίας δὲν δύνανται νὰ ὑπάρξῃ, διότι μισοῦσιν ἀλλήλους, καὶ θέλουσι προσηλασθῆναι νὰ καταστραφῶν, οἱ Βούλγαροι, οἱ Ἕλληνας, οἱ Σλάβοι, ἕκαστος ἐδίξῃ ἢ νὰ πωθῶν ἄλλο ἄλλο. Πῶς ἄρα τοῦτο δὲν ὑπάρχει καὶ μεταξὺ Ἀλβανῶν καὶ Ἑλλήνων, συγχωνευθέντων εἰς ἓν ἔθνος, μάλιστα διὰ τῆς γλώσσης διακριθῆναι, ἢ μεταξὺ αὐτῶν καὶ τῶν Βουλγαροεισέμιων; Πρώτιστα νὰ μὲν ὁ Κ. Οὐβικίνης πόσοι Βούλγαροι ἠγωνίσθησαν ἀνδρείως ὑπὲρ τῆς Ἑλληνικῆς ἀνεξαρτησίας, πόσοι Ἕλληνας οἰκοῦσιν ἐν ταῖς Βουλγαρικαῖς πόλειςιν ὡς ἰθαγενεῖς, καὶ ὅτι τὴν σήμερον θρακοβούλγαροι εἶναι λιξίς περιλαμβανόμενα εἰς ἓν τὴν Ἑλληνικὴν καὶ Βουλγαρικὴν ἐθνικότητα; Ὁ δὲ ἰσχυρισμὸς του εἶναι ἀντικειμενικὸς ἀντικείμενος τῇ ἀληθείᾳ. Ἕλληνας, Βούλγαροι, Σέρβοι, Ἀλβανοὶ, Πάγκαροι, εἰσὶν ὅλοι οἱ δικασπαρέντες κρῖκαί τῆς βαλκανικῆς ἀλύτωσης, εἰς ἔνωσιν τείνοντες, ἐν αἰτήρημα ἔχοντες, ἓνα σκοπὸν ὑπάρξεως, μίαν ἐλπίδα τρέφοντες, μίαν ἐθνικότητα, τὴν βουλγανικήν, ἐν γένος ἀγγνωρίζοντες.

Ἄν ὁ Κ. Οὐβικίνης ἔλεγεν ὅτι οἱ Ἕλληνας, δηλαδὴ οἱ χριστιανοὶ τῆς ἀνατολῆς, θέλουσι μὲν ὠρελῆθῃ εἰς τῆς Ῥωσικῆς ἐκστρατείας, ἀλλὰ θέλουσιν ὠρελῆθῃ ἢ καὶ προσπαθῆσαι νὰ ὠρελῆθῶσι δι' ἑαυτοὺς καὶ οὐχὶ διὰ τὴν Ῥωσίαν, ἠθέλον εἰπεῖ ἀλθίειαν, ἢν εἴμεθα ἔτοιμοι νὰ συνομολογήσωμεν. Ἀλλ' ἂν ἤθελε νὰ εἰπῇ πᾶσαν καὶ μόνον τὴν ἀλθίειαν, ἔπρεπε νὰ προσθήσῃ ὅτι περὶ τῶν Ἑλλήνων τούτων καὶ τῶν χριστιανῶν τούτων τῆς ἀνατολῆς, ὁ ἴδιος οὐδέμιαν ἔχει ἀκριβῆ γνώσιν.

ΔΙΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΑ.

Π ΦΙΛΕΛΛΗΝΙΚΗ ΣΗΜΑΣΙΑ.
Ο ΑΝΑΤΟΛΙΚΟΣ ΑΣΤΗΡ.

Ἐφημερίδες πολιτικαὶ ἐκδοδόμεναι ἐν Ἀγγλίᾳ.

Ὁμιλοῦντες ὅτι ὁπαισθήματα καὶ δι. εἶναι αἱ ἀξιώσεις εἰς πολιτικῆς, ἔστω καὶ ἐν ἀντίκεινται εἰς τὴν ἀνακρίσιν.

ἢ ὅσον καὶ ἐν ἀγωνίζονται αἱ κυβερνήσεις νὰ ἐκφρασῶνται τὸ ἀνυπακοῦν ἐκείνο τῶν Ἀθηναίων ἀξίωμα ὁδίνος ἐμνήσθημεν ἐν τῇ σελίδι 188 τοῦ φυλλαδίου τούτου, ἢ κοινὴ γνώμη πολλὰς θριαμβεύει, καὶ καθυποβάλλει τὴν πολιτικὴν εἰς τὰς ἀδεκάστους αὐτῆς ἀποφάσεις. Ναι μὲν ἡ κοινὴ γνώμη δὲν ἐπικρατεῖ παντοῦ καὶ πάντοτε, διότι παντοῦ δὲν ἐισαχίσθησαν εἰσέτι τὰ φῶτα, — καὶ τοιαῦτα ὀνομάζομεν τὰ διαρρηθμιζόμενα τὴν τε καρδίαν καὶ τὸν νοῦν, — οἷοι πολλὰς τὰς παποιθήσεις φθάσονται ἐμδρφοῦσαν προλήψεις, τῶν ὁποίων δυσχεροστέτη, ὡς γνωστοῦ, ἡ ἐξέλιψις, καὶ διότι πολλαχῶς ἡ ἱστορία διδάσκειται ἐμπραθῶς, ἢ πλεονέχει ἡ ἀνιλετῆς ἐκείνη ἰδιοτέλεια ἣναι ζητεῖ νὰ καθυποστέλῃ εἰς τὰς ἀήκους αὐτῆς ἀπαιτήσεις καὶ τὰς εὐγενετέρας ἐπιθυμίας καὶ τὰ ἱερώτερα δικαιώματα. Ἔναι δὲ βέβαιον ὅτι ὅπου τὰ φῶτα, — ὅπου ἐξακατηρήσασιν αὐτὰ — διεδόθησαν, ἐκεῖ ἡ κοινὴ γνώμη παλαίει μὲν πάλιν ἐνίστα δαινοστέτην, ἀλλ' ἐπὶ τίλους ὑπερισχέει. Καὶ πρὸς παράδειγμα φέρμεν αὐτὴν τὴν ὑπὲρ εἰλευθερίας ἑλληνικῆς ἐπανάστασιν.

Ἐξ ἔτη ἐμνημόμεθα πρὸς τὸν οἰμοθῆρον ἄρπαγα τῶν δικαιωμάτων καὶ τῆς πατρίδος ἡμῶν, καὶ ἐξ ἔτη ἡ κοινὴ γνώμη ἐμῆμεσ κατὰ τὴν ὁσίαν μάχην διαρκῆ καὶ ἀκόσμετον κατὰ τῆς ἰδιοτελείας καὶ τῶν προλήψεων, αἵτινε, οὐχὶ μόνον παρηγοροῦσιν τὴν ἐσότητά του ἡμετέρου ἄγαστος, ἀλλὰ καὶ κατέτρην αὐτόν. Ἡ κοινὴ γνώμη κατέβαλεν ὅμοι ἐπὶ τίλους τὰς ἀντιστάσεις, διότι ἀπέδειξεν ὅτι ἡ ἡμετέρος δὲν πρέπει νὰ καταπατῇ τὸν σταυρὸν, ὅτι ὁ ληστευθῆς ἐμὲ τὸ δικαίωμα νὰ καταδιώκῃ τὴν ληστὴν καὶ νὰ ἀναλαμβάνῃ τὴν ἰδιοκτησίαν του, καὶ ὅτι ὁ στερηθῆς βεβίαιος τῆς πατρίδος του ὑποχρεοῦται ὑπὸ τῶν νέμων τῶν τε θεῶν καὶ ἀνθρωπίνων νὰ ἀνακτήσῃ τὴν γῆν τῶν πατέρων του.

Διαισθητὸν ἔτη μετὰ τὴν θριαμβικὴν ἐκείνην ἐποχὴν, ἡ κοινὴ γνώμη τῆς εὐσεως ἀποδίδεται εἰς τὸν αὐτὸν ἀγῶνα ὑπὲρ τῆς αὐτῆς ὑποθέσεως, καὶ ἀποδίδεται τὸ πρῶτον ἐκεῖ ὅθεν, ὡς ἀπὸ ἐπέας φλογεράς, διαδίδονται οἱ ἀκτινοδελτοὶ ἀπινύθρας τῆς εἰλευθερίας, ἐκεῖ ὅπου αἱ εὐλοιστέτερα ἐων καὶ ἱεροκαρτέτουσιν ἀδικαίπως τὴν ἀπελευθέρωσιν τῶν δουλοῦν ἔθνῶν. Καὶ ἐνῶ ὁ ἀετὸς τῆς ἄρκτου ἔρμῶν πρὸς τὴν ἀνατολὴν ζητεῖ νὰ ἀνεγείρῃ ἐπὶ τοῦ θάλου τῆς Ἀγίας Σοφίας τὸν Σταυρὸν, ὁ τύπος τῆς ἰσχυροτέρας τῶν δυνάμεων τῆς εὐσεως, ἀγωνίζεται ν' ἀπαδώσῃ εἰς τοὺς κληρονόμους τοῦ Ἀρχιλέως, τοῦ Ἀλεξάνδρου καὶ τοῦ Κωνσταντίνου τὴν συλλεθῆσαν περιουσίαν τῶν πατέρων αὐτῶν.

Τοιαύτην ἀνέλαθον ἐντολὴν αἱ δύο ἐφημερίδες τῶν ὁποίων τὴν ἐν Ἀγγλίᾳ ἐκδοσιν ἀναγγέλλομεν σήμερον.

Δικαιοσύνη, χριστιανικὴ καὶ ἐμπορία, ἰδοὺ τὸ σήμα-βολον αὐτῶν.

Διὰ τῆς πρώτης ἀποσπᾶται ἀπὸ τῶν αἰμυσταγῶν χειρῶν τῶν ἀγρίων κατακτητῶν ἢ ξένη ἰδιοκτησία, καὶ ἀποδίδεται εἰς τοὺς νομίμους αὐτῆς κυρτοὺς.

Διὰ τοῦ δευτέρου κατορθοῦται ἡ ἠθικὴ, κοινωνικὴ καὶ θρησκευτικὴ ἀγωγὴ τῶν χριστιανῶν, ἣς εἶναι ἀνέρικτος ὑπὸ τὴν βάρβαρον τῶν Ὀθωμανῶν δυναστείαν.

Διὰ τῆς τρίτης, ὁ πλοῦτος τῆς Ἀνατολῆς ἐκμεταλλεῖται ὅλος ὑπὸ τὴν προστασίαν νόμιμον ἰσότητος καὶ δικαιοσύνης, ἡ γεωργία καὶ ἡ βιομηχανία ἀναπτύσσονται, ὁ πολιτισμὸς ἐπαυξάνει τὴν κατανάλωσιν, αἱ ἀμοιβαῖαι συναλλάγαι πλλαπλασιάζονται, καὶ μεγάλα προσγίνονται ὠφελήματα εἰς τὴν εὐρωπαϊκὴν ἐμπορίαν.

Ἡ δικαιοτέρα ἄρα, καὶ φιλανθρωποτέρα, καὶ συμπεριότερα λύσεις τοῦ ἀνατολικοῦ ζητήματος εἶναι, λέγουσιν αἱ ἀνοτιέριο ἐφημερίδες, α ἡ ἀνακαίσεις τῆς Ἑλληνικῆς αὐτοκρατορίας.

Ἐγνωμονοῦμεν πρὸς τοὺς σοφοὺς αὐτῶν συντάκτας, καὶ δὲν ἀμφιβάλλομεν ὅτι, ὡς καὶ πρὸ εἰκοσιεπτά ἐτῶν, δὲν θέλει βροτῶναι νὰ συνομολογήσῃ καὶ ὅλη ἡ ἐκδύπη, τὸ ἱερὸν τῆς ὑποθέσεως ὑπὲρ ἧς τόσῳ γενναίως συνηγοροῦσι.